

השוללם הזה

שנה 20
מס' 1017
10.4.1957

גליון פסח

מ' ניסן תשי"ז
המחיר 450

1955 הבוס של חושיטטאן

1956 עסקי פהר ועמם

1956 מינץ: דת או ביונס?

1956 הסיבוב השני

העורך הראשי:
אורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כהן

עורכי-משנה:
דוב איתן, אורי סלע

עורך תבנית:
אהרון צור

צלם המערכת:
אריה קרו

חברי המערכת:
ישראל ביבר, ניצה נבי, שייע נלור, לילי נלילי, דוד הורוביץ, רותי ורד, רוני ווהר, אברהם חרסון, אוסקר סאוכר, אלכס מסיס, אביבה ססן, עמוס קינן, שלמה קרו.

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785
ת. ד. 136. מען למברקים: "עולמפרסט".
המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, טל. 62239.
ההפצה: דוד סופל ובניו, תל-אביב.
המערכת איננה אחראית לחובן המודעות.

העתון הנקרא ביותר במדינה

1950 לוליינית הזירהמרן

1951 איבון דהקארלו בישראל

1952 מבקר-המוכנות שמוראק

1954 אישה-השנה קסטור

לפני שבוע שנים בדיוק ישבו חצי תריסר אנשים בדירתו של יעקוב גל, העתונאי-הכוכב המנוח, בשדרות ח"ן בתל-אביב, ודנו על נושא שריתק אותם מאז: כיצד לעצב את דמותו החדשה של שבועון בשם העולם הזה, שרכשוהו זה עתה במחיר 5400 לירות. האמביציות של כל הנוכחים באותה פגישה היו צנועות למדי. הם רצו ליצור עתון שיהיה בלתי-תלוי, בלתי-מפלגתי ודובר-אמת. והם רצו שהעתון יהיה טוב. כך החלה הקאריירה המוררה של העולם הזה, העתון שהרחיק לכת הרבה יותר מכפי שקיוו מייסדיו, ושאינן דומה לו — כך נדמה לי — בעולם כולו.

★ ★ ★
התקופה הראשונה של העתון החדש היתה מוקדשת לביצוע מהפכה עתונאית גרידא. המהפכה האחרונה בעתונות העברית התחוללה בראשית שנת 1948, עלייתו אנשי "ח"י" שעלו אז מן המתחמת. מתוך הנחה (נכונה) שעתוני הבוקר והערב גם יחד משעממים עד אין גבול, הוציאו עתונאי-הרבים בשם מברק, שהצטיין במתכונת חדשה לגמרי. מברק מת כעבור כמה חודשים. אולם לפני כן הועתקה שיטתו ומתכונתו במדויק על-ידי ד"ר עזריאל קרליבך המנוח, שיסד אז את מעריב. ועל-ידי יריביו, עורכי ידיעות אחרונות המחודש.

אולם זו היתה רק מהפכה חלקית. היא לא שינתה את השפה העברית, שהיתה כבדה ומסורבלת מדי לצורכי עתונות חדישה. היא לא השכיחה להחליף נושאים מופשטים יבשים בתאורים אנושיים חיים. בעיקרה דבקה עדיין במסורת עתונאית שאבד עליה הכל. העולם הזה החדש יצר את המהפכה השנייה. בעוד שעתוני הבוקר בארץ עשויים גם כיום לפי השיטה הגרמנית, שהיא המשעממת ביותר בעולם, הסתמך שבועון זה על השיטה האנגלו-סאכסית. הוא יצר שפה עתונאית עברית חדשה, שינה לחלוטין את מהות הכותרת, החזיר את חשיבות התמונה. ומעל לכל: הוא שם את האדם החי במרכז הסיפור. קורא שאינו נוכח מה היתה צורת העתונות בארץ לפני שבוע שנים בלבד, יכול להבין מה עצמה היתה השפעת העולם הזה החדש על שאר עתוני המדינה. לא זה בלבד שכל השבועונים — ישנים וחדשים — החלו מעתיקים את מתכונת העולם הזה עד לפסיק האחרון, אלא גם העתונות היומית השתנתה בקצב גובר והולך בכיוון זה.

★ ★ ★
מי שמעלעל כיום בכרכי העולם הזה של אותן השנים, או מעיף אפילו מבט חסוף בשערי העתון מאותה תקופה, יכול להיווכח כיצד נדחף העולם הזה, כמעט בעל כורחו, לצעור את הצעד השני, שהפך אותו לכוח ציבורי והפקיד בידו עמדת-כוח שלא חלמנו עליה מראש.

עוד בראשית דרכה הציבה המערכת לעצמה את העקרון ששום דבר בעולם ובמדינה אינו קדוש יותר מן האמת. בעבודתם היומיומית נתקלו כתביה וחוקריה בליקויים ובגילויי שחיתות. הם כתבו עליהם בגלוי-לב, ללא התלהבות אך גם ללא רתיעה. איש לא הטיל ספק שהדברים היו דברי אמת. איש לא העז מעולם להעמידם למבחן משפטי. המסקנה הגיונית היתה לחקן את הליקויים ולסלק את נושאי-השחיתות. הדבר היה קל, כי באותם הימים עוד היו הגילויים בדרך נמוך ונגעו באנשים פחות חשובים. אלא שהדבר לא נעשה. בכל פעם שתפסו חוקרינו אדם בקלקלתו, התלכד השלטון כולו להגנתו. תופעה זו אמרה דרשני. אנחנו דרשנו אותה.

וכך הגענו, על פי העקבות, מן הקל אל הכבד. מאנשים קטנים, בשולי הזירה הפוליטית, התקרבונו יותר ויותר למרכז המעגל. חקירות-ענק, מן הסוג שנערכו נגד משטר החושים, צמרת המשטרה, עסקי העסקנים הרחיים ומשתמטי קרן המגן, החלו תופסים מקום גדול מאד בעתון. כל אחד ממסעי-הגילויים האלה הפך למאורע מרכזי בחיים הציבוריים של הארץ. לא התלהבו לתפקיד זה מעולם. הוא נפל בחלקו בעל כורחנו, כתוצאה ממצב יחיד-במינו השורר בישראל: הקנוגיה של כל המפלגות להתעלם זו משחיתות רעותה, תמורת חלוקת השלל לפי מפתח. העולם הזה נאלץ למלא את התפקיד שהופקר על-ידי המפלגות.

★ ★ ★
אולם העולם הזה לא יכול היה להסתפק בגילויי השחיתות לשמם. בלית ברירה היה נאלץ לחפש את השרשים. הוא שאל את עצמו מה גרם להתרסקותו המוסרית ולאפסותו הפוליטית של המשטר הקיים. הוא לא רצה ולא יכול להסתפק בגילויי סימפטומים. הוא רצה למצוא את מקורות המחלה. כך החל העולם הזה, בעיקר בשנה האחרונה, להתעמק יותר ויותר בבעיות מדיניות ורעיוניות יסודיות. בה בשעה שאנשים צעירים ומבריקים, ביניהם אלופים, מזהירים לשעבר, חזרו כתוכים על כל הפיספוסים המוסכמים, החל העולם הזה, תוך ניתוח העובדות השוטפות, לחשוף את שרשי המציאות הלאומית. הוא החל שואל שאלות שלא נשאלו מזה שנים רבות על שום במה אחרת — מה מקומה של המדינה במרחב הערבי? מה מקומה בעולם היהודי? לאן מוביל משק המענק והשנוי? מה הם יסודות מערכת הבטחון? זה היה הצעד השלישי. השבועון, שהחל את דרכו כעתון-חדשות, ושנל על עצמו את תפקידו של עתון-גילויים, הפך למכשיר של שנינו-ערכים רעיוני. בתור שכזה הגיע שמעו הרחק מעבר לגבולות המדינה.

בביקורי הקצר בחוף-לארץ בחודש שעבר, בפגישות עם מדינאים ועורכים בארבע ארצות אירופיות, מצאתי כי אצל מספר מפתיע מהם העולם הזה (שכל-כך קשה לבטא את שמו בשפה לועזית) הוא מושג מוכר. אפילו אצל אלה מהם שקיבלו את פני עלי-המלצה רשמית, מצאתי כי שמו של העולם הזה עצמו הוא ההמלצה הטובה ביותר.

★ ★ ★
מבחינה ציבורית ומבחינה עתונאית, העולם הזה עודנו בראשית דרכו. אני רוצה לאחל לך, לחברי במערכת ולעצמי רק איחול אחד: שלעולם לא יגיע היום בו יגיד העולם הזה: "הגעתי אל המטרה, מעתה אין עוד צורך בשנינויים ובהתפתחות נוספת".

אורי אבנרי

עוהור ואדום

במצב כזה, לא יכלה הממשלה הסובייטית לשתוק. להיפך, היא היתה מעוניינת להתערב בעניני המרחב באופן הקיצוני ביותר. כל אשר קרה בינתיים נבע מסעות יסודית (וכמעט ילדותית) זו בהערכת הנתונים הביני לאומיים. תחת להיות מוקפת ידידים, מול יריבים מפוצלים ונבוכים, מצאה ישראל את עצמה כעבור שבוע אחד בלבד בודה מול כל העולם. רק צרפת עמדה לצדה. עובדה פשוטה זו קבעה, למעשה, את גורל המערכת המדינית כולה, כפי שהיא משתקף כיום מניתוח התוצאות.

★ ★ ★

מכל המטרות שצוינו, הוגשמה רק השניה במלואה: הנוחתה מכה מוחצת על ראשו של הצבא המצרי. כוחו של צבא זה לא יחזור לקדמותו במהרה, ושיקומו יעלה בכסף רב.

התעמולה הרשמית של ישראל ביקשה להביח כי זהו הישג היסטורי, מכיון שמצרים התכוננה להתקיף את ישראל כבר השנה. אילו היה זה נכון, אין ספק שדבר זה לבדו מספיק להצדקת המבצע.

לרוע המזל, אין כמעט פרשן צבאי רציני בעולם המאמין לסענה זו. הדעה המוסכמת בחוגי הפרשנים הזרים היא כי המערך הצבאי המצרי בסיני היה מערך הגנתי מובהק.

הצבא המצרי היה נחות מכל הבחינות. הוא לא עיכל את הנשק הסובייטי החדש, ולא ידע להשתמש בו. אם לא היה יכול להחזיק מעמד אף שלושה ימים במערך הגנתי מוכן מראש, שהצטיין בכך צורים נהדרים — כיצד אפשר להעלות על הדעת שיכול היה לנצח בקרב התקפה, בו היו כל תכונותיו השליליות מוכפלות?

יש לקחת שהמוסדות האחראים בישראל להערכת כוחות אויבים ידעו מציאות זו מראש. בכל זאת שרר בישראל, במשך שנה ארוכה מאז עיסקת הנשק הסובייטי, פחד היסטרי מפני הכוח הצבאי המצרי, פחד שהוגבר עלידי מערכת התעמולה הרשמית. יתכן כי ההישג העיקרי של מיבצע סיני הוא שפחד זה נעלם. ברור עתה לחלוטין כי למשך שנים ארוכות לא צפויה לישראל שום סכנה רצינית של התקפה צבאית ע"י בית יעלה. הצבא המצרי יחלים מן המכה תוך שנה-שנתיים, הסובייטים שוב ישלחו נשק למכביר. הכבישים יתוקנו. המיבצרים ישוקמו. צה"ל יצטרך לעמוד על המשמר. אולם שוב אין שום מקום לפחד. הסכנה הערבית אינה צבאית. זה הוכח במיבצע סיני. וזהו, אולי, הישגו העיקרי.

★ ★ ★

לעומת החישג הצבאי בולט הכש"ל הפוליטי המרכזי: מטרה מס' 1 לא הוגשמה. גמאל עבד אל-נאצר לא הופל. ההערכה הכוזבת של המצב הפנימי במצרים באה, כנראה, מצד הבריתים. מומחיהם לעניני ערב חכמים בדיוק כמו מומחי ישראל. על סמך עדויותיהם הי כוזבות של מהגרים ושליחים ממופקקים למיניהם האמינו כי ברגע שתשרר המהלומה הצבאית על מצרים יקומו החוגים האופר ויציוניים, המרוכזים בעיקר מסביב לגנרל נאג'יב, ויפילו את הרודן הנוכחי.

הערכה זו היתה נכונה — לפני מאה שנה. היא התבססה על בוז עמוק לעם הערבי. אנשים נבונים יותר, ופחות יהירים, היו יכולים לנחש כי דחאק במצב מלחמה, (המשך בעמוד 22)

ישראל, כי לצרפת לא היה פשוט, מה להפסיד. היא לחמה על עצם קיומה בצפוף אפריקה, ומספר ידידיה במרחב היה אפס. כבר הידילות הבריטית היתה מפוקפקת. בריטניה נמנעה מן הרגע הראשון בקפדנות מלהביע אהדה גלויה כלשהי לישראל. היא לא היתה מעוניינת לאבד את ידידותה של עיראק, ואת אוצרות הנפט העצומים הנתונים למרותה באזור המפרץ הפרסי ומר סול. הוזהות האינטרסים שלה עם ישראל יכלה להיות רק רגעית וחולפת.

ההערכה לגבי ארצות-הברית היתה מוטעית מיסודה. אילו היו הכוחות של שני המועדים מדינים לנשיאות שקולים, יכלה מלחמת סנאץ סיני להשפיע על התוצאות ולהכריח את שני האויבים לפייס את הבוחרים היהודים

שנית, להנחית על הצבא המצרי מכה שלא יוכל להחלים ממנה למשך זמן רב. **שלישית, להוציא את ממלכת הירדן מן המעגל המצרי, לחלקה ולצרף את חלקה העיקרי למחנה ברית בגדאד.** מן המטרות העיקריות האלה, נבעו כמה מטרות צדדיות לטובת אחת משלוש המדינות. האנגלים ביקשו להחזיר לעצמם את הפיקוח המעשי על תעלת סואץ, והצרפתים ביקשו לנתק את המורדים האלגיריים מן בסיסם המצרי, ואילו ישראל ביקשה להשיג: **רביעית, את חופש השייט בסואץ.** **חמישית, את המעבר במפרץ אילת.** **שישית, את רצועת עזה (אולי את פו רוח סיני).** **שביעית, חלק מסויים מארץ-ישראל הי**

שני עות מעטות אחרי שהחילים הי ראשונים של צה"ל עברו את גבול סיני ישובתי עם אישיות מסוימת, שאני מכבד אותה מאד, וניסונו לנחם את העומד להתרחש. פרטי המאורעות של הימים הי קרובים כבר היו גלויים לפנינו.

אני זוכר ששינוי היינו מרוכאים מאד. הפרטים הפוליטיים של הי תוכנית לא מצאו חן בעינינו. לבנו היה מלא חששות לגבי השותפים החדשים של המדינה.

עוד מהרהדות באונוי המלים האחרונות של אותה אישיות כשנפרדנו. "אני מרגיש את עצמי כאילו אני מלוכלך", אמר. "כאילו עלי ללכת ולהחליף את בגדי."

★ ★ ★

מאז קרה הרבה מאד — רוב הי דברים שאפשר היה לצפות להם מראש, וגם כמה דברים שאי אפשר היה לצפות להם.

עתה עברו ימי התופים וההצוצרות. ימי השיכרון הלאומי, ימי הטיסות הנהדרות לשארם אלישיך והסילונים ההמוניים למינור קאתרינה, הימים בהם עמדה ישראל במרכז הוויה הבינלאומית, הימים בהם דובר על מלכות שלישית, הימים בהם נפתחה תחזית מוגדלת במילה "בסיני..."

אחרי הרעש והאש, בא תורה של הדממה הרקה. הגיעה השעה דערוך את המאזן.

עריכת מאזן פוליטי היא תמיד מלאכה קשה. היא מחייבת רמה גבוהה מאד של אובייקטיביות, של נכונות לראות את שני הצדדים של המטבע. קל להכריז: "תמיד אמרתי ש..." קל לעוות את העובדות כדי להתאימן לעמדה מפלגתית או אישית קבועה מראש. וקל עוד יותר לברוח מן הבעיות העיקריות, כמעשה רוב מנהיגי המדינה.

כורגון העסקים, מאזן מסחרי המסתים ברוח הוא "שחור", ומאזן המסתים בהפסד הוא "אדום". המאזן של מיבצע סיני אינו כולו שחור, ואינו כולו אדום.

רק מי שמוכן לראות ולבחון את שני צדי המטבע יכול להעני לי הסיק, לבסוף, את המסקנה הסר פית — את תשובתו האישית. לי שאלה: האם המיבצע היה כדאי.

★ ★ ★

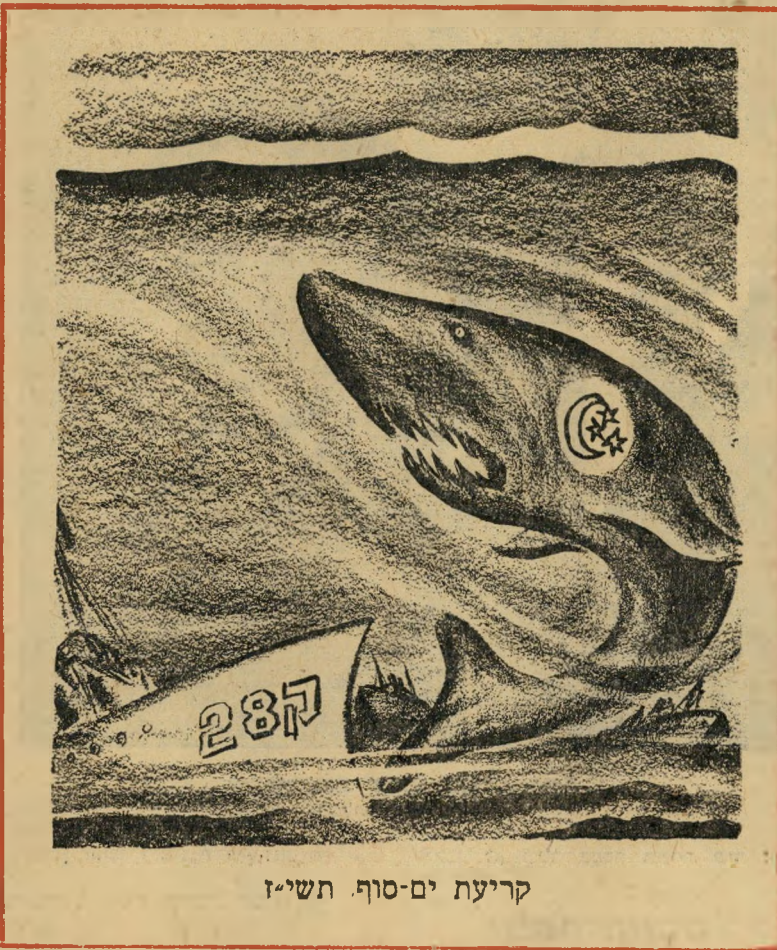
מה היו המטרות האמיתיות של מיבצע סיני? זוהי השאלה המכרעת, כי רק מתוך ידיעת המטרה שנקבעה מראש אפשר לבדוק אם הושגה או לא.

מן הראוי היה לשאול את בעל-הדבר — את ראש ממשלת-ישראל, שיום לבדו ועל דעת עצמי את כל הצד הישראלי של הי מיבצע. אולם קשה מאד להשיג תשובה מן דויד בן-גוריון. יש לו כשרון מפתיע לצטט ככל פעם סידרה אחרת של מטרות, הכל בהתאם למצב.

הוא דומה במקצת לקדע הוויה את כדוריו לעבר לוח ריק, ומצוייר אתריכך את העיגולים מסביב לי פגיעות.

אולם אם שוררים ספקות לגבי מטרת המיבצע ומהותו בארץ, אין שורר כמעט שום ספק כזה בחוץ-לארץ. פרשני אירופה ואמריקה כבר הסכימו ביניהם על תיאור הרקע, ואין ספק כי תיאור זה יכנס להיסטוריה — על אף הכחשות ממשלת ישראל. לפי תיאור זה, הוסכם מראש בין גי מולה, סר אנתוני אידן וי רוד בן-גוריון (ויועציהם הצבאיים של השלושה, אך ללא השתתפות ממשלתיות) לערוך מיבצע מותי אם נגד מצרים. מטרות המיבצע היו, סדר החשיבות:

ראשית, להפיל את גמאל עבד אל-נאצר ולשבור את משטרו.

קריעת ים-סוף. תשי"ז

עלידי השלמה עם המיבצע הישראלי. אולם בחירתו של הנשיא איזנהואר לא היתה מוטלת בספק אף לרגע קט. הוא לא היה זקוק לקולות יהודיים, והוא ציפץ עליהם. **המיבצע לא הפיל את איזנהואר, הוא רק הרגזו אותו.** בשעה ערינה זו, ימים מעטים לפני יום הכחירות, היה המיבצע מוכנה להיראות בעיניו כתקיעת סבון כוגרנית כגון, וכנסיון לחזים את סיסמתי הכחירות העיקרית שלו — הטענה שהביא את השלום לעולם.

טעות מכרעת עוד יותר חלה בהערכה הרוסים. אמנם, ברית-המועצות היתה עסוקה. ההפיכה בפולין והמרד ההונגרי זיעזעו את מיבנה הגוש הסובייטי כולו. אולם דווקא לכן בא לו מיבצע-סיני כברכה מן השמיים. הוא הסיר את הלחץ הבינלאומי ממאורעות הונגריה, והוא נתן לממשלה הסובייטית הודמנות ליסול את היוזמה לידה ולהוכיח כי עוד כוחה עמה.

מערבית הנמצא בממלכת הירדן, אך לא את כולה. דויד בן-גוריון הכחיש את כל התאוד הזה. שכבר פורסם פעמים אחדות. האמת המלאה התגלה בלי ספק רק כעבור שנים, כשיפתחו הארכיונים של ממשלות בריטניה וצרפת. לי צורך עריכת מאזן זה, אני מציע כי נשתמש במטרות הנ"ל להשאאת התוצאות.

★ ★ ★

למראית עין, היתה בחירת הרגע לפתיחת המיבצע גאווית ממש. מכל התאים ליצירת שעה-כושר היסטורית: ברית-המועצות היתה עסוקה במרד ההונגרי, ארצות-הברית היתה שקועה בבחירות לני שיאות, שתי המעצמות הגדולות — בריטניה וצרפת — התיצבו לצד ישראל.

אולם אנשים בעלי שיקול מדיני יותר מבוגר היו צריכים לדעת מראש כי תמונה זו היתה כוזבת. מכל ארבעת הנתונים, היה רק אחד נכון. צרפת היתה באמת מעוניינת לפעול בצד

העם

שיר הים

(ראה שער)

לפי האגדה התלמודית, היה זה נחשון בן-עמינדב שקפץ ראשון לתוך מימי ים סוף, הוא לא חזרה לשום נסים. הוא נעץ את מבטו בחוף שרמו ממול, והתקדם במים. רק כאשר הגיעו המים עד צוארו, הרים משה את מטהו, בקע את הים.

בפסח תשי"ז היתה האגדה העתיקה אקטואלית יותר כאשר איפעם בשלושת אלפי השנים האחרונות. החודשים האחרונים היו כיוון כי אין בישראל מחסור בנחשונים. בחצי הריסר מקומות ירדו יחידות-החוד של צה"ל לתוך מימי ים-סוף. בכל והתפ קדים שחיבו רוח-הקרב, כושר-ביצוע ויר עילות טכנית הוכיח הדור הצעיר של ישראל כי אינו נופל מבן-עמינדב.

אולם אחרי שנחשון של תשי"ז ירד למים, לא קם משה חדש להרים את מטהו. מול עזרת-רוחו של הדור הצעיר, לא נמצאו במנהיגים הקשישים הלהט המוסרי והתבונה המרחיקה-ראות של יורשי משה. לא חסרו עסקנים בישראל, אולם אף לאחד מהם לא היה מטה-הקסמים של מדינאי בעל רמה

ליוצקי, תותח משפטי כבד ומנוסה, את פגיו בשדמי. פה ושם אף הצליח להבקיע בקע בחומת-ההגנה שלו, אם כי היה רחוק מלמטוטסה. אולם גם ליוצקי נזהר — לא היה לו כל ענין להפריז ולטעון כי שדמי פקד לרצוח גברים, נשים וילדים. כי ההגיון המשפטי נגד גם הפעם את ההגיון הציבורי. מבחינה מוסרית, יתכן ר מלינקי היה מעוניין לגולל את האשמה כלפי מעלה, ביחוד אם האמין שאמנם זו האמת. אולם מבחינה משפטית היה זה אסון אילו הצליח בכך. כי כדי לצאת זכאי מן המשפט חייב מלינקי להכחיש שקד על אנשי להרוג חפים-מפשע. אם יסתבר שהוא עצמו קיבל פקודה בלתי-חוקית ממפקד גבוה, לא יהיה ספק שמסר את אותה פקודה בלתי חוקית הלאה. במקרה זה יהיה אשם בפשע, והטענה שרק מילא פקודה לא תעזור לו. לכן היה מלינקי מעוניין להוכיח משהו שונה: ששדמי מסר לו פקודה חריפה אך חוקית, ושאת אותה הפקודה מסר מלינקי לפקודיו. להוכחת חוקיות הפקודה יוכל או לטעון שאם המפקד חשב אותה לחר משהו שונה, ששדמי סביר אחר דרגה גבוהה יותר צריך היה לחשוב את אותו הדבר. ברוך דיין אמת. שדמי לא היה מוכן לקבל על עצמו אפילו אחריות זו. ליוצקי: "האם אתה משתמש לסעמים במלים ערבות?"

שדמי, בחיוך רחב: "אם האדיש לא עוזרת..."

אולם הענין לא היה מצחיק. מלינקי טען, כי בשעה אחת בצהריים, ארבע שעות לפני התחלת הטבח המחריד, שאל את שדמי מה לעשות בערבים חפים-מפשע שיחזרו לכפר בשעת העוצר, וכי שדמי ענה לו: "אללה ירחמום", היינו: אלוהים ירחם על גש-מותיהם, ברוך דיין אמת.

שדמי הכחיש זאת בתוקף, ללא פשרה. הוא הודה שהפליט את שתי המלים, אולם רק בהודמנות אחרת, בשעה שלוש, בתשובה לשאלה אחרת לגמרי, של קצין אחר לגמרי. ליוצקי קפץ על המציאה. היתה לה חשיבות מכרעת. כי בשעה שתיים אמר מלינקי את שתי המלים, בשם המפקד, באסיפה של כל קציני הגדוד שלו. אם יוכח דבר זה, אפשר יהיה לראות בכך הוכחה מובהקת כי שדמי לא אמר את האמת. אם הורב לא יוכח, יהיה על שלושת השופטים להחליט מי מן השניים אומר את האמת.

מדיניות

איך ללכוד תנין

יש דרכים רבות לצוד תנין. אחת מהן היא לבצע את המלאכה בעזרת משקפת. מלקחי-ציפורניים וקופסת-גרורים. השיטה: מסתכלים בתנין מן הצד השני של המשקפת, כך שהוא הופך קטן מאד. אז מרימים אותו במלקחי-הציפורניים, מכניסים אותו לקופסה.

במשך כמה ימים חשבו השבוע מנהלי ההסברה של ישראל לנהוג במיכלית האמריקאית הגדולה, שעמדה להגיע לאילת, באותה דרך. המטרה היתה להעלימה. צצו תוכניות סנסציוניות למחוק את שם המיכלית מדופן חרטומה, למנוע עתונאים מלגשח לאילת, להטיל אפול על כל הענין.

השידור הופסק. הסיבה הרשמית ל נסיונות ההשתקה היתה אי-הרצון להתגרות במצרים על-ידי פרסומת מופרות. הסיבה האמיתית היתה פשוטה יותר: אי-הרצון ל התגרות באמריקאים.

כי המיכלית, שנשאה את הדגל האמריקאי, לא היתה שליחת המדיניות של הביטחון. להיפך, היא הועמדה לרשות ישראל על-ידי חברה יהודית, מתוך זיקה רעיונית וסמית כאחת. את הממשלה האמריקאית העמידה ישראל בפני עובדה קיימת, ברצו האחרון ממש. האמריקאים נאלצו לשתוק, כי לא יכלו להתנגד בפומבי למעבר ספינה אמריקאית במיצר טיראן, אחרי שהבטיחו ליש-ראל לדאוג לחופש המעבר.

משהוברר שאין להעלים בוא אניה גדולה הוחלט על פרסומת רחב, ובשעה ארבע אחרי הצהריים הפסיק קול ישראל את תכניתו כדי לבשר בשורה מיוחדת, שהימשה את האחריה בביתו של כל אורח: מיכלית הנפט הראשונה הגיעה לאילת.

לאמיתו של דבר, לא היה זה נצחון של ממש. כל עוד לא חזרו המצרים לראש נאצראני, לא היה זה אפילו מבחן של כוח. אולם עצם בוא האניה הדליק אור של שמחה מוצדקת בלב כל ישראלי, כי היה בו מהוד היצירה של מעשה-בראשית.

● הוויכוח המדיני שיסעיר את ישראל בשבועות הקרובים יפוב סביב השתלכות ישראל בדוקטרינה אייזנהאור. עם התקרבות מועד בואו של ג'יימס ריצ'ארדס, שליחו של אייזנהאור למחבר, יחריפו חילוקי הדעות בין מפלגות הממשלה.

מתנגדי התוכנית יתבעו כי ישראל תדחה את הדוקטרינה למרות שקבלתה עשויה להכניס לאוצר הישראלי סכום שבין 15 ל-20 מיליון דולאר כמעט מיוחד. עמדה זו לפי אותה דעה, תשאיר בידי ישראל את היכולת לתמרן פוליטי בין שני הגושים ולהתקרבות אל עמי אסיה. מכיוון שהדוקטרינה נועדה מלכתחילה לרכישת אהדת הערבים, עשויה קבלתה על-ידי ישראל לגרום אחריה רדישות לויתורים טריטוריאליים לטובת הערבים.

טענת מצדרי הדוקטרינה תהיה: אין עוד מקום לתמרונים נוספים בין שני הגושים ועל ישראל להזדהות הזדהות מוחלטת עם ארצות-הברית ולסמוך על רצונה הטוב של וושינגטון לגבי כהונתה במרחב. בעוד שבדעה הראשונה יתמכו חוגי מפ"ם, אחדות העבודה וחלק קטן מחוגי מפא"י, יתמכו בדוקטרינה רובה המכריע של מפא"י, הפרוגרסיבים, הדתיים ויתכן אף חרות והכלליים.

● אל תופתע אם תשמע על נסיון אמריקאי להפיל את נמאל עבר אל-נאצר. התסיסה בטוריה ובירדן בשבועות האחרונים היא רק התחלה של פעילות אמריקאית להכין את הקרקע בארצות ערב לקבלת דוקטרינה אייזנהאור. הקשיים שנתגלו בירדן ובטוריה עשויים לדרבן את ארצות הברית לרכז את תשומת-לבה למקור ההתנגדות לחדירתם במרחב, שהוא נשיא מצרים. ארצות-הברית לא תסתפק בהעמדת הפנים הנייראלי של עבד אל-נאצר, תתבע ממנו השתלכות מלאה בתוכניותיה. במקרה של טירוב מצדו תעשה ממשלת ארצות-הברית את כל מה שביכולתה כדי להפיל את משטר.

● צפויה הרעה ניכרת כי יחמים בין ארצות-הברית ויחורים. הודו אינה רואה בעין יפה את נסיון ההשתלטות האמריקאי במרחב, והיא אחת הגורמים העיקריים המעודדים את הערבים להתנגד להשתלטות זו.

● לא מר עדיין איום ההתי פטרות של אישיות מרכזית במדינה. השמועות הנכונות שנפוצו לפני כמה שבועות יתאמתו כולן. במקרה זה, יבוא במקומו סגנו.

● למרות הכחשותיו הנמיות של משרד החוץ, עשוי אבא אבן למיים את שירותו כשגריר ישראל בווינגטון וכי נציג ישראל באו"ם, ולחזור לי ישראל. לפני שנה ביקש אבא אבן לשחררו משליחותו אולם אז התנגדה לכך שרת החוץ. שותמכה על-ידי ראש הממשלה. עתה משוכנע ביג"י כי אבן לא הביא לפניו את התמונה הנכונה של המשא ומתן עם דאלס בדבר הפינוי וי גרם לפינוי מוקדם מכפי שהיה צריך להיות. מתוך כך רוצה ביג"י להחזיר את אבן, אולם עתה מתנגד אבן להחזרה, בהסתיימו כי החזרה זו תתפרש כהבעת אי-אמון בו. מצדדים בדרישת ביג"י ב ממשלה: כל השרים פרס למטה שפירא ופנחס רוזן.

● אחד המועמדים הרציניים לי מלא את מקומו של אבן כשגריר בווינגטון הוא יעקב הרצוג, המנהל עתה את המחלקה לארצות-הברית במשרד החוץ. כנציג באו"ם ישאר מרכי קדרון ואילו בישיבות מיוחדות של העצרת יתייצג גולדה מאיר את ישראל.

● ריבדהמכובות בין שר התחבורה משה כרמל לבין שר הפיתוח מרדכי בנמוב יפרוץ מחדש. ההסכם שהושג בהכרעת ביג"י לסובת בנמוב היה זמני, נגע רק לאניה בריגיסטה טופט וכרמל עומד לחדש את תביעתו לקבל לידיו את הטיפול הבלעדי בנמל אילת. לצידו של כרמל יעמדו כל השרים, מלבד בנמוב ובירזלי ויתכן כי גם בתוך מפלגתו הוא, לא יצליח בנמוב לגייס את תמיכה אולטימטיבית בעמדתו.

● מפא"י תפתח בפעולה נמרצת נגד שורת המתנדרים. לצרכי מערכה זו תגייס מפא"י מאצעי לחץ כלכליים וחברתיים נגד חברי השורה. כמו כן ייעשה נסיון להשמיץ את הגופים הבלתי-חלויים המנהלים מזה שנים מערכה נגד השחיתות של המשטר והמגלים את פשיטת-הרגל המוחלטת של מפא"י בשטח המדיני והמוסרי.

● יתכן זעזוע של הקואליציה העירונית בתל-אביב אם לא ייצא הסדר בטיכסון שפרץ בין ח"כ שושנה פריטיץ לבין הנהלת הצ"כ, עלולה חברת מועצת העיריה הציכית מרים בן-פורת, מתומכיה של פריטיץ, להודיע על פרישתה מן הקואליציה, השולטת ברוב של קול אחד בלבד.

● שפע מצות בתל-אביב, אפשרות של מחסור מפויים כמקומות מרוחקים — מצב זה עשוי להיווצר ערב פסח, כתוצאה מן העובדה שיש מחיר קבוע אחיד למצות בכל הארץ. עיקר התחרות של היצרנים מרוכזת בתל-אביב, בעוד שאיש מהם אינו שש לשלוח את מצותיו למקומות המחייבים הוצאות-הובלה גבוהות.

● שער הדולאר השחור עתיד לרדת שוב ל-2,40 ל"י, אחרי שיתחדש זרם התיירות.

אלוף-משנה שדמי בבית-הדין* השלישי אינו צוזק

לכן לא יושר בפסח תשי"ז שיר הים של מרים.

כפר קאסם

עיסקה של איסקה

הקצין הצעיר עמד על הדוכן כמו שחקן טניס המחכה לכדור מפתיע — דרוך, נטוי מעט קדימה, מוכן להחזיר את הכדור במכה זריזה. יששכר ("איסקה") שדמי דמה בדיוק למה שהנהו — קצין טיפוסי של צה"ל, אלוף-משנה בן אלוף-משנה, צבר בן 35, איש-של"מ ומפקד. הוא לא הסתכל כמעט ב-11 האנשים שישבו על ספסלי הנאשמים. קשה היה להעלות על הדעת כי לא מכבר עוד היתה קיימת אפשרות מעשית כי גם איסקה עצמו ישב על אותו ספסל. כעבור כמה שעות של עדות כבר היה ברור כי במשפט תעמוד מילה נגד מילה, עדות נגד עדות. לדברי שמואל מלינקי, הנאשם הראשון, היה זה איסקה שנתן את הפקודה הנוראה שגרמה לפרשת כפר-קאסם. לדברי איסקה היה זה מלינקי עצמו שנתן את הפקודה, תוך גיגור מפורש לרוח ההוראות שקיבל משדמי.

מי פקד? בזה אחר זה ירה אשר

* משטאל: עורך-הדין יצחק אורן, סניגורו של הנאשם גבריאל דחאן.

- מאת אורי אבנרי -

בלונדון דומה כל בית בדיוק למשנהו. הוא עומד לו ברחובו, משתדל להימנע עד כמה שאפשר לשכניו מימין ומשמאל, לבלוט עד כמה שאפשר פחות. מכיוון שממילא אין רוחים בין הבתים, נדמה כאילו כל הרחוב מורכב מבית ארוך אחד. בפאריס אין שני בתים דומים. בית קטן של שתי קומות, צבוע בצבע חום-בהיר, דבוק לענק בן שש קומות, אפור-כהה, הדבוק בצדו השני למבנה שחור אריסטוקרטי. שום דבר אינו דומה לשום דבר. הכל מכריז בקוליקולות למרח וק על הייחוד הבלעדי של בעליו. נדמה שההבדל החיצוני הזה, הבולט לעין מן הרגע הראשון, משקף את ההבדל המהותי באופיים של שני העמים. כמה קילומטרים של תעלה מפרידים בין בריטניה וצרפת, טיסה של שעה בין לונדון ופאריס. אולם אלה שני עולמות.

★ ★ ★

נשיקה בשאנז-אליזה

אתה הולך בשאנז אליזה, בעל רותב אדיר. בקצהו האחד כיכר דה-לה-קונקורד, כיכר עצומה, ובקצהו השני שער-הנצחון. את כל זה ראית כל כך הרבה פעמים בקולנוע ובתמונות, עד שנדמה לך כי כבר היית פה פעם. רק המדמים הגדולים, רוחב הרחוב וגודל הכיכר, עוד עושים עליך רושם.

מסביבך הולכים רבבות אנשים. לפניך הולך זוג. לפתע הוא נעצר, מחבק זה את זו חיבוק מהדוק ומתנשק. אין זו נשיקה נרמזת, נשיקה-נימוס, אלא נשיקה ששחקני קולנוע מתאמנים לקראתה כמה שבועות. היא נמשכת כחמש דקות תמימות (או, ליתר דיוק, שלמות). ואז מותר החיבוק, הזוג שוב משלב את זרועותיו וממשיך בדרכו.

איש מבין מאות העוברים והשבים אינו שם לב למחזה. איש אינו מפנה את ראשו, איש אינו מחייך, איש אינו אומר: "הנוער של ימינו..." לאיש, פשוט, לא איכפת.

אתה פוגש בתופעה זו בכל מקום. באמצע קרון המטרו יושב זוג ומעביר את זמנו באהבים, עד שמגיע לתחנתו. בבית-קפה מואר והומה מאדם יושבת צעירה בלונדית בת 17 ובחור ממושקף בן 19, כאילו היו חרשים, אילמים ועיוורים, ועוסקים במלאכה השמורה בארצות אחרות לחדרים או לפינות אפילו מאד של גן-הרסה. לאיש לא איכפת.

הרושם הראשון הוא שהדבר גובע מיחס מיוחד לעניינים רומנטיים. אך נדמה שהסיבה הרבה יותר פרוואית. לפאריסאי פשוט אין שום עניין במעשי וזולתו. הוא טיפוס מסתגר, התובע לעצמו חופש מוחלט וקיצוני, ועל כן הוא מבין שמוטב גם להניח לרעהו לעשות ככל העולה על רוחו, כולל שמיניות באחור.

בעולם מקובל לחשוב כי האנגלי הוא משוריין ומאופק, ואילו הצרפתי ידידותי ופתוח לעולם. אין דבר הרחוק יותר מן המציאות. מאחורי המעטה החיצוני של רשמיות חדגונית,

נשיקות ברחוב או שמיניות באויר - הכל מותר בפאריס, העיר בה משתוללים

הסוסים המשוגעים

האנגלי הוא טיפוס לבבי מאד, ידידותי ומכניס אורחים. ואילו הצרפתי הרבה יותר צונן, הרבה יותר מכונס בעצמו ודיש הרבה יותר לנעשה סביבו. אנשים יכולים להכיר איש את רעהו בצרפת שנים ארוכות, לפני שיעלה על דעתם להזמין זה את זה הביתה.

★ ★ ★

מן הסלון למאהב

מישנה הכין פעם מחקר על ההמצאות הגדולות של הצרפתים, והגיע למסקנה כי הגאוניות הצרפתית התבטאה בעיקר בשלוש המצאות גדולות: אחת המונעת בעד האורחים בבתי-מלון זולים להדליק יותר ממנורה אחת בחדר, שניה המחייבת לזרוק מטבע למודד-הגאז לפני שאפשר להדליק את ההסקה לפרקי-זמן קצוב, ואחת הסוגרת אוטומטית את הדלת אל רציף-המטרו כאשר הרכבת התחתית נכנסת לתחנה. המצאה שלישית זו מונעת דוחק בשעה שההמון נשפך מן הקרונות.

חמשה-עשר הקחים של המטרו הפאריסאי הם העורקים של הגוף העירוני. המרחקים בין תחנה לתחנה הרבה יותר קצרים מאשר בלונדון, הקרונות הרבה יותר עתיקים והתחנות בהרבה פחות חדישות. אולם המטרו מביא אותך לכל מקום, תוך חצי שעה.

מכיוון שהצרפתים אינם אוהבים ביקורת מופרות, אין איש מבקר את הכרטיסים בקרון או ביציאה. רק בכניסה אתה מציג את הכרטיס ("קארני" של 10 כרטיסים בליי אחת) ואם רצונך בכך אתה יכול לנסוע בו יום שלם בכל קחי המטרו של העיר, בתנאי שלא תצא לרחוב.

בשעות הדוחק, אתה עומד במטרו כמו בקופסת-סרדינים, דבוק בין שכניך ושכנותיך, כך שאף שרעה לא תעבור בינך לבינם. בשאר שעות היום אתה יכול לשבת לנוחיותך, לקרוא בעתון על מאבקה האמץ של ישראל או להתבונן בגבירות. אין מקום טוב יותר מן המטרו להירחוקים פילוסופיים על הגזע הנשי הצרפתי.

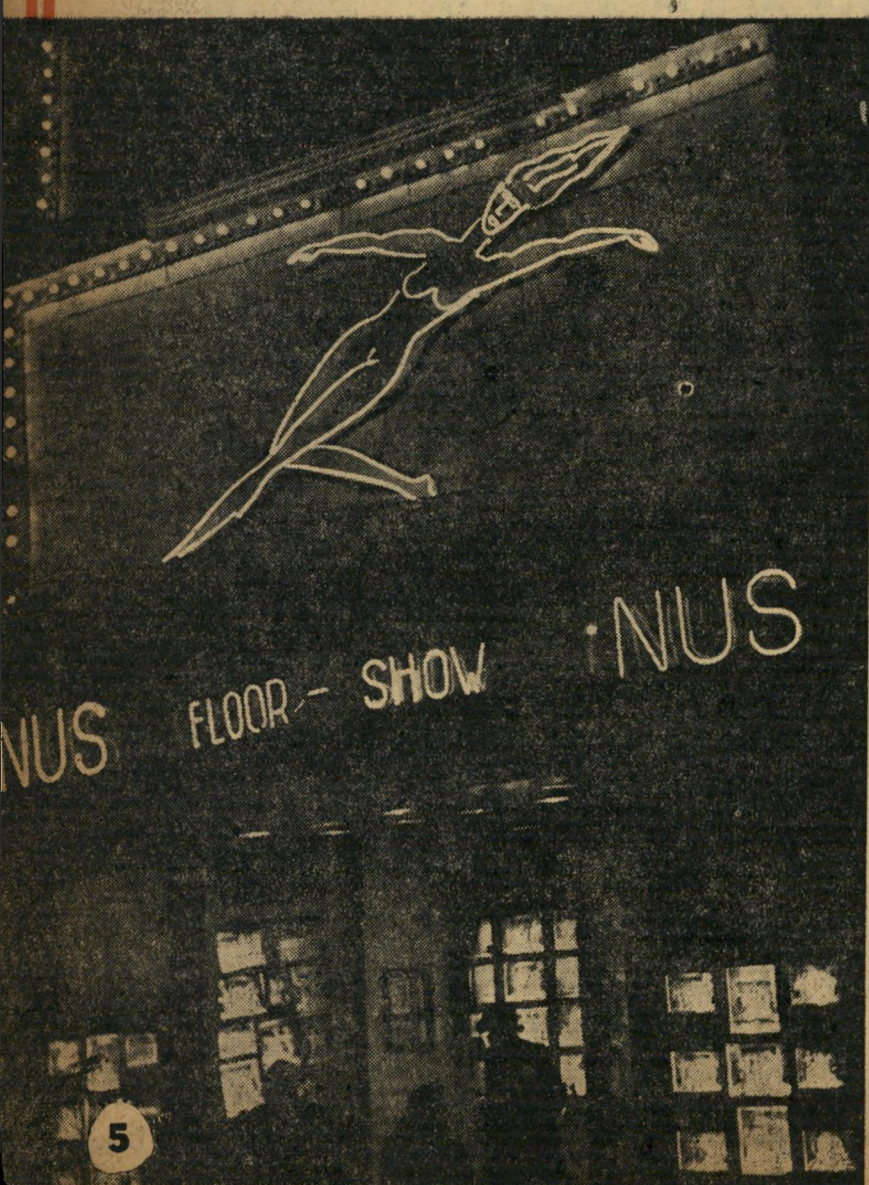
אם סבור מישו כי הצרפתיות הן הגבירות היפות ביותר בעולם, צפויה לו אכזבה. אשה יפה באמת אינה נראית כמעט בפאריס, ואם נראית כזאת הריהי לרוב שבדית או איטלקיה. האנגליות והגרמניות הרבה יותר יפות. נדמה שלרוב הצרפתיות אף גדול, והרגליים עבות בהשתאה לשאר חלקי-הגוף. לעומת זאת יפות ידיהן וקרסוליהן.

אולם בצרפת היופי אינו חשוב. האשה איננה רוצה להיות יפה. היא רוצה להיות מעניינת. ובוזה היא מצליחה עד להפליא. מן העקב הגבוה והדק ועד לתסרוקת המתוכננת בקפדנות, כל אשה פאריסאית היא מעשה ידי אמן - לא מעשה ידי אביה, אל מעשי ידי הספר, הקוסמטיקאי, החייט והסנדלר. המוצר המוגמר הוא יצירה אמנותית - מלאכותית מאד אך מושכת.

הדבר אינו תלוי כמעט בגיל. משום מה מושכות גבירות פאריסאיות בנות 30 או 35 הרבה יותר תשומת-לב מאשר צעירות בנות 18, אולי מפני שהן יכולות להרשות לעצמן טיפול יותר יקר. במטרו, במערכת העתון, במשרד החוץ, מנהלות, פקידות ועקרות-בית - כולן עושות את הרושם כאילו יצאו זה עתה מסלון-יופי ועומדות להישג בעוד כמה דקות עם המאהב.

רושם זה מוטעה, כמובן. האשה הצרפתית היא, לדעת מומחים, פחות חוקפנית ויותר שמרנית מאשר חברתה הבריטית. לגמרי לא כל כך קל להתידוד עמה, מחוץ לשכבה דקה של גבירות המסתובבות בחברת זרים. אולם גם האשה המוסרית ביותר, הממהרת אחרי שמונה שעות עבודה מאחורי מכונת-הכתיבה אל בעלה בשכונת איסי, נהנית מאד להרגיש כי עיני הגברים מאחוריה ננעצות בגופה, המדה לו בצעדים קטנטנים על עקביה הגבוהים, תוך גיענוש קצוב של החלקים הבולטים לעין.

מובן שכל זה אינו משאיר הרבה זמן לילדים. ואמנם, לשוא מחפשת העין אף ילד אחד ברחובות פאריס. הם פשוט אינם. במשך כל שעות היום, עד זמן קצר לפני שקיעת

הסוסים המשוגעים

השמש, הם כלואים בבית הספר לשמחת אמותיהם. כשמצלצל סוף סוף הפעמון המשחרר, הם ממחרים הביתה, עומסים בילקוטים, כדי להכין את השיעורים — דמויות קטנות ופאתיות, הגוד המוקפח של פאריס.

★ ★ ★

אי בודד במונטפארנאס

ה זעזוע הראשון בפאריס ירד עלי בשעתיים הראשונות. נהגתי ככל תייר הגון — הפקתי את חפצי בבית המלון, טיילתי לאורך השאנזאליז והלכתי עד לשערי הנצחון, נכנעתי לאכול למסעדה קטנה בקרבת מקום.

חיפשתי בתפריט הצרפתי כמה מלים המוכרות לי, בחרתי בארוחה והתכוננתי לשרות בנחת את היין (שמחירו אסתי ואיכותו מצוינת), כאשר הגיעו לאוזני צלילים מוזרים. הם היו עבריים.

מבטי תר לעבר מקור הדיבור. שתי צעירות, צרפתיות לכל דבר, ישבו ליד שולחן סמוך ודיברו עברית. הקשבתי כעשר דקות בפנים חמימות לדברי הרכילות, כולל הערכה מסודרת של הופעת התיאטרון והשערות לגבי מוצא זקני. אחרי כך קמתי וביקשתי „תן באדיבות ובעברית רשות להצטרף. המלצר, שהבין לרוחי (אם כי טעה בהערכת נימוקי) מיהר להעביר את הצלחות.

השתיים היו פקידות במשרדי הסוכנות ברחוב חאגראם. האחת היתה בת מצרים, השנייה בת צרפת, שתיהן שהו זמן מה בארץ והועברו לפאריס בגלל ידיעתן את השפה. השיחה לא היתה מעניינת ביותר, אולם היא הרגינה אותי בעוד מועד נעימה חשובה: מספר בלתי מוגבל של ישראלים וישראליות שורץ בפאריס.

מה מושך אותם לעיר זו? כולם מסכימים כי אנגליה הרבה יותר מושכת. אחדים באו לפאריס כדי לעסוק באמנות. אולם הטיבה האמיתית היא כפי הנראה, שבפאריס אפשר לחיות כמו על אי בודד. מיליוני האנשים

מסביב הם כמו גלי הים.

בבריטניה צריכים להסתגל למנהגי הדיבור, דבר המחייב בס-ס תרבותי נל שהוא. בפאריס אין צורך להסתגל לשום דבר. אין גם צורך להכיר אפילו צרפתי אחד. ואכן נראה כי ישראלים רבים חיים בעיר בשום מנותקים לחלוטין מכל דבר צרפתי. אין הם מכירים נפש צרפתית חיה.

אפילו דוֹזִיִּיאֵנִים מדוּפְלָמִים, כמו הצייר יהודה גוימן, שתמונותיו נמכרות בצפון תל-אביב במחיר 300 ל"י התמונה, אינו משליך את יתרו על הצרפתיות. כמו כל הישראלים, הוא מעדיף לצאת עם אמריקאית, אנגלית וגרמנית, שגם זין מצויות בשפע.

★ ★ ★

הנהג הוא הרוצח

ה לן ווייט היא סקוטית, כבת 25, בעלת עיניים ירוקות ומבטא אנגלי-אנגלי. הלכנו לראות סרט בקולנוע קטן לא הרחק מכיכר אטואל. קנינו כרטיסים, במחירי דומה למחירים בתל-אביב, וחיינו בתור עד שיתפנה מקום באולם.

כי בצרפת (כמו באנגליה) אין נכנסים לקולנוע בראשית ההצגה, אלא באמצעה, כאשר אתה מזדמן למקום, ויוצא כשיש לך חשק. הסדרנית מקבלת את פניך ליד דלת האולם ומובילה אותך למקום פנוי. אתה משלם לה, תמורת השרות, טיפ של 10% ממחיר הכרטיס. לכל אדם בצרפת — נהגמונית, מלצר, סדרן — אתה משלם 10% מן המחיר. זה לא תלוי בהתנדבות. זו חובה.

(מספרים כי אדם אחד נכנס לסרט בלשי, אך נמנע מלשלם את דמי-השתייה לסדרן. הסדרן המתין ליד כסאו ורמוז בצורות שונות שמגיע לו מה שמגיע. לבסוף נואש מאמציו. הוא התכופף ודחש באוזן המבקר: „הנהג הוא הרוצח“ ונעלם. מאז משלמים כל הצרפתים בקולנוע את דמי-השתייה בזירות).

אחרי הסרט טיילנו לעבר כיכר דה־לה־קונקורד. השאנו אליזה והכיכר היו שטופים במאות אורות, ים של פנסיות הדומים בדיוק לפנסיהגאז מלפני המישים שנה. אין שום דבר בעולם הדומה למראה זה.

הלן סיפרה לי על חייה. היא יתומה מילדות, שגדלה אצל הורים חורגים שמרגישים מאד. היא לא הסתדרה עמם. בהזדמנות הראשונה עברה לפאריס, מצאה שם עבודה. פעם הכירה חבר תורכי, נסעה עמו לתורכיה. בטן הכל היו ששה גברים בחיה. האחרון, מטי 6, הוא חברה הנוכחי, צרפתי.

להתחזק? להלן עוד אין תוכניות לכך. רק דבר אחד בטוח בעיניה: שלא תיגש לאנגלי. בינתיים אין היא עובדת, ובקרוב תצטרך להחליט מה לעשות הלאה. היא לא נראתה מודאגת ביותר.

★ ★ ★

ילדה על הגבול

ש שנים רבות מייפוסים כמו הלן בעיר זו, אנשים ונשים שנתלשו איך שהוא מאדמת צמחיהם ושפאריס הגדולה, פאריס המניחה לכל אחד לחיות וזמנות כרצונו, קוטמת להם. אחת מהם היא אלוה רוטנגר, ותולדות חייה יכולים למלא רומאן בהמשכים.

אלוה היא גרמנית, כבת 40. גם הוריה שלה מתו בילדותה. היא גדלה אצל אח ואחות. האחות היתה שנואה, איימה תמיד לשלוח לבית-יתומים. האח היה גיבור נעוריה. הוא גם היה קומוניסט. אלוה הפכה לקומוניסטית.

כשהגיע היטלר לשלטון, התעניינה הגיסטאפו בקומוניסטית הצעירה והיפה. באחד הלילות עברה לבדו את הגבול ההונגרי, הגיעה לבית קרובתה באחד הכפרים. שם התקשרו עמה הקומוניסטים המקומיים, ובמשך כמה חודשים היתה אלוה הצעירה עובדת את הגבול „גבול גני הלוך וחזור, תוך סיכון מתמיד של חייה, כדי להעביר תומר תעמומה.

לבסוף גרשה אותה הקרובה, אלוה עברה לרוטרדם. בימי משטרי-הטיהור הגדולים של 1938 רבה עם המסלגה, התחנתה, עברה לצרפת, ידה בת, ברחו מן הגרמנים כשאלה הגיעו לפאריס, הסתתרה בכפר, ברוח לשוין, חיתה שם עם מאהב, חזרה לצרפת, חזרה לבעלה, התגרשה ממנו, נישאה בשנית, התגרשה בשנית.

עתה עובדת אלוה במעבדה פאריסאית, אינה חולמת כלל לחזור למולדתה הגרמנית, השנואה עליה בתכלית השנואה, חולמת על היום בו תקנה משק בכפר או חנות קטנה בשדרת מונטפארנאס. בתה בת 17, בלונדית גבוהה וחמודה, מראגה אותה, מפני שאינה מתעניינת בשום דבר, אינה עובדת והנה ריקנית לחלוטין.

אלוה עצמה חיתה, עד לא מכבר, בחברת ישראלי הצעיר ממנה בהרבה. עתה התכוננה לחזור לגרמניה לביקור קצר, כי שמעה כי אחיה הנערץ חזר מן השבי הרוסי. היא גילתה זאת במקרה, עת רשמה את תביעתה לפיצויים מן הממשלה הגרמנית, על הסבל שסבלה כנרדפת פוליטית.

זהו העם השני של פאריס — עם המהגרים מרצף או מאונס, האוהבים את העיר מפני שאפשר לשקוע בה. הישראלים מהווים כיום חלק נכבד של עם זה.

★ ★ ★

האפוס של סלקט

הם יושבים בקפה סלקט, הדומה מכל הבחירות לקפה כסית — הרבה ישראלים, מעט אמריקאים וגרמנים, אף לא צרפתי אחד. אפשר למצוא שם את בני ישראל בכל ערב, כי הם מחפשים המימות איש בחברת רעהו. הם תלויים לרוב מכל חברה אחרת. אחיהם יודעים מה הם עושים בפאריס. לרובם אין כל מושג.

יש משהו מדכא במראה זה. כל אחד מאתנו חיבר תיאוריות רבות על לידתו של עם חדש בישראל, השונה מן היהודים גם בתצויותיו וגם בפנימיותו. זה היה תהליך ארוך, שנמשך דור אדור או שניים.

והנה, כל התהליך הזה חוזר לנקודת-המוצא תוך ימים מעטים מאד. הצברים המפוארים ביותר היושבים בפאריס דומים בכל לסביבה היהודיים בלבוב ובקישיונם. מבחינה זו אין הבדל בין בני-משקים תכול-יעניים לבין כמעט-צבר שחרחר שעוד הספיק להיחלד בפולין.

יש להם כשרון עצום לחיות מן האדיר, להתקיים ללא מקור-פרנסה נראה לעין, על חשבון הזולת (ולא פעם על חשבון נשים) קולם רם, התנהגותם חופשית מאד, והם מסוגלים להשחית במומחיות עצומה את טיב שרתי הרכבת של גרמניה ואיטליה, את מנהגי-האהבה של וינה ופאריס, את מחיר המזון בלונדון ובמאדריד.

אין הם חיים בפורנות, כי אין להם מה לפזר. גם פקידים ישראלים, בעלי משפחות, חיים בדוחק רב, בשכונות זולות. אשתו של אחד

המראה שאין דומה לו: שדרות שאנזאליז, מוארות בים אורות, כפי שהן נראות מכיכר דה־לה־קונקורד. בקצה הרחוק של השדרה — שערי הנצחון. זהו המרכז העיקרי של פאריס.

נשף-הסיום המפואר של הפסטיבל, התלבשה על כמה אנשים חשובים ונראתה במרכז העניינים כאשר שמואל מור עצמו חזר הביתה לבדו.

פגשתי אותה בבית-קפה פאריסאי. היא הזכירה לי את המאמר, ונכנסה מיד לשיתה, בקול רם ובתנועות ידיים רבות-תנופה. מסתבר שעזבה את הארץ לפני חצי שנה, כשבכיסה 100 (מאה) לירות ישראליות. מאז עברה את אירופה לאורכה ולרוחבה, מאיטליה עד סקוטלנד ומשגריה עד ספרד. איך? פשוט — נעמדים בקצה העיר, עוצרים את המכונית הראשונה, מבקשים טרמפ... .

היא הפכה לאוצר אדיר של אינפורמציה מרוכזת, ולא היססה לרגע לתת לי ליהנות מאצריינות. זה היא דיברה על עתידות ומזמורים, על פרוצדורות ומזימות, על אמנות ואקלים, בזופוסיות השוטפת של אטיקמו המטטר דבני שבטו על נפלאות מאגהאטאן.

עתה עובדת תמר בגליילדים לילדי הישראלים בפאריס, ואינה חושבת כלל על היום, בעתיד הרחוק, בו תצטרך לחזור לארץ. היא היתה היסטוריון המושגם של צברית בפאריס.

ישנם, כמובן, ישראלים היודעים מה הם עושים בפאריס. אחת מאלה ראיתי בשעה שהגכתי לבקר את עמוס קינן בסטודיו שלו. מקום זה נמצא בשכונה עניה בדרום פאריס, ליד תחנת קוונציון. צייר מסכן, שיוש ירושה לעת זקנה, השתמש בכספו כדי לבנות מבנה עגול, מוולק תרסטר סטודיוס הדומים לפזוים של תסו, בחצר שמאחורי אחד הבתים. החצר מלאה פסלים של הבתולה הקדושה, בודהא ונשים ערומות.

באחד הפלחים המזוהים האלה חוצב עמוס את ספלו בגרנית. הם מופשטים מאד, ומאחר שהאבן קשה מאד מחייב כל פסל עבודה של חודשים ארוכים. באבן כזאת דרוש שבוע פסל זוג נחיריים.

הלכנו לבקר שכנה ישראלית, צירת בשם בן-דור, כבת 35. היא עבדה בקומה השלישית, בסטודיו מא ציורים, שהיו כנראה טובים למדי. שם עבדה שמונה שעות ביום, לפעמים ללא ארוחה. אחרי כך חזרה לסטודיו של בעלה, בחלק אחר של העיר, שם גר הווג הם עובדים בנפרד, כדי לא להפריע זה לזו. והמנו אותה לכוס קפה שוחחנו על עבודתה וליוונו אותה. כעבור עשר דקות חזרה לסטודיו, כי העבודה דחקה.

מדוע היא נשארת בפאריס? כי אין מה ללמוד בארץ, וגם חסרה שם אחירת היצירה המרוכזת. היא היתה ישראלית שהאמינה במה שהיא עושה.

את הדמות הישראלית הטרמגית ביותר פגשתי לפני בנין השגרירות, בנין רגיל ברחוב חאגראם, אחרי שיחה עם יעקוב צור, השגריר הישראלי. עוד הירחתי על מלחמה ונספ ואגליירה, כשנתקתי בדמות עצובה זו, גברת צעירה בשם יונה שהכירתי שטחית בלכתנו לתחנת המטרו, שמעתי את סיפוריה.

צעיר אמריקאי אחד רצה לשאת אשה ישראלית. הוא כתב מאמרקה לחברת אילע והגיע משאח זה. המכתב התגלגל לידי, היא התכתבה עם האמריקאי (אותו לא ראתה מעולם), התאהבה בו באמצעות תמונות והחליטה להינשא לו. עד כאן היה הכל יפה וחלק.

כשהגיע מועד החתונה כבר היתה קיימת בתקופה ההוראה שאסרה על אזרחים אמריקאים לבוא לישראל. יונה עצמה לא יכלה לבוא לאמריקה, כל עוד לא היתה נשואה לאמריקאי, כי לא קיבלה ויזה. הזוג החל שוקל — במכתביו — איפה להתחתן. בקפריסין? לא, זה קשה. נשואין קפריסאים יוצרים בעיות בישראל, והרבנות אינה רוצה להכיר בהם. הוחלט להיפגש בפאריס.

כך נמשך הזוג בפעם הראשונה. למרבית יאושו נכתבר כי המכשולים הפורמליים בצרפת קשים מדי. אומללים ומדוכאים חיפשו עתה מוצא. אולי האמבורג? אולי וינה? בינתיים בילו את ירח־הרבש, לפני הנשואין, תוך נדודים ממקום למקום, שתי נפשות המחפשות חופה.

★ ★ ★

נאפוליאון וסטריפ־טיוז

בארצות מסודרות יש מרכז לכל עיר, כמו כיכר מוגרבי בתל־אביב, כיכר פיקאדילי בלונדון והקורפירסטדאם בברלין המערבית. אולם הצרפתים אינם יכולים לסבול סדר, כי סדר פירושו משמעת והתערבות בעניני הזולת. לכן אין לפאריס מרכז אחד, אלא כמה מרכזים מתחרים, במרחק ניכר זה מזה.

לתיירים, מרכז המרכז של פאריס הוא השאנו־אליזה ושער הנצחון. אזור זה נבנה בימי נפוליאון השלישי, שהרס שכונות שלמות כדי לתת לפאריס שדרות רחבות וישרות. שער־הנצחון שיך לתקופת נפוליאון הראשון, ורוב הרחובות מסביב נושאים את שמותיהם של קרבות נפוליאוניים וגנרלים נפוליאוניים. הם מזכרת לאותה תקופה נהדרת בה כבש נפוליאון את העולם ופיזר את עצמות הגוֹעֵר הצרפתי מתחת לאדמה של שלוש יבשות. צרפת לא תחלים מתקופה נהדרת זו לעולם.

מרכז שני מרכז מסביב לאופירה. מרכז שלישי הוא המונטפארנאס, על מועדוני־הילה ובתי־הקפה שלו. בין המונטפארנאס והסינה שוכן סאנט־גרמיין־דה־פרה, שכונת מועדונים הומוסקסואליסטיים ונביאי תורת סארטר. מעבר לנהר, הרחק מצפון, נמצאת שכונת מנס־מארטר, סכך של רחובות צרים וצורניים שאבד עליהם הכלת, ולא רחוק משם כיכר פיגאל המפורסם.

פיגאל הוא מרכז השעשועים — לתיירים, הגבירות במעילי־הפרווה, העומדות בפינות הרחובות, פונות אל העוברים והשבים כאנגלית לקויה, אך תוכן הצעותיהן האדיבות ברור. מסביב ים של מועדוני־לילה, המציעים כולם את אותה הסחורה בדיוק: תוכניות של סטריפ־טיוז. כדי לאפשר בחירה נבונה, מקושטים הקירות בתיבות־זכוכית, בהן מוצגות לראויה יפהפיות ערומות. באחדות מהן יש תמונות בשלושה ממדים, המצאה המאפשרת למסתכל להרגיש כאילו הגברת האהובה עליו עומדת לפניו במלוא חמיקה.

אזור פיגאל קיים רק לתיירים אמריקאים, וצרפתים אמיתיים בזים למקום. לעומת זאת יעצה לי גברת צרפתייה לבקר בקאברט הנושא את השם האנגלי היפה „סוסיס משוגעים“. הוא נמצא בשדרות המלך ג'ורג' החמישי מס' 12, לא רחוק משער הנצחון. הובטח לי שיש שם כל אשר יש בקאברטים האחרים, אולם בתוספת טעם טוב והברקות.

★ ★ ★

גברת על גמל

מסביב לעשרים שוודחנות, וביניהם, ישבו זוגות בני כל הגילים, לבושים בחליפות טובות, ושתי חיסקי או שמפניה. הקירות היו מקושטים בסיסמות שונות, כגון: „כל מטבע רצוי כאן, מלבד מטבע מתוצרתך העצמית“. או: „אל תכה את הפסנתרן!“ או „גברתי, אם בעלך מזניח אותך, בואי אלינו ללמוד סטריפ־טיוז“.

על הבמה הקטנה רכבה גברת על גמל. הגמל היה עשוי מעץ, והוא הפנה את הפרופיל שלו לקהל. הגברת היתה ערומה בחלקה העליון וכמעט ערומה בשאר חלקיה הוטובים יפה. היא נעה על גב הגמל בתנועות מיניות קצובות, הלך וחזור. מפעם לפעם ליטפה את גופו (של הגמל) בתנועות יד עדינות. לקהל לא היה דרוש זמיון רב לתאר את עצמו במקום הגמל. המתכונת היסודית של הסטריפ־טיוז פשוטה: הגברת נכנסת לבושה, יוצאת ערומה. עליה להגיע בהדרגה ממצב א' למצב ב'. דרושה גאונות ממש כדי למצוא בכל פעם רעיון חרוש מבחינה זו, הסוסים המשוגעים הם גאונים.

מספר אופייני: „נערת השער“. האור נדלק, הגברת, אגב חמודה מאד, יושבת בלבוש קאריבוני מלא, כולל מגפיים אדומים, וזוג אקדחים ודורבנות, בפוזת האופיינית לשער של לייף. האור נכבה ונדלק. הגברת יושבת בפוזת אחות, לא פוזת אופיינית, רק זוכוּע חסר. בום. חושך. אור. פוזת שלישית, רגל אחת באוויר, בלי מעיל. פוזת רביעית, יורה, בלי חצאית. אחרי כמה תמונות דומות, לבסוף, עומדת הגברת כשגבה החשוף אל הקהל, לבושה רק במגפיים וזוג אקדחים. והכל עשוי בהומור רב, וגם בתן.

אחרי כמה מספרי סטריפ־טיוז ומערכונים מבדרים — הפסקה. הקהל רוקד באולם סמוך. אות הגבירות הזרות בהתקפת־צחוק. נסתבר כי בית־השימוש לא רק עשוי לזוג, בהיותו מצויד בשני מושבים, אלא שהוא פונה ישר לאולם הריקודים, ורק זכוכית שקופה מגרידה בינו לבין הזוגות הרוקדים. רק אחרי כמה זמן עולה על הדעת כי הזכוכית והשקופה מרוחה מצדה האחד בתמיסה ההופכת אותה לראי — מצד הרוקדים.

גם הסוסים המשוגעים קיימים, כמובן, בעיקר לתיירים. הם עשויים בטעם טוב למדי. ההומור יפה והמחיר מתון — כעשרים ל"י לערב דיחיד, כולל משקאות.

★ ★ ★

דייגים כים האהבה

גם הסוסים המשוגעים אינם פאריס אמיתית. אותה לא ימצא התייר המקרי. נסענו לבאר קטן בקירבת תיאטרון אודיאון. הפעם השתמשנו באוטובוס. גם הוא פאריסאי אופייני: הצרפתים שונאים סדר, ועל כן גם את התור. לכן קבעו בתחנות מכונית מיוחדת, מצין אוטומט בלי כסף, שכל הבא יכול להוציא ממנו מספר. כשיש נוסעים רבים בתחנה, הם נכנסים לאוטובוס לפי המספרים, בלי צורך בעמידה בתור.

(מספרים על קבוצת גרמנים, שגילו בפעם הראשונה את האוטובוס. כל אחד תלש פתקה. הם התלהבו גורא. „תראה, האוטובוס כאן חיינו!“ קראו בהתפעלות. כשעלו לאוטובוס ונדרשו לקנות בכל זאת כרטיסים, היתה הפתעתם בלתי־נעימה.)

מבתוך קשה היה להבחין בקיומו של הבאר. לא היה בו שום דבר מיוחד — יש מאות כמותו בעיר. הוא היה קטן, לא הרבה יותר גדול מפינק הירושלמי. אולם שררה בו אחיה שאינה ניתנת להעתקה.

שם הבאר היה „מעגן“. הכל היה מאורגן מסביב לנושא מרכזי — דייגים דרום־אמריקאיים. מתחת לתקרה ריחפה רשת־דייגים גדולה, פשוטה וזולה, שקימוריה נתנו צביון מיוחד לכל המקום. על הקיר היו ציורי־החיי פשוטים מאי הדייגים. בפינה ישבו שלושה גננים, בתלבושת דרום־אמריקאית. ניגנו בגיטארות ושרו. הם היו באמת דרום־אמריקאיים — סטודנטים אורוגואים מהאוניברסיטה שהרחיחו בצורה זו את דמי־הלימוד. חוץ מזה באמת ידעו לשיר — בפשטות מלבבת. ללא יומרות.

לפעמים קם זוג אחד או שניים ורקדו. בפינה ישב זוג צעיר והתחבק במשך שעותיים. ליד הבאר עמדה סטודנטית צרפתייה, כבת 18, וקראה בספר עבה של תורת־הרפואה. בהפסקות בין הנגינות ירד אליה נגן שחרחר, התנשק עמה באופן אינטנסיבי, עד לשיר הבא. היה נעים לשבת כאן, אחרי יום של שיחות ארוכות על מעשי־הזוהעה של הצנחנים באלג'יריה, ועל רמת־המחיה באזורי התעשייה, ועל מעצרו של הפרופסור שמתח ביקורת על המדיניות באפריקה, על עתידה של צרפת ועל מיבצע סואץ, איש אינו מפריע, אפשר לקשקש על הא ועל דא. והמשקאות זולים להפליא.

כמה תרגולים חיים מקרקרים בכלוב שמעל לבאר, ליד חגורות־ההצלה. האחירה היתה אמיתית, בלתי־מוזיפת, מאת־התן, כל זה הושג באמצעים הפשוטים ביותר, מבלי להשקיע סכומי־כסף גדולים.

התן הוא חינוס — כאשר ישנו.

הסמל והילד. מנדל איפל, שהוקם ב־1889 במיוחד לרגלי תערוכה עולמית שהתקיימה בפאריס, הוא המראה המפורסם ביותר של העיר. הילד חמשחם הוא, אולי, חמראה הנדיר ביותר — כי בארץ בה התענוג הוא המסרה העיקרית בחיים, ספורים רבים שחילדים רק מפריעים.

מפלגות

הדוב הרום

מתנגדי המפלגה מבחוץ יכלו לטפול עליה. טען דויד דונסקי במבטאו האנגליסטי הרך: "מפלגה שאינה שואפת לשלטון והי מוכנה לפשרות תמורת כסאות אינה ראויה לשם מפלגה. מנהיגי הצ"כ אפילו אינם חושבים על שלטון — המקסימום שהם חושבים זה להיות שותפים למפא"י."

במקום לפרוש מהמפלגה ולהקים מפלגה חדשה, שסיכויי השתתפות קלושים, החליטו אנשי הרפורמה לכבוש את המפלגה מבפנים. לפני זמן קצר נערכה אסיפה סומ"בית ראשונה של סיעתם. מארגניה, שציפו למספר מועט של משתתפים וערכו את האסיפה באולם קטן, נדהמו כשאל האולם נדחסו מאות חברי מפלגה, שהתרחקו מזמן מכל פעילות, הביעו את אהדתם המלאה לרעיונות הסיעה. נוער, שמעולם לא נראה באסיפות המפלגה, מילא את האולם במספר שווה למספר המבוגרים.

עד כה נכשלו כל הנסיגות שנערכו בע"בר לחולל שינוי במפלגת הצ"כ. אולם "דייב" דונסקי, שהלביש גבירות כה רבות בארץ בבגדים חדשים, לא נושא מן הנסיון לתפור חלימה חדשה גם לדוב הצ"כי החדום.

כמו דוב צפוני המתנער משנת החורף שלו, מקצה גם הסתדרות הציונים הכלליים ומתעוררת לחיים מעת לעת, בין תרדמה אחת לשנייה. אלא שבניגוד לתרדמת החורף, הקצרה יחסית, של הדוב, נמשכת תנומת המפלגה הכלל-ציונית זמן ארוך יותר והיא מתעוררת פעמיים לארבע שנים. פעם לתקופת הבחירות הכלליות לכנסת ולרשויות המקומיות ופעם לקראת ועידתה הפנימית של המפלגה.

לאחר צחצוח חרבות עונתי מייגע ופיזור כספים לרוב, מתבהרת תוצאת הקרב ואז מתברר כי יחסי הכוחות נשארו כבתחילה, המנהיגים נשארו על כסאותיהם, מצעה האידיאולוגי של המפלגה נשאר מעורפל וגמיש כמקודם.

משום כך היה זה בבחינת חידוש כאשר, בהתעוררות הכללית שחלה בשבועות האחרונים במפלגה שטרם התאוששה מתבוסתה בבחירות האחרונות, החלו לציין קולות חדשים.

אנו צועדים לירושלים...

סוליות "סוליאטן" שהשתתפו בצעדה אשתקד עוררן נמצאות בשימוש. על סמך נסיון הצעדה יכולנו להציע לכל קונה סוליות נורון מתוצרת "סוליאטן" אחריות לששה חודשים. עד היום לא חזרה אף סוליה אחת, כלן עמדו במבחן. וצ.ה.ל. המפואר צועד על סוליותינו. צעדו והצליחו, הצועדים לירושלים.

בקנותך נשלים סמור סף -
סוליאטן חזק 3x

אסתר מנקס פוגשת את בעלה העציר

הפגישה הראשונה בין אסתר מנקס לבעלה שנערכה מחוץ לכותלי בית הכלא. מנקס הכבול בידי וברגלי אינו יכול לחבק את אשתו, שהצליחה לקבל את רשות השופט לערוך פגישה בין בעלה לבין ילדיו, באחד מחזרי בית המשפט. אמו של מנקס נכחה במשפט.

ירידה

ההנאה מן האסון

"האם אדוני אינו חושב לחזור?" שאלה זו מופנית כמעט אוטומטית לכל יליד-גור מניה המבקר בארץ מוצאו. תשובה שלילית מעוררת לרוב אפתעה, כי כל גרמני מכיר כמה וכמה אדונים שחזרו מיישראל. לעתים קרובות יש לירידה הגרמנית רקע אנושי פשוט. יהודים קשישים, שתפסו בשעתו עמדות מכובדות בחברה הגרמנית, ושהפכו בישראל לרוכלים של שרוכי-נעליים, הת-געעו חזרה לנוף ילדותם. ברובם המכריע של המקרים המדובר באנשים באי-בימים, שאין להם ילדים בארץ. הם לא הצליחו למצוא גשר חי למציאות הרוחנית של ה"מולדת החדשה, שאת שפתה לא הבינו וכי חברתה לא נקלטו.

אולם במקרים רבים נוספה עוד דחיפה לתאווה הירידה. הנוחפת: ממשלת ישראל. תמורת ההרש. כל יהודי גרמני יכול לבקש בחזרה את אזרחותו הקודמת, לחזור לגרמניה כאזרח שווה זכויות, לקבל שם את מציאותו במסגרת גרמנית קשה, חוסשי מכל מסיכונים, אם, לעומת זאת, הוא שומר

בין שאר הסיעות, האיגודים והקבוצות בעלי אינטרסים כלכליים ועדתיים, התבלטה סיעה שקראה לעצמה סיעת הרפורמה. שני השמות הבולטים בקבוצה זו היו שמותיהם של דויד "דייב" דונסקי (44), תעשיין מ"דרום-אפריקה (מפעלי תנווה לבגדי נשים), העומד בראש איגוד משקיעי הון בישראל, וברוך ("בורה") וינשטיין (59), רביוניססט לשעבר, נואם מקצועי וראש איגוד המעמד הבינוני.

דייב יוצא לקרב. אנשי סיעת הרפורמה האשימו את המפלגה ואת הנהגתה כמעט בכל השטחים. "המפלגה נכשלה הן בהייר תה בקואליציה והן בשבתה באופוזיציה, גילתה עמדה אופורטוניסטית וחוסר חזון", טענו. הסיעה גם האשימה את המפלגה ב"חוסר יוזמה לאיחוד עם חרות, בהעדר מדיניות חוץ, במבנה ארגוני מעורר, במשטר של שמור לי ואשמור לך, טענו אנשי הסיעה החדשה:

המשטר הקיים במפלגה גורם לסיכסוכים אישיים וכיתתיים, מרחיק את הנוער, מ"חק כל ביקורת ומגלה זילזול במוסדות המפלגה הפנימיים. היו אלה האשמות חמורות יותר מאשר

דולקס
ענק 2490

העט
המשוכלל
ביותר
במחיר
הזול

דה לוקס
(צלולויד)

3.600

מלאהקים אסורים

אחא עמאס קינן

מעוללות הביצה

ב ביצה לא כל כך קשה לחיות. כל זמן שאינך מחפש לך מקום אחר, הכל בסדר. יש שפע של רגבוביות דשנה, הצפרדעים מקרקרות קרקור עליו ומפעם לפעם מזדמן גם דג שמו.

כל הצרה מתחילה כאשר רוצים לצאת. אתה מנסה להתרומם טפח, ומיד שוקע טפחיים. בוך חודר לריאות. ביאוש אתה מזנק שני טפחים, אבל הבוץ הדביק אווזך כך כמו בצבת ומושך אותך שוב למטה, ארבעה טפחים. זה לא צחוק. זה מתחיל להיות רציני. אתה קופץ בכל הכח, חמישה טפחים לגובה, רק האצבע הקטנה של כף הרגל עוד נשארה תקועה בביצה, אבל זה מספיק. אלוהי הביצה מושך אותך בכח למטה. עכשיו גם הראש מתחת לבוץ. אתה מתחיל להחנק. אתה מתעלף. בפרפור אחרון של מעט החיים

שעוד נותרו בך אתה מצליח להחלץ, ולרגע אתה מרחף כולך באוויר, באוויר החפשי והטהור — אבל לפתע נזכר בך ידיד ישן שגם הוא רוצה לצאת, והוא קופץ אחריו ומושך אותך בכף רגלך. וזה הסוף. רק כמה בועות מבעבעות, שירת הביצה הנצחית.

ש ני יהודים הלכו ברחוב. אמר יהודי אחד ליהודי שני: "מה דעתך, ר' יהודי, על המצב?" ענה היהודי: "מה אומר לך, ר' יהודי, המצב רע ומר". לא הש" לים היהודי הראשון עם גירסה כה פסימית, ופרץ ויכוח סוער, ולפתע, בריחת הויכוח, הנחית יהודי אחד מהלומה ליהודי.

עברו כמה יהודים ברחוב והתפלאו: "הכיכר, להרים יד על יהודי? וכי לא הגענו, האם יהודי אינו יכול לצאת מביתו בהרגשת בטחון? וכי לשם כך יש לנו מדינה יהודית?" וכך עמדו יהודים והתווכחו ולפתע, בריחת ויכוח, הנחית יהודי אחד מהלומה ליהודי. ויהודי מסביב, ויהודי אחד אמר: "שמעו יהודים, אין זה נאה ליהודי להתנהג ככה אל יהודי". עבר שם בן אדם אחד, הסתכל והתפלא.

יהודי

שברולט בראש

ח וקי נולד במכונית. גם בוקי נולדה במכונית. את תקופת הינקות בילו על האוטוסטרדה הגדולה, וינקו ישר ממחילת האס דרך צינור גומי. אביו של מוקי היה נוסע בבוקר לעבודה במכונית, אוכל צהריים במכונית, ישן אחריצהורים במכונית, מת קלח, קונה וקווא עתון ושומע רדיו במכונית.

בכל מגרשי החנייה הקרובים לא היה זוג מאושר כמו הוריו של מוקי. פעם אחת היתה אמא חולה, והזמין רופא שעשה לה ניתוח במכונית.

הם חיו בעיר נפלאה. עיר שדה קטנה, שגדלה לא עלה על 200x300 קילומטר. הרחובות היו ברוי חב של מאה מטר לפחות, ו מתחת לבתים היו מגרשי חנייה עצומים. אבל איש לא ביזבז אנרגיה לעלות הביתה. יום אחד, לרגל תאונת דרכים קטנה, נפגשה המכונית של מוקי עם זאת של בוקי. לאחר קללות הדדיות ויישור הכנף נולדה אהבה מחבט ראשון בין מוקי ובוקי. מבלי לחשוב הרבה קפצה בוקי למכוניתו של מוקי, ועוד שנים רבות לאחר מכן זכרה את המספר של הוריה. כאשר נולד להם התינוק הראשון, היתה השמחה במכונית, ומיד קנו לרך הנולד מכונית קטנה שגורוה מאחור. הוריו של מוקי מתו בינתיים מוות טבעי. אבל החיים נמשכו במרוצת חדווה. לאסילאס גדלה מכוניתם של התינוקות, ועוד שנים קטנות נוספו עליה. הילדים למדו במכונית, הכינו שעורים, ואפילו ברוחו פעם מהבית אך נתפסו על ידי שומר תנועה חביב ונקשרו שוב למכונית האב.

ככל שגדלו המכוניות הקטנות, כן הלכה והצטמצמה המכונית הגדולה — לפי חוקי הנצח, שאף לאיש המכונה אין שליטה בהם. כאשר מתו מוקי ובוקי מפגיעת מסמר חלוד בצמיג, קברו אותם הילדים בבית הקברות למכוניות, מתחת למכונית הישנה. שברולט צועד תמיד בראש.

מחתרת

רעש קודם לפצצה

המפנה התחולל ברגע האחרון ממש. בי מקום להביא לחקירה מוקדמת את יוסף מנקס, זאב אקשטיין ודן שמר, הנאשמים כולם ברצח בכונה תחילה של ד"ר ישראל רודולף קסטנר — הובא לבית המשפט עורך הדין יעקב חירותי. בפני השופט מינה שמיר הקריאה סגן פרקליט המדינה מרים בן-פורת את גליון האישום. חרותי הואשם במנהיגות של אירגון טרוריסטי ובהפצת כרוזי השמצה נגד שופטי השלום הראשי בירושלים ד"ר משה פרץ, שזיכה בשעתו את ד"ר ישראל קסטנר מאשמת עדות שקר.

היה זה מפנה לא קטן. משמעותו היתה ברורה: הפרקליטות ומוסדות הבטחון הח' ליטו להקדים את הרעש לפצצה, הביאו את הנאשם במנהיגות המחתרת לבית המשפט על מנת להוכיח לאזרחים קטני האמונה כי אמנם היתה מחתרת טרור שרצחה את ד"ר קסטנר, דווקא בשעה שלא נראתה מתאימה ביותר לאף אחד ממנהיגי הממשלה הידועים לציבור.

כדי לשכנע את הציבור כי מחתרת כזו היתה קיימת, צריך היה להוכיח כי היה לה

אמונים למדינת ישראל, הרי מטיל עליו משרד האוצר הישראלי קנס אוטומטי. במקרה זה עליו להביא את סכום הפיר צויים לארץ, להחליפו בלירות לפי השער הרשמי, שאין לו שום קשר עם המציאות, מאחר שנקבע לצורכי האוצר בלבד. תמורת כל מארק גרמני הוא מקבל 445 פרוטה. ערכו של אותו מארק בשוק החופשי — 650 פרוטה. ההפסד הנקי: כשליש הסכום. מדינת ישראל לא הסתפקה בקנס מוחץ זה. היא ביקשה להטיל גם מסי הכנסה על הכסף אשר היהודי הגרמני מקבל תמורת הרוס חיו. אחרי מאבק מר בין משלחת ה' שלומים בקלן לבין האוצר, אמנם חויתר האוצר על חלק מדרישתו, הסתפק במסי הכ' נסה אחיד בשיעור מיוחד. אולם גם שיעור מקוצץ זה דיו כדי להטיל מעמסה נוספת, חסרת כל הצדקה, על מקבלי הפיצויים.

תמורת כל דרישותיו, הסכים האוצר רק לזכות מיוחדת אחת הניתנת כיום למקבלי הפיצויים: מותר להם להחזיק רבע מסכום הפיצויים במטבע זר, בחשבון חסום, ולהש' תמש בו למטרות פרטיות באישור האוצר. המסחפה הגדולה. כאשר הגיעה ה' שמועה על מצב זה חזרה לגרמניה, עוררה תמיהה מסויימת בין הגרמנים. קשה היה להם להבין כי בעוד הממשלה הגרמנית נוהגת בהגינות מופתית כלפי קורבנות ה'

יעקב חרותי, הנאשם בהנהגת המחתרת

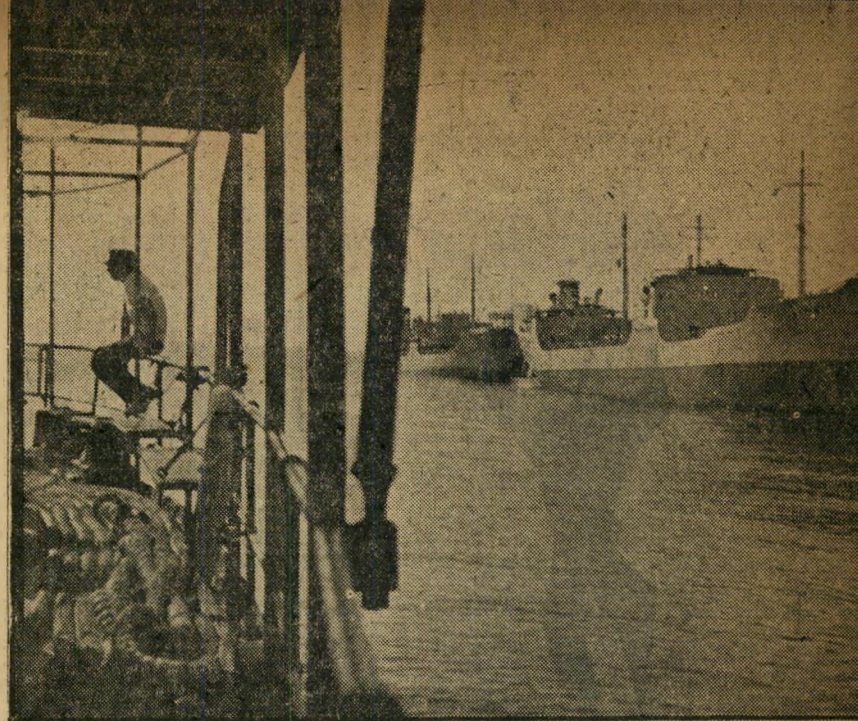
עורך חדין יעקב חירותי מובא אל בית משפט השלום לחקירה מוקדמת. חירותי, המואשם בסנחינות המחתרת שרצחה את קסטנר, תבע להעמידו לדין בפני בית משפט אזרחי, שלא כבפעם הקודמת, בה נשפט בפני בית משפט צבאי, במשפט המחתרת בצריף.

נאצים, מתעקשת דווקא הממשלה היהודית להרוחם מסבלם של אזרחיה, ולסחוט את הפרוטה האחרונה ממקבלי הפיצויים. רבים מן הקרובים לפעולות השילומים שותפים לדעה זו. התלונן על מכבר אחד מראשי מפעל השילומים: "כשהיתה המשי' לה מעוניינת בייצוא, היא נתנה שער מיוחד של מטבע זר ליצואנים. מדוע לא יתנו שער מיוחד לאנשים אומללים אלה, אשר הפסידו את הכל ומקבלים עתה חזרה חלק קטן ממה שהפסידו? הרי ברור שזהו ענין חרדפעי ומיוחד במינו!"

מי הנפגעים? למרות כל הקרבנות הקשורים בכך, הביאו 95% ממקבלי הפיצויים, בכל זאת, את כספם לישראל. ההסבר: רובם המכריע הוא כה עני, וזקוק לכסף בדחפיות כה רבה, שאינו מנסה אפילו להשאיר את הכסף בחוץ לארץ.

זאת עשו רק חמשת האחוזים הנותרים העשירים.

• התשלומים הרגילים: 5000 מארק תמורת אוברן אפשריות השכלה, 5000 מארק נוס' ספים להשלמת החינוך, עד 50 אלף מארק תמורת ה'ס פרנסה, פנסיות חודשיות של מאות מארק לסוגי נפגעים רבים, וכי'.

נמל היציאה המיכלית קרן הילס מתכוננת ליציאה מנמל הסעינה. רב החובל והצוות לא ידעו עד ין ביציאתם כי הם עתידים להתפרסם כל כך, בהגיעם לנמל הפריקה. על שינוי הכיוון נודע להם בגייבטי.

הילדים, שהתרגלו כבר לבוא אל החוף מפעם לפעם על מנת לקבל משחתות, סירות טור-מדו, אוניות משא ואורזים חשובים, הוסיפו את ציוציהם להמולת השמחה.

★★★ מחכים לביג'י.

על הסיפון היתה התכונה גדולה מתמיד. משהו מבין המלחים הסין שמועה כי ה"ביג שוט" של ישראל, ראש הממשלה דוד בן-גוריון, בא במיוחד על מנת לקבל את פניהם. כולם הצטופפו ליד המעקה, נופפו ידיהם בהתרגשות, הצביעו על נקודות שונות שעל החוף הרחוק, ניסו לזהות ברי ניהן את ביג'י אך ללא הצלחה.

בשיחות ראשונות סיפרו המלחים על דרכם מגמל ההטענה לאילת. "מלכתחילה", סיפר רבי-הטבח ג'ורג' גלסון ניוואד, "לא ידענו כלל שהמטרה היא אילת. נדמה לי שגם הקפטין לא ידע זאת. מילאנו את המיכלית ויצאנו לדרך. נסענו עד גייבטי כרגיל ושם קיבלנו את ההוראה לצאת אליכם. וזוהי היא הוראה. אין מה לעשות. אמרנו: גם באילת יש בחורות. נסע לאילת."

ג'ורג' ניוואד הוא גבר בן 57. את שלר שים וחמש השנים האחרונות בילה על הים, במטבחי האוניות. חברו ג'ק מקסיליאן הוא בן 39 ונולד באלבמה, ארצות-הברית. ג'ק סיפר על פגישה עם כמה יהודים בקיפסאון,

סירת המוטור שעזבה את נמל אילת בשבת בצהריים נשאה כמה וכמה בעלי תפקידים חשובים, שזו להם הפעם הראשונה שהם ממלאים את תפקידים באילת. היו אלה ישורון שיף, מנהל חברת נפטא ולשעבר ראש אגף החקירות במשטרת ישראל, ולוף שלמה שמי, מנהל מפעלי הפוספאטים ו' אחד מראשי חברת הדלק הממשלתית שהוק' מה זה מקרוב על מנת לספל בתפעול קו הנפט אילת — באר-שבע.

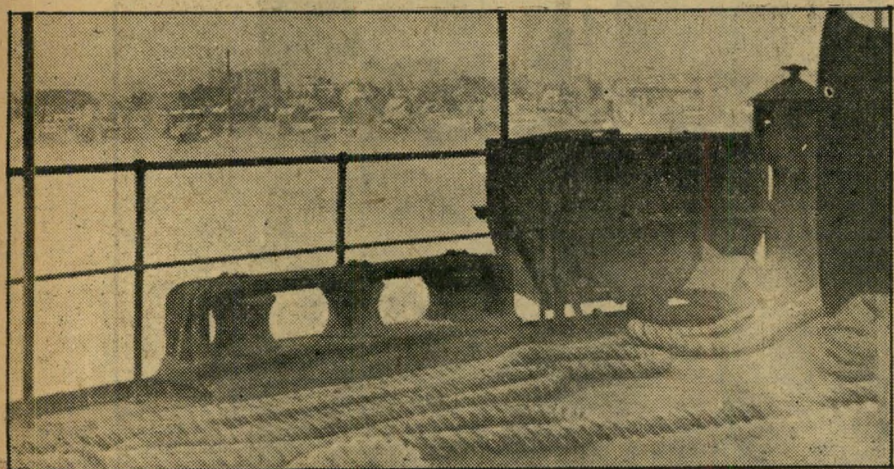
כתב "העולם הזה" שהיה אתם על הסירה, מתאר את כוונה של "קרן הילס" המיכלית הראשונה שהביאה דלק לאילת:

ים סוף היה שקט ורגוע, כרגיל. הסירה התקדמה במהירות דרומה, כשהיא משאירה אחריה פס לבן ויפה של קצף גלים. באופק הכתומה המטרה: גוש מתכת שחור וגדול, שהתקדם במהירות גדולה יותר לכיוון אילת. היתה זו מיכלית הדלק האמריקאית.

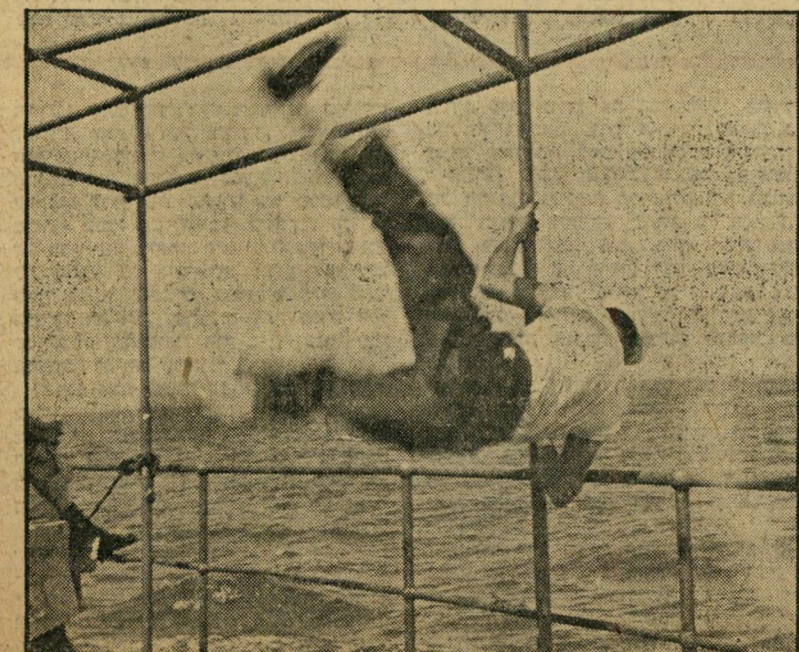
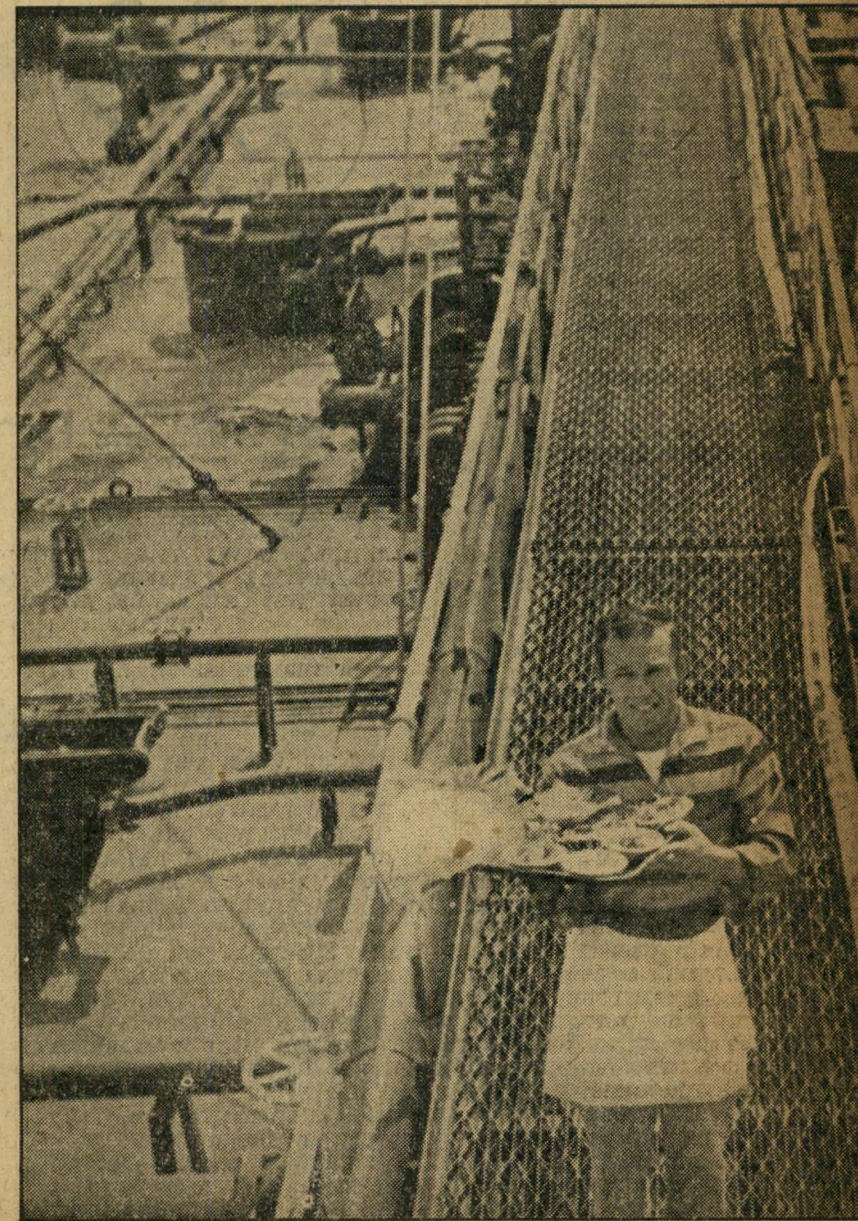
"האלו בוים. האו דו יו דו?" צעק מלח בלונדי מהסיפון, "באיזה צד נמצאת אילת. כאן או שם?" שאל כשהוא מראה בתנועות ידיו לכיוון אילת ועקבה.

הרופא עלה אל האונייה. אתו יחד עלו הפקידים הממשלתיים ואנשי המשטרה. על החוף הצטופפה מחצית אילת, נופפה בידיה ובמחטות לבנות. ילדי בית-הספר וגן-

צילומים אקסקלוסיביים של מסע המיכלית האמריקאית נפלא זורם לאילת

מול גייבומי כאן נתקבלה ההוראה מאת הנהלת החברה לרבי-החובל לשנות את הכיוון ולהפליג לאילת. למלחים לא היה איכפת.

קביצת שמחה צוות האניה לא חיכה לקבלת פנים כל כך המונית. "ביל השמן" מפגין סימני שמחה לאנשי אילת שעל החוף.

נער הטבחים מביא את ארוחת הבוקר לרבי-החובל של קרן הילס. צוות המיכלית מונה 35 מלחים, רובם אמריקאים.

ששמעו כבר כנראה כי המיכלית תצא ל־
אילת: "הם איחלו לכם כל טוב וכיכדו אותי
במתנות ובמשקאות, כשרק שמעו כי יתכן
מאד שאהיה בישראל בעוד כמה ימים."

★ ★ ★

הקפטיין הראשון

את מקום השמחה הראשונה תפשו
קבלות הפנים המאורגנות. הראשונה
בהן היתה קבלת הפנים הרשמית שנערכה
עלידי דני מצפון, נציג משרד הפיתוח
באילת. בהזדמנות זו הסביר הקפטיין גלן
מוסלי את חזיונו שלו, מעובדת היותו רב־
החבל הראשון של המיכלית הראשונה ה־
פורקת את מטען הדלק הראשון אל הטנק
הראשון שבקצה הצינור הראשון אילת—
באר־שבע: "בתחילה לא ידעתי בגלל מה
כל הרעש הזה שאתם מקימים כאן. בדרך
עבר הכל כרגיל ובסדר גמור."

"כשהגעתי לכאן וראיתי את פניהם ה־
זוהרות משמחה של האנשים שעלו על ה־
סיפון וחיכו על החוף, הבנתי כי אני שותף
למשהו גדול יותר. עכשיו אני מבין את
הכל. אני שמח שאני הקפטיין הראשון ה־
מביא גפט לאילת."

בינתיים התחברה המיכלית לקצה הצינור
הגמיש המרוחק מן החוף. 1000 טון זילק
מוזקק החלו לזרום אל אחד המיכלים ה־
קטנים. כשהסתיימה הזרמת הדלק המוזקק
החלו בהזרמת הדלק הגולמי. המיכלית, ש־
קרעיתה שטוחה ומשום כך יכולה לעגון
גם במעגן שאינו נמל של מים עמוקים,
הביאה אתה מטען של 16.500 טון דלק.

★ ★ ★

נמל בלי בחורות ובירה

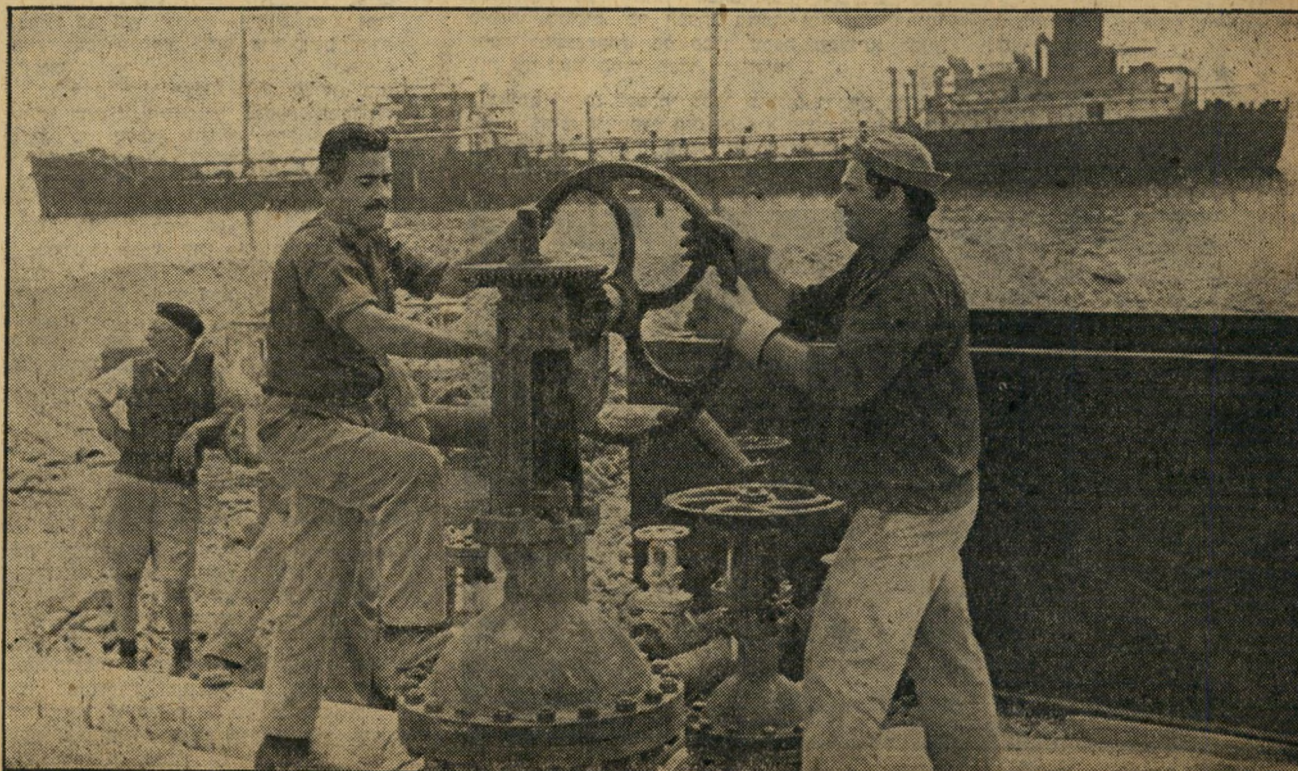
אחרי ארוחת הערב, בה הקשיבו
הסועדים להרצאה "ציונית" על ישראל
ובעיותיה מפי אמנון מרון, איש תפעול
הקו, יצאו הקפטיין ואנשיו להשתתף במ־
סיבת הרוק אנ רול הראשונה שהתקיימה
באילת אחרי אלפיים וכמה שנים.

סירה מנמל הנפט באילת
מתקרבת ללוע הצינור בים.

הלוע

מאחור: טיראן

שנים מפועלי חברת תפעול קו הנפט אילת— באר־שבע פותחים את המגוף החוסס את זרימת הדלק
המיכלית למיכלים שבחוף. קרן הילס נראית ברקע. קרקעיתה השטוחה מאפשרת לה להתקרב לחוף.

השאיבה מתחילה

בהשכמת בוקר עברה קרן הילס את האי טיראן, הנראה מבעד ירכתיה. חלק גדול מהמלחים לא
ידע בכלל על מבצע טיני ועל הזרדה הרבה בה היו שרויים תושבי אילת שהמתינו למיכלית.

אי ההבנות היו רבות כבר מהרגע ה־
ראשון. בפתח מלון שלמה עמד "ביל ו־
שמן", אחד ה"מספרים" שבין המלחים, כי
שארשת צער נסוכה על פניו: "איך כאן
בירה. צריך לקחת את האוניה ולהפליג
לסעודיה. בשביל מה באנו הנה?"

הבירה לא היתה המצרך היחיד שהסר ל־
מלחים. בפעם הראשונה בתולדות ימי היר־
תם על הים הגיעו זאבי הים לנמל שאין
בו בחורות, שאין בו בארים ושארין בו
מקומות בילוי, פרט לארוחות ערב רשמיות
של משרד הפיתוח והרצאות מדיניות.

"לא היה אכפת לנו לבוא לכאן", אמר
ג'ון הרדי, 35, מלח כשיר הנמצא על נוים
כבר יותר מ־15 שנה. "לא פחדנו גם ממה
שעלול היה לקרות במיצרי טיראן. כל זמן
שהדגל האמריקאי מתנוסס על המיכלית
לא יקרה לנו כלום. אבל אם היו אומרים
לנו שאין כאן לא בירה ולא בחורות, זהה
פורץ מרד על הסיפון."

את מסיבת הרוק אנ רול ערכו המלחים
במסעדת הגלידה של אילת. זוגות גברים
פרצו במחול אימים, שאת נומוסיקה בשבילו
סיפקו כפיות מתכת על פני כוסות הגלידה
ומחזאות כפיים, בעזרתם האדיבה של ה־
מלחים הדגים מהאוניה בריג'טה טופט.

כשנסתיימה המסיבה היה כבר ריח חריף
של גפט בחללה של אילת. משאבות המיכלים
עבדו בלי הפוגה. זוגות של מלחים חזרו
לאוניה, כשהם שרים במקלה.

"האם אתה סבור שנאצר ישן הלילה?"
שאל אחד המלחים תושב מקומי שליווה
אותו לנמל.

קשה לדעת אם רודן המצרים ישן או לא
באותו לילה. תושבי אילת על כל סוגים, ישנו
במנוחה גמורה.

זהו סיפורו של אדם שעלה לגדולה בקונור

מיליונר בל

- מאת אלפרד באשי -

עוברים ושבים ברחוב אביב נדהמו למראה פנית הרחובות אלנבי. עשרה ימים רצופים, לגשמים ולרוחות השלוליים. על גבי מרפדות נערמו מכשירים חשמליים, כשאנשי מחטטים בהם כתבו תדהמתם היתה גדולה אילו ידעו כי היו אל של מליונר לשעבר העדה הבבלית בארץ חסר פרוטה והגיע הוא מגורש מדירתו מגולל אלפרד באשי בכינוי "גואל האדם פרשת עליתו המסתורית הגורמים להידרדרות

זה היה מגני הראשון וראשית דר ומסחר הקרקעות.

★ ★ ★
באותה אחת אחרי עלות ארצה נצמח. כנראה שהיה לי חוש מיוחד ותוך זמן קצר עזבתי את בית יעקבתי רק בעסקי תיווך. עד שנת

הפעילות הצבורית של אלפרד באשי היתה בהקמתו ובספוחו של ועד העדה הבבלית נראה באשי (קיצוני מימין) בעת הקונגרס הספרדי האחרון, בביקור בבית נשיא המדינה. עומד לשמאל: שלמה נח (מנהל בנק עיתונות), חבר הכנסת השניה סליס בנימין ששון, נשיא

במדינה

(המשך מעמוד 9)

כשנסתיימה הישיבה הראשונה היה ברור לכל כי דינו של חרות יועבר לבית המשפט המחוזי, בסופה של החקירה. סיפורו של העד הראשון סיפק את ההוכחות לכאורה, הדרושות למטרה זו.

תליאביב

"תנו לבצע!"

אחת הטענות העיקריות שמשמיעים מדי פעם מתנגדיה של עיריית תליאביב, היא כי העומדים בראשה לוקים בחוסר תוכנון ובחוסר מעוף ודמיון, המתקדם בבוא העת בעיר ובאזרחיה. לכן, כשהתקרב ובא מועד יוכל החיישים של העיר, שיחול בשנת 1959, מיהרו פרנסיה להכין בעוד מועד תכנית מפורטת לחגיגות היובל, אשר ימשכו כו כארבעה חודשים. הפעם לא סמכו ראשי העיר על שיקול דעתם, קראו פגישות ואספות של חוגי המקצועות החופשיים, הספרות, האמנות והתיאטרון, המסחר והתעשייה, נועצו בהם בנידון.

בימים אלה הושלמה ההצעה הכללית לחגיגות היובל, אשר ביצועה יעלה בסכום גדול פי כמה מחגיגות העשור של המדינה. התכנית, המשתרעת על פני עשרות סעיפים, לא החסירה כמעט אף פרט. היא ללה תוכנון מדויק של מופגנים, מעמדים וחגיגות, עם, בהם יכללו העדלידע, המכביה וקונגרסים שונים, ביניהם קונגרס ראשי העירייה. היה בה פירוט של מפעלים עירוניים לשיפוץ פני העיר, החל משיפוץ בית הקברות הישן וכלה בהקמת שעון ענק, כדוגמת הי בני בני הלונדוני.

קרנבל פרחים, זמריה, השלמת ככרות העיר, הכנת רחוב יהודה הלוי—אבן גבירול כרחוב המיועד למצעדים, יריד המזרח— כל אלה הם רק חלק מתכנית הענק, אשר העירייה חושבת על ביצוען ברצינות מלאה. קיים עתה רק חשש אחד לקיום התכנית. מאחר שמועד סיום החגיגות מקדים אך במעט את מועד הבחירות הבאות למועצת עיריית תליאביב, לא נראה כמעט כל סיכוי שהממשלה הארפוויציה העירונית יתנו את ידן למפעל זה. למרות שניצני מפלגות השמאל משתתפים בוועדות התכנון של החגיגות, נראה היה שלא יסכימו למבצע המאדיר את שם הנהלתה הימנית הנוכחית של העירייה.

טען השבוע ראש העיר חיים לבנון כי ישיבה סגורה של הנהלת העיר: "אזהרה מוכן להיות החגיגות או להקמת הבחירות, ובלבד שינחתו לנו לבצע את היובל."

עסקים

מי המכרש?

רבני וילנה נסערו כולם עד אחד. חוצפי תם של שלושת מורי העיר הרעשה אותם לחלוטין. המעשה שעשו יוסף אליהו טריי ויש, דוד נוטיק וניסן לוינץ ועוד אותם כליל: הם העזו להוציא פירוש חדש ומורדני לספר הספרים, קראו אותו בשם מקרא מפורש.

הצד הראשון הצליח מאד. למרות מחאות הרבנים השמרנים נחטפה מהמדרה הראשונה מדוכני הספרים. בתי הספר היידיים קיבלו את מקרא מפורש כספר יסוד בלימודי התנ"ך, השיבו רות רעננה בלימודי הדת, שהיו תמיד יבשים ומשעממים לגבי התלמיד הצעיר.

טריי ויש, נוטיק ולוינץ עשו חיל בעסקיהם. המורים העניים החלו גורפים הון, המשי לעבר את הפירוש המצויין, הוציאו בזה אחר זה את כל ספרי התנ"ך. כרכי המהדורה התגלגלו גם לארצות אחרות, הגיעו בין השאר לארץ ישראל, הובסו גם בה לי שימוש בכיתות העממיות של בתי הספר העבריים.

שמות חדשים. כשפרצה מלחמת הי עולם השניה נסתם הגולל גם על מחברי המקרא מפורש. אחד ממחברי הפירוש, דוד נוטיק, נפטר כבר בשנת 1919. השניים הי אחרים, שהמשיכו להתגורר בוילנה, נרצחו על ידי הנאצים.

בארץ המשיכו בינתיים ספרי המקרא מפורש להופיע כסדרם. הוצאות הספרים שרברס וזרעאג הדפיסו מהדורה אחר מהדורה, מכרו את ספרי התנ"ך כשהם מודפסים ממהדורות דפוס במהדורות ענק. ההבדל היחיד בין מהדורות הקודמות למהדורות החדשות: במקום שמותיהם של טריי ויש, לוינץ ונוטיק, הופיעו שמות חדשים. היו אלה אברהם אריה עקביה, זלמן בהרב, יוסף אמרואי וא. ל. פאנט, מורים עבריים ש (המשך בעמוד 14)

כיוון
לכיוון!

בנק דיסקונט
לישראל
בע"מ

וגואל אדמות בישראל והפך עתה פרומה

באפשרותי להעלות את כל משפחתי וקרוביה — 13 נפשות — לארץ. תקופה ארוכה כלכלתי אותם על חשבונותי בבית; שבעה אנשים הוצעו עליי כמתחזי משנה. באותם הימים הרחתי כ-200 לירות לחודש, שעה שהשכר המקובל במדינה היה חמש לירות לחודש. ביתי הפך למשרד הומה, כשכל היום מתרוצצים בו אנשים.

לא רציתי להחליף את דירתי הקטנה. היא הביאה לי את המזל. בחצר בניתי לי סוכה קטנה והיא הייתה מרכז תיווך הקרקעות והמשכנתאות בעיר. בשנת 1936 חזר אבי לבגדאד ושאר בני המשפחה נשארו בבית, עד לשנת 1943, בו החזרתי שוב את אבי לאחר מרד רשיד עלי. ראיתי לכל מחסורם של בני משפחתי, למגוריהם ולחינוכם. חיינו חיי רוחה. האשה שהייתה עמי כל אותן השנים נסעה לביקור בעיראק. שם קרה לה מה שקרה, והיא לא חזרה יותר.

בשנים הראשונות למלחמת העולם השנייה נהרגו מאות יהודים ברחבי עיראק החלטי להתמסר לעסקי צבא. עדתי, הזמנתי 700 איש מעולי בבל לאסיפה. הבאתי לשם את גדולי העדה; הקמנו את ועד העדה והתחלנו לפעול להצלת יהודי עיראק. לא הסכמתי ליטול על שכמי כל תפקיד כזה. הייתי מרויח או עד 300 לירות לחודש ועסקי היו מסוככים ומסועפים.

רק לאחר שפירודי סלים בנימיין ששון התפטר מראשות ועד העדה בשנת 1947, הכרוכני ליטול על עצמי את מנהיגות העדה. רציתי ללכד את כל רכוש העדה בישראל כדי לפעול למען העלאתם של יהודי עיראק. אז קמו לי מתנגדים רבים. כל עסקן שלט על איזה בית-כנסת או מוסד אחר ואף אחד לא היה מוכן לוותר על שלטונו. כאשר עזבתי את תפקידי בועד העדה, השארתי את קופת העדה בשפע כספי כזה שכמוהו לא ידעה מעולם.

באותם הימים הרגשתי שהמדינה קרבה ובאה, לכן עשיתי את כל המאמצים להעלות את אחי הגדולים ומשפחותיהם שנותרו בעיראק ותפסו שם עמדות חשובות בחיי המדינה. בסכומים עצומים הברחתי אותם לארץ, דרך עבר-הירדן. כולם צחקו או ממני, כיצד הנחתי להם לעזוב את עמדותיהם החשובות בעיראק.

★ ★ ★

דרך ידי עברו באותן שנים סכומים פוטנטיים. עסקתי בעסקי קרקעות בסכומי ענק. כל עבודתי התרכזה בקניית קרקע מידי הערבים והעברתי ליהודים. תוארי היה "גואל האדמה". אולם הרווחים הגדולים בלבד שהיו ברשותי לא סיפקו אותי. רציתי להקים מפעל גדול למען הארץ. כל ימי הייתי חולם על ביצוע מפעלים גדולים. זמן קצר לפני קום המדינה, כשהיה ברשותי ההון הדרוש, ראיתי את הזמן מתאים להגשמת חלומותי.

במלון המלך דוד בירושלים כינסתי מספר קטן של משפחות מעולי בבל, מהארץ ומחוץ-לארץ. בפניהם פרשתי את תכנית הגדולה. תכנית הייתה לרכוש שטח אדמה גדול ליד תל-אביב ולהקים עליו עיר נופש ותיירות גדולה. במרכז העיר היה צריך להבנות איצטדיון ענק למירון סוסים, אשר ההכנסות ממנו יהיו חציים למוסדות ובתי חולים וחציים להענקת פרסים להמירוים. סביב איצטדיון מירוצים זה רצינו לבנות מפעלים שונים של קיט ונופש, חילות של עולים בעלי אמצעים. התכנית התקבלה בהתלהבות. רכשנו 500 דונם בהרצליה באזור שבין כביש תנחיה וחוף הים, מקום שם עומד היום מלון אכידה. את החלק הגדול מכספי השקעתי בעסק סכום שהיה שווה ב-1950 למליון לירות ישראליות. שאר 500 הדונם שנדרשו להשלמת התכנית היו בידי הערבים.

ביתחיים מרצה מלחמת העצמאות ולא יכולתי לבצע את העיסקה. הייתי בטוח שלאחר הקמת המדינה תהיה היא מעוניינת בביצוע תכניתי, שתעודד את התיירות ותגביר את הכנסותיה.

לאחר הקמת המדינה הצלחתי לעניין מספר חברות אמריקאיות שהיו מוכנות להשקיע כספים במפעלי. רציתי לרכוש מהאפרפרוס את שאר 500 הדונם שלי אדמתנו. הוכחתי להם שאיני רוצה לספק בקרקע ושכל מטרתי היא להקים מפעל שיביא רק תועלת למדינה. כאן החלו צרותי, הנמשכות כבר כשבע שנים רצופות, ושבעטין ירדתי מדחי אל דחי עד למצבי כיום. תחילה קיבלתי צו תפיסה על אדמותי ממשרד הבטחון, שרצה להקים שם מחנה צבאי. עברו כמה חודשים עד שהוכחתי להם שלידי קיימת גם אדמה נטושה וצו תפיסה בוטל כשרציתי להתחיל בהגשמת תכניתי, התערב משרד התכנון ומסר לי שאי אפשר עדיין לבנות שם כלום, מכיון שהמשרד טרם תיכנן מה ייבנה במקום. באותו זמן בדיוק החלה מועצת הרצליה לבנות באותו אזור, שנודע למפעלי קיט ובתי-מלון, בניין תעשייה שהורידו את ערך אדמותינו. רצתי לכל המשרדים האפשריים. השקעתי את כל זמני בעתיד קרקעותי, דחו אותי בלך ושוב מיום ליום. ביתחיים נטשו כל החברות האמריקאיות את תכניתן להשקיע כספים.

לא התאוששתי מהמחלומות הללו ומהלומות נוספות ירדו על ראשי. קיבלתי לפתע צו הפקעה על אדמותי, כדי לבנות שם שיכון לאנשי המשטרה. מאחר שכבר

ות תל-
ערימת
ללה ב-
במשך
ופקרת
לה. היו
ז שנות
ורטאות
ר רדיו
הרחוב
שלהם.
יותר
רהיטיו
מראשי
אנשאר
צב בו
סיפורו
הידוע
את
ת ואת
שקית.

בשטח התיחך

י כבר ברוש
עסקי קרקעות
שת לבלוקים
19 כבר היה

אל. בתמונה
ליו מימין
נה ורעיתו.

הימים הטובים עד הפסח. אלפרד באשי רכב על הסוס, בעת משא ומתן עם ערביי שיך מוניס לקנית קרקעותיהם. בימים ההם, שלפני קום המדינה, היה באשי אחד מעשרי הסוחרים בקרקעות ומכבדי עולי עיראק.

נואשתי מתכנתי הייתי מוכן לקבל את התשלום בעד אדמותי, אולם הצעת הממשלה הייתה פחות מתצי מערך האדמות ומהסכומים ששולמו עבור אדמות באותה סביבה.

כאמור, היה רוב כספי מושקע באדמות אלה. במשך השנים שהתרוצצתי לברר את עתיד אדמותי אכלתי את מיטב חסכוני. מכרתי את שאר המגרשים שהיו בידי ועוד נאלצתי להכנס בחובות גדולים כדי להמשיך בעסקי שהתדרדרו והלכו.

★ ★ ★

פני כשנה עזבתי את כל תפקידי בועד העדה הכלכלית לאחר שנוכחתי לדעת שהתרוששותי הבריחה ממני את כל ידידי לשעבר, ורובם הפכו להיות אויבי. הייתי במצב המשונה שהיה לי רכוש השווה מאות אלפי לירות ואילו בידי לא הייתה פרוטה. לא יכולתי למכור את האדמות שלי מכיון שכל אדם או חברה שהיו מעוניינים לקנות, חזרו בהם לאחר שבקרו במשרדי מועצת הרצליה. מאחר שמשרד התכנון לא השלים עדיין את תכנון הבניה באדמותי, אי אפשר לבנות בהן כלום ורכוש עצום מוטל בידי כאבן שאין לה הופכין.

הגעתי למצב בו אני יכול יותר לקבל כספים בהלוואה מאיש, מכיון שאף אחד לא מאמין שיימצא פעם פתרון לבעייתי.

נשאיתי חסר פרוטה וחסר ידידים ותומכים. לא היה באפשרותי לשלם את שכר הדירה עבור משרדי המסואר בפנינת אלנבי—שדרות-רוטשילד. ניתקו לי את החשמל ואת הטלפון ולאחר שפגשתי בתשלום שכר הדירה בדירתי ברחוב הס, הגיש נגדי בעל הבית צו לפינוי הדירה.

כשהשגתי את הכסף לתשלום שכר הדירה רציתי לבוא עם בעל הבית לידי פשרה, הוא סרב לכך בתוקף. הסכיו לגרש מהבית דיר הגר בו 20 שנה בקירוב קרץ לו. לא יכולתי לשכור לעצמי אפילו עורך-דין טוב. כל ידידי משכבר הימים דרשו ממני כסף מראש. שלא בנוכחותי ולמרות שהודעתי שאני מוכן לשלם את כל שכר הדירה בתוספת ההוצאות, הוציא נגדי בית-המשפט צו פינוי.

זה היה בחודש שעבר. כשבאתי באחד הימים הביתה מצאתי שוטרים ופקידי הוצאה לפועל, כשהם עומדים לפנותני מדירתי. ניסיתי להסביר להם כי יש חולים בבית, אמי ואבי הזקנים, התחננתי בפני בעל הבית שיבוא עמי לפשרה אבל אף אחד לא רצה לדבר איתי. בקשתי שלפחות יחכו חצי שעה עד שאטלפן לשר המשטרה שיטריט ואסביר לו את המצב. הם הסכימו. הלכתי והתקשרתי עם בתו של מר שיטריט. היא אמרה שתשתדל לעזור לי. כשחזרתי ראיתי בפנינת הרחוב את כל רהיטי וחפצי מעורמים בערימה גדולה. הם הורידו והוציאו את הכל מהבית, מהרהיט הגדול ועד לזילונות ולמנורות החשמל, וזרקו אותם לרחוב.

לא היה לי איכפת מכלום. דאגתי רק לאבי ואמי החולים. החזרתי הביתה רק מזונוים ובגדים; היתר נשאר ברחוב בגשם. כל הלילה לא ישנו. ניסיתי להרגיע את הורי ואת בני משפחתי ולטעת בהם את התקווה שהמצב ישתנה. הלכתי לבית-המשפט והשופט נתן הוראה לחזר את המשפט. אולם ביתחיים נשארו כל רהיטי ברחוב. חלק מהם נגנבו. השאר התקלקל במשך 12 הימים שהיו בגשם. רהיטי שערכם מגיע ל-4000 ל"י הושחתו לגמרי. לבסוף לקח אותם בעל הבית והכניסם למחסן על חשבוננו.

עתה אני מסתובב בדאגה לארוחה הבאה לבני משפחתי. אני דורש חסר מאיש. כל מה שאני מבקש שיעשה לי משפט צדק. אני מבקש שתקום ועדה צבורית שתחקור בפרשת העזל שנגרם לי ושתחליט על גורל אדמותי, למען אוכל לחיות ביושר וכבוד מפרי עצמי.

גלות בבירות. חבוש במגבעת העיראקית המסורתית, הפייסלית, אלפרד באשי בן ה-16 בבירות.

אהבה אסורה. אלפרד באשי (ימין) בחברת האשה אשר עטה החל את דרכו בחגיגות ארצה.

הדרך לחקור חקירת שתירועב את ליה. שטיפל בחקירת פרשת אירסו.

העיוות ובריחות. החלטת בית המשפט העליון הפכה את הקערה על פיה. בעוד שקודם לכן עמלו פרקליטי ההגנה להוכיח כי עמוס התרועע עם שייקה שהיה חשוד, הרי עכשיו היתה פתוחה בפניהם הדרך להוכיח כי התיק נסגר אך ורק משום ששייקה היה חברו של עמוס ומשום שליה, שטיפל בחיק, היה גם כן חברו של עמוס ונפגש בביתו פעמים אחדות עם שייקה. ההזדמנות להוכיח זאת התגלגלה לידי ההגנה כשקרא כספי ליה לדון העדים. ליה סיפר לבית המשפט סיפור ארוך, מלחמה בהעיוות משונות ומשפטים נלעגים, שהביאו לעתים קרובות את בית המשפט לסערת צחוק עצומה. תמצית הסיפור: התיק נסגר משום שהסוחרים הגרמניים לא רצו להעיד.

מטרתו של תמיר, בחקירת שתירועב שנמשכה ארבעה ימים רצופים, היתה להראות כי ליה אינו כל כך תמים כפי שהוא מנסה להציג את עצמו; כי ליה מתחבא מאחורי מסך בדיחותיו והעיוותיו, מנסה להסית עליידי כך את דעתם של השופטים מעיקר עדותו ומהסתירות המרובות שבתוכה, ושנימוקיו לסגירת התיק והפסקת החקירה אינם מסבירים מדוע לא הועמד שייקה לדין על העבירות האחרות שעבר בעיסוק אירסו.

שיחות בלתי רשמיות. בין סערת צחוק אחת לשניה (ליה לתמיר): "עכשיו אני מבין, אתם רוצים שאני אגיד שסגרת

(תמיר מעמוד 12)

הוסיפו למהדורה הישנה הקדמה משלהם. כשנסתיימה מלחמת העולם השנייה, התייחד גם הקשר בין ארץ ישראל לאירופה. בין העולים החדשים הגיעה לארץ מרים נוטיק, אלמנת עמנואל נוטיק, בנו של דוד. במהרה הגיעה לאוניה השמועה כי היא יורשתו של רכוש עצום. כשהתחילה לחקור בדבר, נודע לה כי ספרי חותנה נמכרו בעשרות אלפי טפסים עליידי שרברק, יזרעאל, הבוקר ומערבי, בהוצאות שונות. היורשת נסרה את הטיפול בענינה לעורך כיהודין אדם מאירי וחיים פאל, שהופיעו השבוע בבית המשפט השלום בתל אביב, ה' ביאר את טענותיהם בקובלנה פלילית פרי סית נגד ארבעת המורים, שתי הוצאות הספרים ומערכות העיתונים. טענו המתלוצנים באמצעות עדם הראשי, העתונאי והסופר הישיש בן ציון כ"ץ: "הנוסח של המקרא מפורש, ההקדמות והביאורים, ה' הערות והפירושים בעברית קלה ומדויקת, הם חידוש ספרותי מדעי והם תוצאה של עבודת מחקר רבה, עבודה מקורית ספרותית-מדעית של טרויש, נוטיק וליון". בסוף השבוע נראה היה כי בקרוב ייפסק בית המשפט השלום בתל אביב לבית מדרש שיעסוק בפילפול התנ"ך ופירושו.

מיעוטים

כפר קאס זוטא

הידיעה שהגיעה לידי הרב-סמל בתחנת המשטרה הצבאית הרגילה אותו מאד. בקיבוץ יקום, כך נאמר בידיעה, עובדים כמה ערבים מאזור המישל הצבאי, בלא רשיון. הרב-סמל לא היסס אף רגע למלא את חובתו. הוא העמיד כמה מפקודיו על מכרז, יצא להתקפת-מצד על הקיבוץ של ה' שומרה-הציר, השוכן על הכביש הראשי מ' נתניה לתל אביב.

כשהופיע גיבור-החיל התקיף במשק, נתקל בחיור של זילזול. אנשי המשק, ביניהם קצין נים גבוהים במילואים, לא התייחסו אל הרב-סמל בכבוד הראוי. חוץ מזה סירבו בהחלט להרשות לו לאסור את הערבים, חניכי חב' רת הנוער הערבית המתחנכת במשק. מה שקרה ברובעים הבאים לוס בערפל. רק דבר אחד ברור: אחד החיילים שגף את נשקו וירה באוויר.

על המשמר. הידיעה על המעשה חסר-החקרים פשטה חיש מהר, הגיעה תוך דקות מעטות למוסדות העליונים. סגן-אלוף זלמן מארט, המושל הצבאי של אזור התיכון, הוזעק טלפונית, פקד על רביסרן של צה"ל לחוש אל המשק הנסער, לסלק משם את הרב-סמל ואנשיו, ולבקש את סלידת ז' אנשים. הפקודה בוצעה במהירות, והמזור הצבאי הוסר ממשק יקום.

כל זה קרה לפני יותר משבועיים. אולם במשך זמן זה לא חדרה אף מלה אחת לעיתונים. אפילו בטאון מ"פ, על המשמר, לא עמד הפעם על המשמר. רק מעטים ידעו את הסיבה: שר-הבטחון עצמו פנה אל מוסדות מ"פ, דרש להעלים את הפרשה המעציבה. המפלגה נענתה לשר הבטחון, כרגיל, התפקדה בהסדר שהושג בין ח"כ מ"פ חנן רובין לשלטונות הממשל הצבאי שהבטיחו להקל בעתיד על מלוי בקשותיהם של נערים ערבים הרוצים להצטרף לחברת נוער במשקי השומרה-הציר.

פרשת עמוס

כמו אצל שייקספיר

בכל טראגדיה שקספירית לא נעדר אף פעם מקומה של הדמות המבדרת, המופיעה לקדמת ספורות על הבמה, מעודדת בהופעתה את הקהל, לפני שרוח הנכאים של הסוף העצוב משתלטת עליו כליל. במשפט עמוס בן גוריון ממלא תפקיד זה ד"ר איתן אוטו ליה, עוזר ר"מ הכלכלית במשטרה.

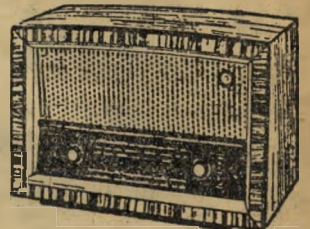
ד"ר איתן ליה הפך כבר בימים הראשונים של המשפט לאחת הדמויות המשעשעות שלו. הקצין הגבוה, בעל חצי הקרחת וזמב' היקף, ההופעה האוסטרית הנמרצת וחיתוך הדיבור הגרמני, היה עוזרו של סהר, שנת בקש לענות על כמה שאלות שהיו קשורות בתיק המהלכה הכלכלית. כבר אז נתגלה ליה כעוזר מצוין להגנה, כשבאל שנתבקש לכך סיפר לבית המשפט כי קיימים עוד כמה וכמה תיקים ששייקה ירקוני משמש להם כנושא מרכזי, בשעה שסהר העיד בשבועה כי "שייקה רק השתרבב" לתיק אחד וכי אין ולא היו לו תיקים נוספים. כספי הכריז כי ליה ייקרא להעיד אחרי סהר. אולם החלטת השופטים המחוזיים שלא לגלות את תיקי המשטרה שיתררה: נת כספי מהודעתו זה בפני ההגנה נחסמה

2 רמי קופ, אנטנה פנימית, מרחיב גלים, 7 מנורות.

לבנין הגבה ביותר בעולם. איוו דרך ארבה עברה הארכיטקטורה עד למגרד השחקים! כך גם מדע הרדיו. שיא השקלול תמצא קפקלט HI-FI

פילוס 59

Pilot Radio
U.S.A. and now in ISRAEL

אין כביסה
בלי זיוה

... ולכביסה
מחירה רק
כמים נקה

תוצרת בית החרושת נקה
המפיצים: חב' נורית בע"מ

לחיים
על היינות
והמשקאות
הפשובחים
ביותר

מיקרי
ש. פרידמן ובני

מועדים לשמחה!

למברג
Lemberg

לגברות
לגברים
לילדים

נעלים
איכות משובחת
מבחר גדול
ישר מבית-החרושת לצרכן

תל אביב רח' הגליל 2-4
TEL AVIV, HAGALIL 2-4
NEAR CENTRAL BUS STATION

בלי וינדיה
לשמחה
כבבת

בלי. בנד

קצין ליה וידידה*
תיק על תיק

את התיק משום ששייקה הוא חבר של הבן של ד"ר בן גוריון (...). החל הפרוטוקול לקבל צורה של גליון אישום נגד שייקה ירקוני. ליה סיפר כי בדצמבר 1954 הורו לו היועץ המשפטי חיים כהן ואברהם זלינגר, ראש אגף החקירות של המשטרה, לפתוח בחקירה נגד שייקה ירקוני. חידש גאחר קבלת הוראה זו נסגר התיק. שייקה לא נחקר מעולם, שוחח עם ליה בביתו וב' משרדו. "שיחות בלתי רשמיות".

מתשובותיו של ליה היה ברור כי את ירקוני אפשר היה להעמיד לדין על הוצאת כסף בטענות שהא, על הפקעת שיערים ועל החזקת מטבע זר בחוץ-לארץ.

חוסר טאקט. ביום הרביעי של החקירה נלחץ ליה אל הקיר. ("אני כבר לא יודע מה לעשות. תמיד מבלבל אותי. כשאצא מכאן, אני תמיד אבוא בבוקר לבית המשפט. אני כבר רגיל.") לשאלותיו של תמיר, הכריז: "אף פעם לא אפסיק להאמין שכל העסק הוא מלוכלך. דרוגה, בראון, פילץ וירקוני הם חשודים גם כיום..."

הצהרה זו מילאה את רצונו של תמיר. בסיום עדותו של ליה היו להגנה סיבות טובות להיות מרוצה. ליה אישר את טענות השורה, סיפר כי שייקה ביקר אותו באחד הימים בביתו, ביקש ממנו לדעת אם אמנם נכונה השמועה כי קיים נגדו תיק חקירה. ליה, שסבר כי זהו "חוצפה וחוסר טאקט" לבוא אליו כך, שלח את שייקה לזוהר. היה זה בדיוק תיאור הדברים כפי שהתפרסם בחוברת השורה.

* עוזרת פרקליט מחוז תל אביב, שולמית חננשטיין.

פיקומין...
השתא פדה
את האפיקומן
בתעודת
כח
כולנו חושבים
בנק לאומי
לישראל בע"מ

מה דעת נשים על ענוגה?

מכל קצוות הארץ ומכל שכבות צבור הנשים מגיעים לביח"ר "שמן" חיפה, מכתיבי תודה, הערכה והוקרה על "ענוגה" — קרם הידים החדש שזכה להצלחה בלתי רגילה.

...אני עקרת בית ואם לשני פעוטים. ידי האדומות והמחוספסות גרמו לי צער רב. גסיתי קרמים מתוצרת חוץ ותוצרת מקומית — ללא הועיל. אבל מאז אני משתמשת בקרם נפלא זה — ידי חלקות ורכות. מסרו נא הוקרתי לכימאים שלכם.

ש. פלום
רח' רייזל 12
תל-אביב

...נהגתי להשתמש בכפפות בעבודתי במשך הבית כי סבלתי באופן כרוני מאקסמה ופצעים ביד. כעת אין לי יותר צורך בכפפות. התפטרתי מהפצעים הודות ל"ענוגה" קרם זה הוא באמת (כלי קומפלימנטים) נפלא...

ר. פלדבלום
רח' פנת יל"ג 44
חיפה

...היו לי פצעים בידים ומאז התחלתי להשתמש ב"ענוגה" פצעי הברואר...

ויקטוריה כהן
רח' האומות 14
חולון

...הנני רואה חובה נעימה להביע לכם בזה את הערכתי ותודתי הכנות על מוצרכם "ענוגה", קרם לידים, שמנע את ידי מהתפקעות ומסבל, שנגרם ע"י רחיצת ידים מתמדת בתורת אחות...

חיה גולדץ
אחת צבורית
סד' גולומב 10
חיפה

בכל מזג אויר ובכל עבודה
יכירו ידך לענוגה תודה!

פסוקי השבוע

● ראש ממשלת ישראל דוד בן-גוריון, בנאום בכנסת: "אי אפשר להכריע את גורל מדינת ישראל הכרעה סופית עלידי נצחון צבאי שלנו, ויהיה המפואר והמשכנע ביותר, מאחר שכל סיבוב חדש בו ננצח יביאנו רק לידי סיבוב נוסף, וסוף לסיבובים אין."

● שגריר ישראל בזנדרון אדוהו אילת, בתגובה על דברי שרהחוז האמריקאי ג'ון פוסטר דאלס, כי ישראל היא ילד של האו"ם: "אנו מוכנים לקבל את האו"ם כאם, אבל לא כאם חורגת."

● שריהאוצר לוי אשכול, בקבלת פנים שנערכה לכבודו בפאריס, בה נכח גם שגריר צרפת בישראל און פיר זילבר: "זילבר הוא יותר פופולארי אצלנו מאשר שרהאוצר."

● ח"כ מפא"י רחל צברי, אחרי ביטול התוכנית לעולי תימן בקור ישראל: "האחראי לרדיו סבור כנראה שאחרי ביטול התוכנית ליוצאי תימן יתחילו התימנים להאזין למוסיקה קלאסית."

● ח"כ מ"קי ד"ר משה סנה, אחרי שהאשם בציטוט מופרז של מקורות לועזיים: "אני מצטט את מארכס, אנגלס, לנין וחז"ל."

● יוסף וויניצקי, עורך חרות לשעבר, על עסקי מסלגותו: "ישנם הנושאים בעול וישנם הנושאים באל-על."

● ח"כ אחדות העבודה יגאל אלון, בפולמוס עם ח"כ חרות מנחם בגין: "כל המפלגה שלך מבוססת על הדמאגוגיה שלך. מה יקרה אם תהיה פעם מנוול?"

● הסופר ברוך קרוא, בפתיחת בית סוקולוב: "בית העיתונאים נמצא בסביבה מכובדת ונוחה. סמוך הוא לבית האכר ולקרית, וכן לבית הצייר ולבית הסופר הנכבדים בקרבת מקום. ועתה אם לא יצליח עיתונאי במקצועו, ישלח לבית הצייר. אם לא יצליח כצייר, יועב לבית הסופר, אם יישל כסופר, ימצא את מקומו בבית האכר. ואם גם כאן לא יצליח, יישלח לקריירה."

● מנהלת אולפני ההסרטה בהרצליה מרגוט קלאוזנר ברנשטטר, בדברה בסימפוזיון בדבר עתיד הסרט הישראלי, על הסיכויים ליצור סרטים תנכיים בישראל: "ישראל יכולה להרשות לעצמה להסריס את התנ"ך עד שמאל א. הלאה מזה הוא יקר מדי בשבילה."

● הסופר שלום אש, לאזות צעירה וחיננית שהוריקה לו וריקה: "זה היה מעוקצק, ומה בקשר לסוף הפסוק — מדובשך?"

● הצייר ברוך אגדתי, על אותם הציירים הנוהגים, כתופרת האופנה לולה בר, להביא מדי שנה אסכולות אמנותיות חדשות מפאריס: "זהו הורם החדש בציור הישראלי ושמו לולה בריום."

● המשורר אלכסנדר פן, בתשובה למותחי הביקורת על השירה המגמתית הנכתבת לפי הזמנת מאורעות היום-יום: "אלה הם שירים של דחק, הם ישמשו זבל לקרקע הגידול של המהפכה העתידה לבוא."

● הסופר חיים הזז, על הסופר דב סדן: "סדן משול לשען שאתה רואה אותו מטפס בגלגלים זעירים וחסרי-משקל ובברגים זוטים, לוחץ פה ומסובב שם — ולפתע ניצב לפניך שען שלם, המורה את השעות."

אנשים

הקש שהפך לזהב

השבוע נודע כי לאחר שח"כ מפא"י משה שרת נתמנה כמנהלה החדש של היצאת הספרים וההסדרות עם עובד, יהיה הספר הראשון שיצא מתחת ידי המנהל החדש: מסע באסיה מאת משה שרת... קוראי היומין דבר התפלאו לא מעט כאשר מצאו השבוע בעיתונם מודעה בלשון זאת: "ברכת ייצור ופיתוח שלוחה לשרהחלקאות קריש לון ורעיתו לכלולות בנם צבי עם בח"ל" רק מעטים הבינו כי הברכה נתי פרסמה מטעם חברת החתת החקלאיות של איחוד הקבוצות והקיבוצים, הנקראת בשם ייצור ופיתוח... לאחר המבקרים בביתה, הראתה רעיית הנשיא רחל ינאית בן צבי את סמל המדינה התלוי על קיר החדר ואמרה בגאווה: "זהו זהב שהור"י אחריכך"

תקע ביוצר גדול לנציגתנו

MITTWOCH, 6.3. - ISRAEL
BLÄST ZUM RÜCKZUG

קריסטורה זאת, שהתפרסמה ביומון הגרמני "די וולט", מתארת את ראש ממשלת ישראל דוד בן-גוריון, כשהוא נותן את האות לנסיגה.

קירבה את האורח לסמל, הראתה לו כי הוא עשוי מגבולות דבוקים והסכירה: "את זה עשו במו ידיהם ילדי קבוצת כנרת. זהב שהור"י... בספרם של האחים סרג' ומרי ברומברגר, סודות המסע למצרים, מסופר בין היתר כי בשעתו דן ראש זה ממשלה דוד בן-גוריון את הרמטכ"ל רב אלוף משה דיין למאסר-בית של 15 יום, על שעבר את גבול סוריה בראש יחידת סיור... אגב, את הכרך החדש של אוסף נאמיו חזון ודן, הכולל את המאמרים שכתבו בתקופת שוהיבוקר, הקדיש ביגיי לאשתו פולה, בתוספת הפסוק: "זכרתי לך חסד נעורייך, אהבת כלולותיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה"... ח"כ חרות מנחם בגין, שחיפש מזמן דרך לגמול לביגיי כגמולו על שכינה אותו בשעתו "מפקד תנועת החרות", מצא אותה השבוע: בנאום בכנסת, כינה את ראש הממשלה בשם "מפקד הממשלה".

★ ★ ★

שיר של שר

כינויו של הרב הראשי יצחק נסים, "הראשון לציון", לא הובן כראוי עלידי ילדי קבוצת יבנה. אחרי ביקור של הרב בקבוצה, כך נמסר בעלון המשק, שאל אחד הילדים: "למה כשמבקר אצלנו הרב מרחיבות לא עושים טראסק כזה, וכשמבקר הרב מראשון לציון כן עושים טראסק?"... לאחר שח"כ צ"כ ישראל רוקח, ראש עיריית תל-אביב לשעבר, זכה השבוע לתואר אורח כבוד של תל-אביב, שאלוהו איך הוא מרגיש כנושא התואר החדש. השיב רוקח: "הייתי מרגיש יותר טוב, אילו הייתי אני יכול להעניק את אורחות הכבוד של תל-אביב למישהו אחר"... אחרי שח"כ מפא"י דוד הכהן התלונן במזנון הכנסת בפני ח"כ חרות מנחם בגין על נאומו של חברו לסיעה אליעזר שושטאק, שחרג לדעת הכהן מגבולות של אופי ויציה הוגנת, ניחם אותו בגין: "נראה איך תתנהגו אתם כשתהיו באופוזיציה"... ב"ישיבת מרכז הפועל המזרחי, העביר כתב הצופה שמואל אבידור פתק אל שר הדואר ד"ר יוסף בורג, ובן שאלה זום: "זכור לו תוכנה של שיחה שהיתה ביניכם. השיב השר בפתק מחורז: "שיחת פה אל פה / על כוס קפה / עם סופר הצופה / זכורה יפה יפה / לשכות — פה!"

סרטים

הפתרון הנוכח

הזרע הרע (אוריון, תליאביב, ארצות הברית) — אם התעוררה איוו שהיא שאלה בקשר עם הסרטתו של סרט לפי ספרו רביהמכר של ויליאם מארטש, הרי היתה זו שאלה של זמן: מתי יוסרט הסרט. עליו לתור היא ספור חייה של בת למשפחה אמידה ורגילה, שאמה מגלה כי היא לא רק חסרת רגשות ושקרנית בחסד, אלא פשוט רוצחת קרתילב המחטלת אנשים בישיבות מומחיות ובתאונות בצע חולניות. האם המנסה לחפות על בתה ולהצילה מגלה לבסוף כי יצרי הרצח הגיעו אל בתה באמצעותה, מאמה שהיתה בשעתה רוצחת בעלת שם. עלילה זו היא חומר גלם מצויין להפקת סרט מותח ומחלחל, המסוגל להקפיד את הדם בעורקי הצופים. היא גם שלב נוסף בויכוח הבלתי גמור אם הפשע הוא תוצאה של תורשה או של השפעת הסביבה. מה שהביא הבמאי מריון (קוו ואדיס) להריו אל הבד הוא סרט חסר סגנון או אפירה מיוחדת, שפתרונותיו הסופיים שונים

רוצה הבמאי להראות לצופה את ההתרגשות שאחזה את תושבי העיר עם העלמה של המאוהבת הצעירה, די לו לצלם מזוויות שונות פני אנשי רחוב בשוק. הצופה, מבלי לשמוע את דבריהם, מקבל את תמונת ה'התרגשות הכללית'. הוא הדין לגבי צילומי המים, הבאים במקום אלף מלים, וצילומים אחרים שמטרתם להביע את רגשות גיבורי העלילה. סרט זה הוא דוגמא מצוינת כיצד אפשר להפיק סרט טוב מעלילה פשוטה וללא כל אמצעים מיוחדים.

מה נוגב, בעצם?

צעירי הפקר (ג'ורג'ה, תליאביב, ארצות הברית) — הוא סרט נוסף בסדרה הי' מיגעת של גורקו גירול מתוסבך וחסר תוכן-חיים, העולה על דרך הפשע והופך את הפקרתו קרדום לחפור בו. השפעתם היחידה של סרטים מסוג זה על הנוער הי' ישראלי היא פתוח תחביב גניבת המכוניות ומירוצי הדרכים המטורפים.

הפעם סובבת העלילה סביב כנופית גונבי מכוניות, המפתחת שיטה מקורית ביותר

ממי ואן-דורן ולו סאומרן ברקוד הרוק ב"צעירי הפקר" במיטת בית-חולים, נערת המנהיג

מפתרונות הספר בהתאם לכללי המוסר של הוליבור. שחקני הסרט ברובם הם שחקני תיאטרון שהציגו את המחזה על הבמה וכל שיטת הצלום נראית יותר כהסרטה מחזה מאשר יצירה קולנועית. זוויות צלום מיר חדות, צלומיקורב של הבעות פנים חסרים בסרט כאוויר נשימה. התוצאה הסופית היא סרט בינוני למדי.

אולם למרות כל זאת ראוי הבמאי לציון מיוחד, דואק משום שהסרט יצא כשם שהוא מוקרן. גישתו של להריו להסרטה הזרע הרע היא גישה אנושית מחושבת. כמות שהוא הזרע הרע הוא סרט בינוני הראוי לראיה. אילו היה הופך לסרט מתח מסתורי, הרי אם גם היה הופך לסרט טוב היה זה סרט וזעה בלתי ניתן לחויה בעיני אדם נורמלי.

סיפור שלושה ימים

אהבתה של בת 17 (תמר, תליאביב; בריטניה) — היא עסק מסובך בפני עצמו בכל מקום בעולם. מה עוד כשהיא מתרחשת בעיריה אנגלית שמרנית וכשנושא האהבה של בת 17 הוא לא פחות מאשר מורה השפה הלטינית המבוגר והנשוי. קשה לה בין כיצד אפיוודה רגשית זו מחיי נערת בית-הספר, הנמשכת שלושה ימים, יכולה להוות ציר עלילה לסרט מלא ולא משעמם לחלוטין.

הבריטים, כדרכם, עשו זאת באמצעים פשוטים ביותר וישנים למדי. בעזרת סרטי בלתי מסובך וחסר-גאונות אך בנוי כהלכה ובהגיגות, הוכנס המרחם לסיפור-חיים פשוט מכל. המשחק המאופק של צאת הי' שחקנים המצויין — ג'ין טירני, לאו גן וגלניס גיונס — מביא אל הצופה את הרגשת הדרימה והמסתורין שלמעשה איננה כלל בעלילה.

אולם מה שהפך את הסרט לסרט טוב הם אמצעי העריכה והמונטאז' נוסח ראשוני הי' סרטים הסובייטיים, הבאים לידי ביטוי בי' צילומי הפנים של אנשי הרחוב ובצילומי מי הסכר הגועשים והרוגעים חליפות. כאשר

תחרות נעלי סלוא לבנות שבע עשרה

סלוא

אם יש לך אותה הרגשה אביבית של בת שבע עשרה ואם יום הולדתך חל באפריל, מאי או יוני ואת רגילה לבחור בנעלים חדישות, יפות ונאות, קני את נעליך אך ורק בחנויות **סלוא** וזכי בהנחה של

25%

פרטים מלאים על תחרות בחי' ות, נערת 17 לאביב 1957 תקבלי בחנויות **סלוא** תל-אביב, רחוב אלנבי 44 ירושלים, רחוב יפן, בנין סנסור. ח'יפה: רחוב הרצל 37

נעלים לצעירות בלבבן

צילי העולם כולו בשמעיים על-ידי

פאלאס
הרדיו הטוב בישראל

הופיע ונמצא למכירה

גמד

סאטירי, מלא וגדוש חומר. מכר ומשעשע 64 עמודים

כבר הופיע...

ושיוודע לענות...

ספר חידות ושעשועים מאת ש ב ח ו י י ס

בעל המדור "2 דקות אינטליגנציה"

200 עמודים, 1600 חידות

חידות היתוליות ואחרות

ה מחיר — 2.250 ל"י

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ, ירושלים

להשיג אצל כל מוכרי הספרים.

כדורגל

אחרי 14 שנה

על סיום קרבות האליפות בכדור
רגל ומשחק השבת האחרונה בין
מכבי להפועל תל-אביב, כותב
שייע גלזר:

בפעם האחרונה בהיסטוריה שהפועל לקח
את האליפות בכדור
דורגל, אני עוד לא
הייתי שחקן בכלל.
זה היה לפני 14
שנה. רק באותה
שנה נכנסתי לשחק
בקבוצת הנוער של
מכבי תל-אביב. ומאז
שאני משחק קרו
הרבה דברים: שח
קנים גדולים ירדו
מהפרק, שחקנים קטנים נהיו גדולים אבל
עד כמה שאני זוכר הפועל לא לקח את
האליפות.

בשנה האחרונה השתנה הכל. קודם כל
רמת הכדורגל במדינה ירדה מאוד. הקבוצות
שהיו במשך כל השנים חזקות, נחלשו
במידה מפליאה. מכבי תל-אביב, שהתואר
אלופה נדבק אליה כמעט כל השנים, נחלשה
באופן ניכר אחרי שכמה שחקנים עזבו
אותה, כמה נפצעו וכמה פשוט איבדו את
החשק לשחק. ודוקא בשנה כזאת קיבלה
הפועל מאמן מצויין מיוגוסלביה, את יאנובי
צ'יק שאפילו אם לא הצליח לעשות מהם
כוכבים, הרי עשה מהם כדורגלנים.

איך שלא יהיה, הפועל תל-אביב היה
השנה הקבוצה הכי יציבה בליגה. במשך
כל הזמן שיחקו עם אמביציה גדולה לזכות
באליפות ורק בגלל זה מגיע להם כבר
לזכות בתואר הנכסף.

ברבע 2:0. אחרי המשחק השבת,
שבו ניצחנו את הפועל בתוצאה 2:0, קראתי
במקרה עיתונים כמו דבר ועל המשתמר
והתפלאתי לקרוא שזכינו בנצחון למרות
שהפועל שלטו במגרש 70 דקות מתוך 90.
איפוא היו אותם עתונאים נכבדים כשהפועל
ניצח במשחקים בהם היריבות שלו שלטו
כל הזמן במגרש? אם יש להם זכרון,
יזכרו במשחק שנערך בינינו בסבוב הראשון,
שבו שלטנו אנחנו במגרש והפועל
ניצח 2:4.

עלינו למשחק מתוך הרגשה שלא נוכל
לקחת מהפועל את האליפות אבל נוכל
להציל את הפרסטיג' שלנו ולהראות שאין
שאנחנו, אנחנו עוד יכולים לנצח את האלוף.
מה שיחקנו עם הגנה ירוקה. לא מספיק
שרוב השחקנים שלנו פצועים אלא שוער
המשמעת של התאחדות הכדורגל החליטה
עוד למנוע מהמגן פרוסר לעלות למשחק
בגלל תקרית שהיתה לו בשבוע שעבר
במשחק נגד פתח תקוה. זאת היתה החלטה
בלתי צודקת ומעין לעג לרש מפני שגליון
ההתנהגות של פרוסר נקי לגמרי ובמקרים
כאלה נוהגים לתת רק אזהרה.

המאמן גריי נתן הוראה ליונה פוקס
לשמור אישית על רחביה רונבאום, שהוא
המות של התקפת הפועל. יונה שמר עליו
כל הזמן מאה אחוז ומסיבה זאת לא באו
הגולים שפחדנו מהם. בהגנה שלנו הצטיין
גם מתניה, המתקדם ממשחק למשחק בתפקיד
הבלם ומוכיח שפרישתו של גח רונק
ממכבי אינה אסון כל כך גדול. ההתקפה
שלנו ניצלה את ההזדמנויות שהיו לה וזכנו
ניצחון. הפועל אמנם התקף הרבה אבל
ליד קו ה-16 נעצרו אנשי תמיד. צאילו
פחדו ממוקשים.

אחרי הנצחון הזה על הפועל אני רוצה
לברך אותם לקבלת תואר האליפות, בתור
שחקן שמה 14 שנה משחק בקבוצה שהיא
אלופה, ויש לו קצת נסיון איך להיות אלוף,
אני מיעץ להם שימשיכו בדרך בה התחילו.
רק בדרך של עקשנות באימונים, של משחק
הוגן ורוח צחת טובה משיגים את הרמה
הספורטאית והמקנה את תואר האלוף.

לפני שאני גומר יש להגיד עוד משהו
לכל השחקנים שכבר פנו אלי ועוד חושבים
לפנות אלי בשאלה. איך להיות עתונאי?
אני חושב שהם טעו בכתובת, עד כמה
שידוע לי לשכת העבודה היא עוד ברחוב
רמב"ם.

צעידה

תחליף היסטורי

בימים טרופים אלה, כשכל העסק במי
דינה טובב סביב משפט קאסם, משפט קסטי
גר ומשפט המתנדבים ושאר סוכריות ממין
זה, תהיה הצעה אחת מנקודות האור י

ילד פלא

בתל-אביב, הובא כייס צעיר בן 13
לחקירה בתחנת המשטרה, הצליח לג-
נוב חפצים מכיסו של אחד מחוקריו, מבלי
שזה ירגיש בכך.

★ ★ ★

האוצר הגנוז

הרצל, עצרו שוטרי-תנועה נהג
שנסע במכוניתו הפרטית ביום האסור,
ביקשו לראות את תעודותיו, עצרו אותו
במקום כאשר נתגלו בין הניירות 46 דולר.

★ ★ ★

בשן ואין

פריפורט, ארצות-הברית, התלונן הר-
ב ברט לאמב במשטרה על ארבעה פושעים
ששדדו ממנו את כל מטלטליו: 65 סנט
ושניו התותבות.

★ ★ ★

אשראי לצרכן

סידני, אוסטרליה, זכתה אינגבורג
הנסקובסקי לגט מבעלה, אחרי שהעידה
שהוא הציע אותה לאחד מידידי, תמורת
סכום של 180 לירות, שיסולק בתשלומים
חודשיים.

★ ★ ★

גישה יסודית

נאטיק, ארצות-הברית, הודיע אגף
האפסנאות של הצבא על הקמת ועדה
תעשייתית מיעצת לענייני שרכי-נעליים.

★ ★ ★

גבר אמיתי

תל-אביב, פיענח הזנחני ראובן גוי-
מארק את העלומת העילמם של זוגות
מכנסיים רבים מתנותיו, כאשר גילה כי זי-
לקוח שלום מזרחי נכנס לחנותו בובג אחד
של מכנסיים, יצא ממנה לבוש ארבעה זוגות

★ ★ ★

כל האמת

גאלינה, אלאסקה, התבלבל חיליאם
ביט מרוב שמחה כאשר זיכה אותו
בית-המשפט מאשמת הכאת אשתו, רץ ל-
הודות לחבר המי-שבעים על החלטתו, וזי-
סיח: "אני נשבע שלא אכה אותה יותר
בחיי".

★ ★ ★

היום הגדול

ירושלים, שידר קול ישראל הודעה
לבעלי המכוניות כי: "היום הוא היום
האחרון לחשלוש בול הבטחון על המכוניות",
ביקש מיד לאחר מכן מהנהגים להורדו ולי-
שלם את הבול לפני היום אחרון, כדי
למנוע צפיפות.

★ ★ ★

השפן הקטן

ירושלים, הודיעה המשטרה כי גניבת
שבעה שפנים ממעבדת הדסה עלולה
לעלות ביוקר לנוגבם, אם ינסה לאכול ארי-
תם, מאחר שהזורקו בהם כל מיני חומרים
מסוכנים.

★ ★ ★

מלחמה מונעת

יונגסטון, ארצות-הברית, כאשר נפרץ
חדרו של מנהל בית-הספר, והובילו זי-
עקבות אל שלושה תלמידים צעירים, שסירבו
לגלות היכן החביאו את מקל-ההלקאה של
המנהל.

★ ★ ★

מותח חמות אחרון

לונדון, הוצף שירות הטלבויות במבול
מכתבי-מחאה, לאור ששידור תסכית על
חזה לגידול צמחי-אכזריות, נאלץ לשגר
מכתבי הסבר כי היתה זו תוכנית מתחיה
של האחד באפריל.

כמה אנשים יהיו לסדר?

לפי מספר הסועדים את מכינה את כמות המזון הדרושה לחג.
על אחת כמה וכמה שעליך לדאוג מראש להשגת המשקאות
הטובים שבלעדיהם לא יתכן הסדר.

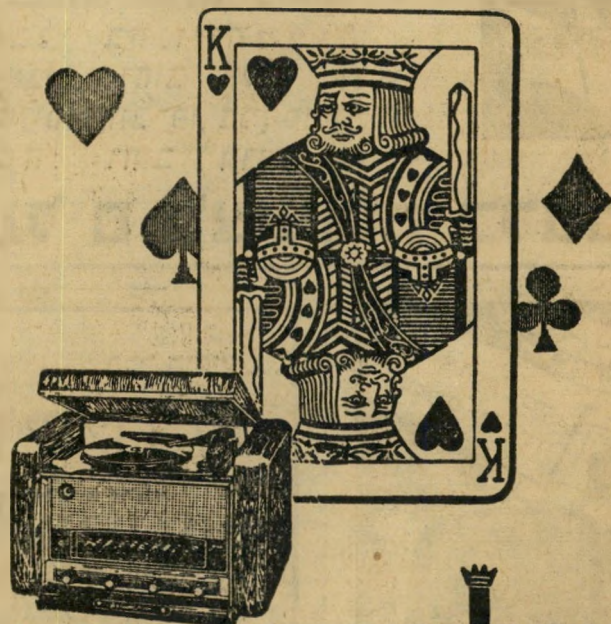
וחרי כמות הבקבוקים הדרושה ל-10 איש:

2 כרמל פורם	1 ברנדיאקסט'פין
לקידוש	לפתיחת הסעודה
4 כרמל הוק ישן	5 סיץ ענבים
לדגים ולעוף	לילדים וקשישים
4 אדום עתיק	4 מוסקט מובחר
למנה העיקרית	לסיום סדר מוצלח

כרמל מזרחי
מיקני ראשון לציון וזכרון יעקב

מיוחד לשיכונים:

מגרשים ברחובות
תל-אביב, טלפון 24749

מלך המקלטים

רדיו שניידר

מפעלי רדיו קליפר בע"מ

קה. ריקנות — כל אלה מצטברים תלי-תלים.

האם אני מתקדמת, האם אני מגיעה למשהו?

יודעת אני מטרחה של שנה זו — ביסוס עצמי, הבראה עצמית, ותהינה המסקנות לגבי ההוראה אשר תהינה. בסיס שנה זו רוצה אני לדעת היכן אני עומדת במי.

...לגשור את הגשר שבין עולם ה- תשוקות לעולם המציאות... להכיר בעובדה שהם שניהם, באותה מידה — עושים את החיים. לא לפחד מאור ה- שמש בדיוק כמו שלא אפחד מאור ה- כוכבים...

יקירי. איך אפשר להשתוקק כל כך, ובד בבד להיות צלול ושקול? ובכן — מלכות יום ומלכות לילה. מלכות שכרון ומלכות פיכחון. זהו הדין, ואין אחד נוגד את השני.

★ ★ ★

הסתים שבוע הקרבות. חצי האי סיני בדינו. רצועת עזה בדינו. לאחר גיר- אות של החיה ממלאה אותי עכשיו ריקנות ודלות.

דומה שלפני יומיים-שלושה מסוגלת הייתי למלא מחברת שלמה על כל השבוע שעבר. המחה, התפקיד, חרדת- המחל, עכשיו אינני מסוגלת לכתוב עמוד אחד. מוטב שלא אכתוב. מוטב שי- אחכה לשעת הברכה בה יטפפו הדברים מאליהם.

אולי פשוט מפני שאין לאן לחזור. לא אהבה, לא מקציע. כן, ישנה אותה האמא הטובה והברוכה, ישנה האחות היקרה, אבל כבר לא ביתי שלי. היתי שבו שוכנות האהבה והריעות והשלחה.

היתה זו חזיה לאומית שהפכה לחזיה פרטית, אישית כל כך. עכשיו — שוב הנני אותו פרט בודד וקטן המתגעגע לאהבה, לשלמות נפשית, לספק.

כה ברור ופשוט. רק אותו גבר אשר נושא חן בעיני הוא יגרום לי אושר וסיפוק. הגבר שאיננו נושא חן בעיני, קירבתי רק תגרום לסבל. ומוטב להיר- שאר בוד.

אני אותה נערה, ובכל זאת לא אותה נערה שהייתה.

בכון. עם אותה רגישות, אבל עם הכרה אחרת של החיים וגורמיהם. מכירה אני בערכו של הברזל, בערכה של הרוח המכה בו, בערכו של היומיום על פש- טותו ומעשיו הקטנים. הכל הכל נראה בעיניי אחרת וחודשות.

גבורתו של צה"ל, טייסיו, צנחניו, חיל השריון שלו — אני גאה בצה"ל ונאה בעמלי. חיבת אני להיות פחות קטנה. לשמור על מסגרת חיצונית של כבוד. כן, הגיע הזמן להכיר בערכו של ולשמור על כבודי העצמי. כבודו של אדם — ערכו.

נתתי חלקי למלחמה זו בתום לב ובכנות. במסירות. אשרי, אשרי שזכיתי. ולו תצליח דרכי החדשה.

ברור לי שאת ההוראה נשיתי לח- לוטין.

וכאן מתחילה דרך חדשה.

★ ★ ★

הלילה טפל
כבאר ריקה
עלים —
פסות גיר דלות.
אבנים —
ריקות וחלולות
הסתר —
שבר חרס גבוה ברם
השחר התקמר
מעל מפלת אהבתי
אפור
ורך
כנפי פרפרים נגעו
זה בזה.
משק כנפי ליל
משק כנפי יום.
השיקו.
השיקו.

אני מוכרחה פשוט לשתף אתכם ב- חזיה עדינה. אינני יודעת אם הדבר הוא בדיוק לפי כללי האתיקה החברתית, או לם אני מקווה כי תסכימו אתי שהדבר חיה כדאי.

לפני שבוע ניגש אלי מכר עתונאי, הושים לי מחברת כחולה דקה, ואמר "את זה מצאתי בשדרה." מה בדיוק עשה שם, אינני יודעת, אך טוב שעשה זאת. היה זה יומן של נערה אלמונית. דימיתי שאמצא בו קטעים כמו: "ראיתי היום את שולה. אני לא רואה מה עמוס מוצא בה. היא נורא טפשה", או משהו בדומה לכך. קריאת היומן חיתה אחת ההפתעות הנעימות ביותר שהיו לי לי- אחרונה. כמה רוך, עדינות, דקות רגש יופי יש בנערה זו, שלא היה כל סימן שיזהה אותה. הריני מביאה בזה קטעים מספר:

הגשם הראשון ירד על זכרון שעטנו היפה, העמוקה, העזה, האחת.

האור האפלול, הייח-המעט שגמענו, עיניך הקלוטות — הרבה עננים אפורים ולילות חורף וברקים, צלילי הסגנו ה- רכים, המשכרים, המעיפים — — — — — מנע ראשי אצבעותיך שהילך בלאט על זרועותי, ושיניך — — — — — שצחורו של צחר בהק מהן — — — — — כל אלה רועדים עדיין בתוכי — — — — —

הייתי כה נרגשת וכה רצינית. שר- חתנו כל כך בשקט. ליריות עדינה היתה שפוכה על משפטינו.

דדפנו בספר תמונות של פסלים רוי- מאיים עתיקים. יכולת לספר לי על כל דמות מלים מספר, לבטא בעצמה שקטה כל כך מה מביעים הפנים, תריציהם, קשיותם, חושניותם.

חשתי כיצד אני מתנחשת בתוכי. גאות עולה וגוברת — — — — — האורות כבו. האנשים הצעירים המשיכו לרקוד. פנינו קרבו יותר ויותר.

"אני רוצה את שפתך."

"אל תשכח היכן אנו נמצאים."

"זה לא משנה לי."

ואז נשקתי בעצמה נפלאה כל כך — — — — — שפתך היו הדבר היחיד ש- בגללו כדאי היה לחיות עלי אדמות — — — — —

כאילו נשקתי בפעם הראשונה בחיי — — — — —

הסייגים, הסחרים, הכבלים מתפרקים וגושרים מעלי. הייתי כה מאושרת כי נשקתי לי בפניה האפולונית של החרד. האם ראונזו ההבחנינו בנוז זה היה כה נפלא, כה אמיתי, כה כנה. לא חשתי כל רגש אשמה. חשתי שזה היה יפה. יפה. יפה.

זה היה ערבנו הראשון, ולמי רצונך — — — — — אף האחרון.

שוב לא נשב כסופים אל ספר הפסלים העתיקים, העזים, הנוקשים. שוב לא אתנחל שחשולים מתוקים ועזים כל כך בסמוך לך — — — — — שוב לא תנשנשי כן, בעצמה לזהות כל כך — — — — —

ירדנו אל הרחוב. ניצבנו צמודים על המדרכה, ושפתך לא חדלו לנשנשי נשי- קות ארוכות כל כך — — — — — וככל שארכו כן עמקו וגרמו לרסיון מתוק כל כך, לליאת נפלאה כל כך. הייתי מתמסרת לך בכל מאודי, אך זה היה אסור.

"יכולתי לתת לך כל כך הרבה הי- לילה."

"הייתי נותן הרבה, אך לוקח כפליים." נפרדנו. לפנות בוקר ירד הגשם הי- ראשון. עז, צלול, שוטף.

תלת-שוקותי סג את טיפותי הי- רכות הראשונות — — — — —

★ ★ ★

מחברות על גבי מחברות. יומנים על גבי יומנים. פחד. אכזבה. תקווה. תש-

יעבירו את הדירה על שמו בטאבו. אחד מהאנשים בעלי ההון העומדים מאחורי ה- אגודה אף אמר לאל: "מכיון שירקת אל הצלחת ממנה אכלת לא רק שלא נעזור לך בעתיד אלא שנמנע ממך את מה שהובטח לך."

הדירה הצנועה והמרהטת בטעם ברחוב מוריה 109 היתה כל רכושו של אלי מכל שנות עבודתו וקשה היה לו לראותה יורדת לטמיון. החלה התרוצצות באמצעות מהתכים וההעדה המבררת התכנסה מחדש. שם הודיעו לאלי שרק אם יכחיש את כל הדברים שפורסמו בהעולם הזה ואם יוציא את הפרק הגדון יבואו עמו לידי הסדר. לאלי לא נותרה הברירה אלא לתת ל- מכבי חיפה מכתב רשמי בו הודיע כי אינו מסכים עם הכתב בהעולם הזה.

מי מיימן? בתאריך בו התקיימה ישיבת הברור כבר היה ספרו של פוקס מודפס בשלמותו, כולל הפרק האחרון שנדפס בו העולם הזה. בעתון חדשות הספורט אף פור- סמו מודעות כי הספר יופיע בתאריך של השבוע שעבר.

אך הספר לא הופיע במועד שנקבע. פועלי דפוס שלומי בתל-אביב הופתעו מאוד כי- שציו עליהם להדפיס את כל הפורמה וזש-

החינוך של הנוער, במשפט בודד זה הצליח השבוע אלוף מאיר עמית להגדיר את פשר ההיענות העצומה השנה למפעל הצעדה — 1500 חיילים, 650 חיילות, 2000 בוגרים ו-1500 אזרחים.

מפעל הצעדה, שמארגניו חושבים להפכו למעין תחליף היסטורי לעליה לרגל לירי- שלים, שינה השנה כליל את אפיו וצורתו. כאשר יצאו ביום א' לפנות בוקר ראשוני החיילים הצעירים ממחנה צריפין, שוב לא צעדו בצעדת טירוף מהירה ומתישת כוחות, כפי שעשו זאת הצעירים בשנים הקודמות. השנה ירד גורם תחרות המהירות מהפרק ואת מקומו תפסו מבחני סדר, הופעה וכושר גופני בגמר הצעדה.

מהשעות הראשונות לצעדה התברר כי היא שוב אינה מפעל למעטים בעלי יכולת מיוחדת, אלא מפעל המוני בריא ומתחך העשוי להיהפך במרוצת השנים לספורט הלאומי של המדינה.

אגודות

הבוסים רגוז

השבוע הופיעה חוברת כחולה שנשאה עליה את השם: הקפטן של הכדורגל הישר-

כדורגלני הפועל תל-אביב, אלופי הליגה הלאומית * כשרוצים חזק מאד

של הספר מחדש. הפרק המסוכן נחתך ובמקומו הוכנס פרק פייסני יותר. זהות האנשים שמימנו את ההדפסה החוזרת ו- המתוקנת נשארה בסוד. השבוע, לאחר שהוצאה לרחוב הגירסה הנראית להם, הסכימו עסקני מכבי חיפה להעביר את הדירה על שמו של אלי פוקס.

במסלול

עסקים אצובים

מזה שבועות מספר מופיעה בעתון גות הספורט ידיעה על תוצאות משחקי ה- ליגה הפנימית באילות המעשים מבני הצפון המתעניינים בתוצאות ליגה זו, הבחינו כי במשך שבועיים נמסר על הופעתו של שחקן חדש בשירות אחת הקבוצות, הנושא את השם מירימוביץ' והמבקיע שערים לזכות קבוצתו. השבוע התבררה תעלומת לידתו של מירימוביץ' חדש. כדורגלן המילואים של מכבי תל-אביב נמנח (מנדק) גויהאוז גויס לשירות מילואים בסביבות אילת והצי- טרף למשחק אחת הקבוצות. במשחקים לבש מנדק את החולצה מס' 11 של מכבי תל- אביב שהיתה עמו. הכתב המקומי, שזכר כי חולצה זו שייכת ליוסלה מירימוביץ', לא טרח אפילו לברר את שמו של השחקן...

צירות הונגריה בישראל עומדת לתבוע לדין את אגודת מכבי חיפה להתחרות חוב בסך 7000 ל"י. סכום זה ניתן עליידי הצי- רות למימון בואה של הקבוצה ההונגרית אויפשט בהנהגה שלא יהיו רוחצים מהמש- חקים. לאחר שהתברר כי היו רוחצים, עזר דת הצירות על החזרת הכסף... ממקור- רות הצירות ההונגרית נמסר כי אם יסתים הסכסוך הכספי, היא תהיה מוכנה להביא חזרה את אויפשט לגמר שורת ה- משחקים שנקבעו מלכתחילה... משרד- האוצר דורש להקים ועדת חקירה בקשר לעיסקות מטבע החוץ שנעשו עליידי אגר- דות מכבי שתחתיקה ומכבי חיפה ביבוא קבוצות כדורגל זרות.

• כירעים מימין לשמאל: צינוביץ, חוזדורוב, לבקוביץ, טיש, בלוט, עומדים: פיימן, רייזר, יחודיץ, גולדשטיין, רוזנבאום, מיכאלוב.

ראלי. חוברת זו, מרי עטו של מאמן מכבי חיפה לשעבר, אלי פוקס, היתה מוכרת בחלקה לקוראי העולם הזה. פרקה האחרון, בו חשף אלי פוקס את פרשת יחסיו וסכסוכיו עם עסקני האגודה, הופיע ב- גליון העולם הזה 1014 תחת הכותרת "מדוע התפטרתי".

אולם רוכשי ספרו של אלי פוקס, שחיפשו את פרק הגילויים בספר, הופתעו. במקומו התפרסם פרק בשם "סיום עבודתי במכבי חיפה", שתכנו שונה כמעט לחלוטין מתוכן "מדוע התפטרתי".

פרק הסיום בספר לא כלל כל האשמות שהן נגד מנהלי הקבוצה החיפאית, הסתיר את הרקע האמיתי לסילוקו של פוקס מ- הקבוצה. תחת האשמות הופיעו בו משפטים מעורפלים כגון: "מנהליה של הקבוצה לא הודתו עמי לדאבוני בשטחים שונים ומאוד יסודיים..." "אני מאשים או כועס על איש בסיום העונם של פרשת יחסי עם הקבוצה..."

ריקנה לצלחת. כשניסו כתבי העולם הזה לברר את פשר השינוי המורד, נחקלו בקיר אטום של שתיקה כללית מצד עסקני מכבי חיפה ומצד מוצאי הספר לאור. האמת, כפי שהתבררה השבוע, טמנה בחובה האשמות כבדות נגד עסקני מכבי חיפה.

כאשר הופיע הפרק הגדון בהעולם הזה טרם סיים אלי פוקס את עסקיו עם מכבי חיפה. היתה שנויה במחלוקת פרשת הדירה של המאמן הסורש. כשהגיע אלי לחיפה נתנו לו מנהלי הקבוצה ערבויות כספיות לרכישת הדירה. כל עוד לא סיים פוקס את תשלומיו לא היתה הדירה רשומה על שמו. כשנחקר היחסים בינו לבין הקבוצה נשאר אלי פוקס חייב עוד סכום קטן על חשבון הדירה. הוא תבע את העברתה על שמו ולהקים ועדה שתקבע את הסכום שעליו להחזיר למכבי חיפה.

מספר אנשים בעלי מצפון במכבי חיפה, כמו דוד אבני וירושלמי, שלא יכלו להרשות שייגרם לאלי עחל, התערבו לטובתו והועדה המבררת החליטה להעביר את הדירה על שם אלי פוקס. אולם ברגע בו הופיעה רשימתו של אלי בהעולם הזה הודיעו לו עסקני האגודה שמאחר שהוא משמך אותם לא

אמנות

תיאטרון

אשה וכספת לילד

ירמיה (מאת פדריקו גרסיה לורקה; עב' רית: רפאל אליעז; ביים: שמואל בוניס; תפאורה: יגאל תומרקין; מוסיקה: גרי ברי תני) — הוא יותר מחזה של רגשות מאשר מחזה של עלילה. במידה וישנה עלילה, הרי היא סובבת על ציר אחד שהוא ירמיה מה (בתיה לנצט) — בת כפר בראש הרוצה בילד. ירמיה אינה יכולה להגשים את מבו קשה, ספק באשמתה, ספק באשמת בעלה (יוסף ידן). בסופו של דבר היא רוצחת את בעלה, שרק הוא מסוגל, בהתאם להשקפתה, להעניק לה את פרי בטנה הנכסף. ירמיה הוא מחזה המורכב ממחזות שי רים, פיוטיים מאד, שנושאים המרכזי הוא רגש האמהות הפועם בלב כל אשה, כפי שרגש זה מצטייר בעיניו של משורר שי איננו עומד על הדיוק הראליסטי באירועים השונים.

פיוט והווי, הווי המחזה והנימה ה פיוטית שבו נשאבו עליי לורקה ממקורות המסורת הספרדית. כדי להעביר את אוירתו של מחזה עממי לבמה של מדינה אחרת, היה על הבמאי שמואל בוניס לעמול קשה. יתכן שבעיה זו פגעה בסופו של דבר במח זה כולו. משום שכל שבונים רצה לסגל יותר את ההווי והמסורת הספרדית לבמת הקאמרי, נמצאו המחזה ועלילתו נפגעים יותר.

הדמות המרכזית על הבמה, מבין 23 ה משתתפים, היא דמותה של ירמיה עצמה. בתיה לנצט עלתה בתפקיד זה על כל מה שאפשר היה לצפות ממנה. היא היתה פיו טית ואנושית גם יחד, התגברה על הסקסס המתאר בגלוי לב נושאים המסופרים בדרך כלל מסה לאוזן, גילמה דמות אנושית קרובה. לא ברור רק מדוע הוטל תפקידו של הבעל חואן על יוסף ידן. לורקה רואה בי חואן את דמותו של אדם חלש, חסר אופי וחסר דמות. יוסף ידן, עם כל רצונו הטוב, לא הצליח לשכנע כי הוא נתון בתכונות כאלה.

בגיגוד למטרה שהעמיד לעצמו הבמאי, ירמיה איננו מחזה עממי. על במת הקאמרי מוצגת התרחשות חיים בתיאור פיוטי, תפי אורה סוריאליסטית ותמציתית ומוסיקה יפה, אשר ספק אם תוכנה להצלחה המונית.

מאחורי הקלעים

ראש גזר בפאריס

מחזה מוסיקאלי מקורי נמצא עתה בשלבי כתיבתו, לפי הזמנת תל"ט. המחזה ייקרא בשם האולפן ויתאר את לבטי לימור דיהם של עולים חדשים מבוגרים, העומדים בהצלחה בסופו של דבר במבחן הקשה בי יותר: לימוד השפה העברית. לצורך כתיבת המחזה מבלים מחבריו, יורם מטמור והמלחין יוחנן זראי, שעות אחדות ביום באולפן, על מנת לעמוד מקרוב על צורת הלימודים בי מוסד חינוכי זה. . . . **הזמנה לפאריס** נתקבלה בתיאטרון זירה, לפי כתובתם של משתתפי פרנסוואה ראש גזר. את ההזמנה שיגר אחד מגדולי האמרגנים בפאריס, לפי עצתו של נציגו בישראל. בתיאטרון דנים עדיין בשאלה אם לצאת לפאריס ברפרטואר של מחזה אחד או להעמיד כתנאי גם הופעה במחזה אחר. . . . **מועמד לנשיא** לי פאריס הוא תיאטרון הבימה. ההזמנה לפסי טיבאל התיאטרוני השנתי כבר נתקבלה, אר למ מרבית חברי ההנהלה מתנגדים לנשיא שהתוצאה הרצויה ביותר שלה תהיה גרעון כספי ניכר בקופת התיאטרון. . . . **כדיחות ישראליות** הוכנסו כבר לתוכניתו של תיאטרון הסאטירה הפולני וואגאבונדה, ה מסייר עתה בישראל. בדיחות אלה הוכנסו לתוכנית חלף אלה שהוצאו ממנה משום שנושאייה היו בלעדיים לחיכוך הפנימי בי פולין. . . . **פאנודות סיניות** מצוירות על לוחות מאונטי מוצגות בגאלריה זוטא בתל-אביב. הפאנודות הן עבודותיו של ה צייר שלמה ריבוביץ, המתקשקש לצייר בי צבעי שמן דחוק על לוחות מאונטי. נוש אים אחרים לציוריו: קומפוזיציות דמיוניות, יערות עז, בקתות אפריקאיות, ארמונות הודיים, סירות-מפרשים וים כחול. . . . **הווי תימני** יוצג בקרוב באהל. לכבוד יובלו של השחקן התימני סעדיה דמארי הטיל ה מרכז לתרבות של ההסתדרות על התיאטרון להציג את המחזה המבשר, שנכתב עלייו דמארי ושהאהל סרכ עד כה להציג את המחזה תציג להקה מיוחדת של התיאטרון, בעיקר בריכוזי העולים בני עדות המזרח.

ספרים

מקור

מלחמה, אהבה ובגידה

כבשת הרש (מאת משה שמיר, ספרית פועלים, 282 עמודים) — הוא נסיונו של סופר ישראלי לראות את פרשת דוד ובת שבע בעיני קורבנה העיקרי — אוריה החתי עצמו. אוריה, אציל חתי, אשר יצא לשוטט על פני העולם כדי ללמוד את סוד נפילתו ותקומתו של ממלכות, מתאר את כל מסכת יחסיו עם בת-שבע, יואב בן צרויה, דוד ואישים אחרים, ביומנו, אשר נכתב בצל חומותיה של רבת עמון הנצורה.

בין הסתערות למשנה, מתאר אוריה את בואו לארץ כנען ואת פגישתו הראשונה עם דוד, אשר חדר לחצרו של אכיש מלך גת והעמיד פני מטורף, כדי להינצל מניקמת ה שלשתים. הוא מעריך את דוד, הולך אחריו כאל ובמים.

אין זו הערצה עיוורת. אוריה (או כשמו החתי אוראאה) רואה את כל תכונותיו ה חיוביות והשליליות של מנהיג הריקים וה פוחזים. הוא מכיר את דוד המסכן את עצמו ואת אנשיו כדי להציל מידי הפלשתים יהו דים כפוי טובה — ואת דוד המתפלש בי אפר ומסרב לרדוף אחרי העמלקים, אשר שרפו את עירו ציקלג וחספו את נשותיו. הוא רואה את דוד המעניש את נבל הכר מלי על שגול את כיבשת אריסו העני — ואת דוד הגורם למות נבל כדי לגזול את אשתו האהובה, אביגיל.

מי בגד? בין כתיבת פרק זכרונות לי משנה, מבחין אוריה כי יחסו של יואב בן צרויה, מפקד המהנה, הפך מזוהר ביותר אליו. הייתכן כי היחס נשתנה כתוצאה מ איגרת הסודית של דוד, אשר הביא אוריה מירושלים?

חששותיו של אוריה גוברים ככל כפליים, כאשר מזהירים אותו ידידיו מפני הסכנה הגדולה הצפויה לו ומפצירים בו להימלט.

אולם הוא אינו שועה לאזהרות מעורפי לות ואינו שם לב אפילו לדברי הנסיך אבי שלום, המגלה לו כי דוד שכב עם בת-שבע אשתו. הוא משוכנע שדברי אבשלום אינם אלא בדותה, המיועדת לרתם למרכבה ה פוליטית של הנסיך השאפתן.

האמת לאמיתה מתגלה לאוריה רק ברגע הדרמטי, בו שולף יואב את איגרת דוד, קורא אותה באוזניו ומשביע אותו להי מלט. אבשלום צדק: דוד, שרצה להיפטר מאוריה, פקד על יואב לשלחו אל מקום הקרבות הנוראים ביותר ולסגת מאחריו, כדי להניח לעמונים לחסלו.

אוריה אינו נמלט. הוא יושב באהל ו מסיים את כתיבת זכרונותיו המרים. מי בגד בו? האמנם נאנסה בת-שבע עליי דוד, או שמא משכה היא, נכדת אחיתופל הגלילי, את המלך ברשת קסמית? ומה גרם לבגידה? האמנם גרמה לכך שאפתנותה של בת-שבע, אשר סיברה להינשא לאוריה כל עוד לא עלה הוא לגדולה — או אולי גרמה לכך קדיונותו המופרז של אוריה, שלא ניסה להכניע את בת-שבע לרצונו?

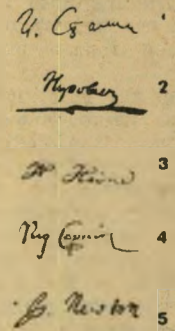
חותם פוליטי. הספק המר מביא את אוריה לידי החלטה גורלית: "עלי למות מ רצוני, מכוחי. . . עלי למות מרצוני, בן חורין, בו לכל, נעלה על כל. יקטן דוד ומעשיו, יקטן בת-שבע עד כי תהיה לאחת הנקבות המתיחמות, המבקשות את החזק בזכרים."

עם קבלת ההחלטה, מגיע אוריה למסקנה כי המאורעות האחרונים גילו לו את אשר יצא לבקש — את סוד תקומת הממלכות: הממלכה הקמה לא קמה, והנופלת לא תפול — כי אך כוב ה. . . ממלכה מה היא ואיה היא? הבכך היתפשו? התאכלז היצעד עליה צועד, או עיף ינוח בחיקה? רק שקר היא, פתית הכסילים המאמינים בה. . .

מותו של אוריה אינו התאבדות רגילה. הוא קרב אל שער רבת עמון, משליך מע ליו את נשקו וקורא לנצורים לפתוח לו שעריהם לשלום. העמונים הנדהמים פות חים את השער. יואב ואנשיו פורצים בשא גת-מלחמה ומסתערים. העמונים מתאוששים, סוגרים את השערים והורגים את אוריה.

על סצינת המוות ובמידת מה גם על שאר חלקי הספר סבועה חותמת פוליטית מסר יימת. הסתערות יואב על השער נראית כי ביקורת כלפי פעולות ישראליות חדשות יותר, שכאו זמן קצר לאחר הכרזות מדי גיות על שאיפת ישראל לשלום. ואילו הפי ליטים המואביים המעודדים את בני עמון לקרב דומים להפליא לפליטי פלשתינה.

התניר את החתימה?

לפניך חמש חתימות של אישים ידועים (ביניהם רודן, גנרל, משורר, איצטגנן ואיש מדע). התוכל לזהות את החתימות הללו? בעל התשובה הנכונה הראשונה שתפתח יזכה בפרס של 25 ל"י.

כל פותר יקבל 3 מלוי קרטי S — חינוס! את הפתרונות נא לשלוח במעטפה סגורה עד ה-17.4.57 לת. ד. 525, ירושלים, עבור "חידון מלוי קרטי S" ונא לציין את השם והכתובת המדויקת של פותר החידון.

מלוי קרטי S-3 בלירה 1 | חידון קרטי

מתאים לכל עט כדורי

תוצרת עפרונות ירושלים בע"מ

מיוחד לשיכונים:

מגרשים ברחובות

תל-אביב, טלפון 24749

אלדד מקורי

מודלים חדשים לעונות האביב

הערות=שוליים

המיכלית שהגיעה השבוע לאילת עשתה את דרכה בחשאיות גמורה...

... ממשי הצגת נפסו מומיה.

★ ★ ★

הנפס העתיד לזרום בצינור מאלת לבאר-שבע בוטה עלידי חברת הביטוח "לודס" נגד פגיעתם של מסתננים...

... מצויין! אפשר יהיה לחיות על דמי-הביטוח.

★ ★ ★

שרהמוץ הסובייטי לשעבר, שפילוב, זיכר השבוע בגנות הרוק אן רול...

... האם טוב יותר בעיניו הקוזאצ'וק לפי פקודה?

★ ★ ★

בדגוריון קיבל השבוע מסעם האוניברסיטה תואר דוקטור...

... ובקרויב יקבל גם את הדוקטרינה?

העולם הבא

בעריכת ילי אלי

מוזמנים משתתפים. חזוכה בפרס השבועי של 10 ל"י תוא הפעם אמנון פיקר, המתבקש להודיע את כתובתו למערכת. "העולם הזה"

בעל נסיון

אטובוס מלא. על אחד הספסלים יושב ילד כבן 10. אשה הנוסעת בעמידה בראותה כי הילד אינו קם מעצמו, פנתה אליו: "ילד, אולי אתה מוכן לקום?". "אני כבר מכיר את הקונצים האלה", השיב הזאטוט. "ברגע שאני אקום את תשבי במקומי. אני יודע". ראובן ארמן, סמינר הקיבוצים אורנים, תל-עמל

סעות לעולם צודק

אריאל בקשיוב נוסד בשנת 1899 ב' קחקו. (ידיעות אחדונות)

עובד גושן, עתלית מתוך שיתוף-פעולה בין אביו ואמו בע"מ.

חסמה את חור-המחץ החיפני (חד שות הספורט)

מרדכי דן, תל-אביב שעשה לה חור בראש.

היצורים מובאים בפני התובע הצ' באי. (ידיעות אחדונות)

גורית ברגה, תל-אביב יצורים חמודים ומשחקים אסורים.

בדירה חביבה ופשוטה בת שני חדרים וחצי. (במחנה)

יורם כץ, כפר סילבר היה היו שני חדרים...

כרא דני

— "זאם הכיבוד יחיה בסדר, ואם אקבל את החתיכה הכי גדולה של העונה, ואם אנצח בשני משחקים, אז רק חקבל את המחנה שלך."

מפפיק בקושי

לאחר שהכתה סיימה את לימוד הנושא, איטליה במסגרת שיעורי הגיאוגרפיה, חלתה המורה הקבועה ושלחו אותי במקומה כדי לערוך את המבחן. בין התשובות שקיבלתי מהתלמידים היו גם כאלה הראויות לתשומת לב פומבית. והרי הן לפניכם.

שאלה: מה ידוע לך על הערים הכמות: הרקולונם, פומפיי, מילאנו, גנואה, ווינציה, נאפולי?

תשובות: פומפיי נמצאת במרכז הארץ. היא עיר יפה ופורחת במסחר, יש בה הרבה תושבים, אבל מתים... הרקולונם היא הרגעש, שפעם התפרץ וכיסה את העיר חובב... מילאנו היא עיר שמספר תושביה הוא קצת יותר מעשרת אלפים מיליון. בסך-הכל יש באיטליה 47 תושבים... גנואה נמצאת צפונית-דרומית מאיטליה... בחנציה הרחובות הם ממים, ולכן לא גוסעים שם באוטובוסים של "אשד" כמו אצלנו... נאפולי היא עיר יפה מאד, אך יותר מדי מלוכלכת.

שאלה: מדוע הצפיפות גדולה בשפילת הפו, ולמה היא גורמת?

תשובות: הצפיפות גורמת להרג רב... הצפיפות גורמת למחנק... הצפיפות בשפילת הפו גורמת שהרבה אנשים עוזבים את איטליה ועולים לארץ-ישראל.

שאלה: איפה מפיקים ברזל באיטליה וכמה?

תשובות: באיטליה מפיקים ברזל שאורכו בערך 16 מטר... את הברזל מפיקים בחנציה... את הברזל לא גילתה איטליה לאף אחד, אך איש אחד הצליח להימלט ולגלות לעמים אחרים שקינאו בחנציה. לכן הרגו את האיש, אך בינתיים הוא הצליח לגלות.

שאלה: מהי חשיבותו של מיצר מסינה?

תשובה: חשיבותו של מיצר מסינה שהוא חשוב לאיטלקים.

שאלה: מה משותף בין סיציליה וישראל? פרט.

תשובות: המשותף ביניהן שבסיציליה יש סרדינים ובישראל סתם דגים... הדבר הדומה בין סיציליה וישראל הוא שיש דבר דומה אחד לשני.

שאלה: מה ידוע לך על השפעת האקלים על הכלכלה המקומית?

תשובה: האקלים שם משפיע על הכלכלה בזאת שבארצנו חורף או שם קיץ ושאלנו קיץ או שם חורף, או בזאת היא מכלכלת את הכלכלה.

שאלה: מה מעכב באיטליה את התפתחות התעשייה וכיצד מתגברים על כך?

תשובה: על חוסר הפחם מתגברים האיטלקים בעזרת מכוניות מיוחדות, בייחוד מנופים וטרקטורים.

שאלה: מה ידוע לך על נמל טריאסט?

תשובה: נמל טריאסט משמש סלע מחלוקת בין איטליה ליוגוסלאביה, כי צריכים לעבור בו אניות רבות. כיום נמצא הסלע בידי האיטלקים.

אמנון פיקר, טורה

מאגדות הרבנות העברית

אתן

הרב משה צבי רחמים מורחי מירושלים נשלח פעם מטעם קהילתו לאסוף בגלות מאורוק כספי צדקה ותרומות למען אחינו בני-ישראל היושבים בעיר הקודש. כשחזר הרב, הביא אתו את פנקסו בו רשם פרוטה לפרוטה את כל הסכומים שאסף, ולעומתם — את כל הסכומים שהוציא לצורך מטעו ולאש"ל. כשבדקו יקירי הקהילה את הפנקס, לא מצאו מלים בפיהם להלל את הרב על רוב התרומות שקיבץ ועל מיעוט ההוצאות שהוציא לצורכי עצמו. ורק סעיף אחד הביאם במבוכה קשה: בין ההוצאות נמצא כתוב לאמור: "זונה — 500 פראנק". תמהו החתמים: איך ייתכן כי רב וגדול בישראל, הידוע במידותיו הטובות ובטוהר הליכותיו, עשה מעשה האסור בתכלית האיסור מעשרת הדיברות, ועוד מצא לנחוץ לכתוב זאת בפירוט, במצח נחושה, בתוך הפינקס?

לא נרגעו הרוחות, עד שהתנדב משולם אלישר לגשת אל כבוד הרב ולשאול את פיו בעניין זה. לאחר הרבה הקדמות סחור וסחור עקיפין, הציג אלישר לרב את שאלתו.

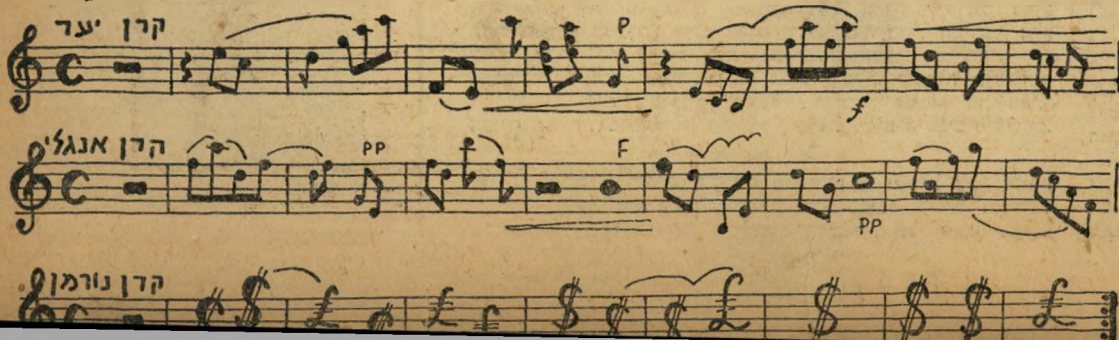
"תראה", הסביר הרב לאלישר, "יום אחד, בבואי לעיר מאראקש, הביאני גהג המונית למלון. שכרתי לי חדר, ויצאתי להתרחץ ולהתקין את עצמי לשנת-לילה. כשחזרתי לחזרי, מצאתי פתאום אשה במיטה. התחלחלתי, אבל היא אמרה לי: בוא, תיכנס, יהיה לך טוב! אמרתי: לא רוצה, לא צריך. אני רב בישראל. לא יעלה ולא יבוא. אמרה לי: בוא, מה איכפת לך? פעם בחיים תיהנה קצת. זה יעלה לך רק 500 פראנק. אמרתי: קחי לך 500 פראנק, ובלבד שתסתלקי ותניחי אותי לנפשי".

"ואיך יכולת", סיים הרב את סיפורו, "לרשום את העניין בפינקס ההוצאות?"

CARTOON in G minor

ALLEGRO MOLTO CON BAKSHISH

S. ZABAR

פתגם זו לטובה

מדרש ר' חייקל' שניידברג

● מי שסרח בערב שבת — יאכל בשבת.

— ג. עודד

● פתי יאמין לכל "דבר".

— דוד דורון

● תפסת מרובה — לא נתפסת.

● איך נפלו דיבורים.

— מ. ולספרי

● קיפוח נפש דוחה שבת.

● קשר החן והכל היופי.

— א. טרש

תצוגת אופנת האביב

בתצוגת אופנת האביב ש- נערכה לאחרונה במלון "דן" התל-אביבי בלט הנושא של בית-החרושת הידוע למוצרי טרינה, "אלדי". היתה זאת עונת המעבר שלכבוד הוצגו גו חליפות גרסי חניניות ושמות ידועות בצבעי פסטל. נשק במיני חורכית, חליפה בלתי-חורכית, בגוונים שונים של אפור עם שפה שחורה ומחשוף מרובע חדיש של החולצה (ראי תמונות). לתשומת לב רבה זכתה גם מערכת מכור תן, שמלת טניס דו-חלקית עם זיקט בפסים כחוליים לבנים.

(המשך עמוד 3)

כשלושה צבאות אויבים איימו על קיומה ועצמאותה של מצרים, לא ימצא אדם רציני במצרים שיעז לקום נגד המנהיג הלאומי הקייב. כי כל אדם כזה היה הופך את עצמו לבוגד בעיני עמו. לעתים מתעורר הרושם, כי דויד בן-גוריון נוסר שנהא אישית עזה לרודן המצרי. שנהא לעולם אינה בסיס טוב לחישוב מדיני קר. על כל פנים, קשה להבין מה קיומה להשיג כתוצאה מהפלת עבד אל-נאצר. אילו נפל עבד אל-נאצר, היה קם במקומו רודן אחר, שהיה נתמך על-ידי הבריטים. רודן זה היה צריך להוכיח לעמו ולשכניו כי הוא לאומי יותר מקודמו. האנגלים היו צריכים לעזור לו בכך. הדרך היחידה להוכחה היתה גקטת קו קיצוני ותוקפני עוד יותר נגד ישראל.

בתוקף הגיון הנסיבות, היו האנגלים פונים נגד ישראל. כשם שהפציצו את קאהיר כדי להפיל את עבד אל-נאצר, היו מפציצים את לוד כדי לחזק את נאג'יב. שוב רוח לא היה מכך לישראל.

עבד אל-נאצר לא נפל. יש המתנחמים בכך שמעמדו הפנימי התערער. מצבו הכלכלי הורע בהרבה, הכשלון הצבאי מכרסם בצבא, ובגירביתו פוחדים ממנו פחות. יתכן שכל זה נכון. אולם זה כאין וכאפס לעומת השיקול ההפוך: על-ידי תחזית תעלת-סואץ הפך הרווץ המצרי לכוח בינלאומי ראשון במעלה.

כיום קשה לתפוס כיצד קרה שאיש מבין שליטי לונדון, פאריס וירושלים לא לקח בחשבון כי נשק אייר זה נמצא בידי מצרים. פתיחת התעלה באה כאפתעה גמורה, תוצאה של חוסר שיקול וחוסר מודיעין.

על-ידי הטבעת כמה אוניות ניצח עבד אל-נאצר שלוש מדינות. אין זה נשק חד-פעמי. קשה לתאר נשק פוליטי יעיל יותר מאשר עצם האיום בסתימת התעלה מחדש, שתחניק את הכלכלה האירופית ותגרום הפסדים של מליוני דולארים למעצמות המערב.

נשק זה לא ימות עם גמאל עבד אל-נאצר. כל רודן שיבוא במקומו ישתמש בו באותה יעילות. בעזרתו הפכה מצרים החולה והעניה כוח בינלאומי שאי-אפשר יהיה להתעלם ממנו.

אותו הדבר נכון לגבי צינורות הנפט העיראקי והסעודי העוברים בסוריה. למראית עין הופרכה הצהרת האחדות הערבית, כאשר צבאות סוריה וידון סירבו להתקיף את ישראל בימי סיני. אולם למעשה הוכחה אחדות זו בדרך יעילה הרבה יותר. הפסקת זרם הנפט העיראקי והאיום בהפסקת זרם הנפט הסעודי בסוריה היו יעילים יותר מכל התערבות צבאית אפשרית.

כל עוד תלוי המערב במעבר הנפט בתעלת-סואץ ובצינורות הסוריים, יהיה בידי הגוש המצריסורי נשק שכמעט אי-אפשר לעמוד בפניו. דבר זה הוכח דווקא על-ידי מיבצע סיני — וזה לא מוב.

מאחר שהמשטר המצרי לא נשבר, לא הצליחה בריטניה לצרף את ירדן לעיראק, וישראל לא זכתה אף לשלעל אחד של אדמה במזרח. כל הצד הזה של התוכנית הבריטית לא התקרב אפילו לשלש ביצות.

תעלת-סואץ לא נפתחה בפני אוניות ישראליות. כמה חילים ישראלים התרחצו במימי התעלה, אך ישראל לא הסיקה מן התעלה שום תועלת אחרת כתוצאה מן המיבצע.

עזה חזרה למצרים. כיום שורר שקט יחסי בגבול זה, אולם שקט זה תלוי אך ורק בשיקולי של הרווץ המצרי. ברעץ שימצא את השעה לכשרה, לא יפריע לו איש לחדש את מלחמת הפיראון. גובחתו של כוח אויב רק תפריע לישראל לחזור לשטח הקודמת (והבלתי-יעילה לחלוטין) של פעולות-תגמול גדולות.

רק במיצרי טיראן חלה הטבה חשובה מאד, אם כי לא ברורה. ישראל שברה את המצור. המיכלית שבאה השבוע הפגינה זאת, אין בידי ישראל שום מכשיר פוליטי למנוע את חידוש המצור. כוח האו"ם נמצא כשאדם אל-שייך רק בהסכמת המצרים, והרודן בקאהיר יוכל לחזור לראס-נצראני וחדש את המצור ברעץ שירצה בכך.

ישנו רק מכשיר אחד המסוגל למנוע זאת. והו האיום בהתקפה ישראלית חדשה. מכשיר זה היה קיים בדיוק באותה מידה לפני מיבצע סיני. לכן אין הושג המיבצע באזור זה חד-משמעי.

סכום פשוט זה מוכיח כי לאור המטרות המקוריות, הצד האדום במאון גדול מן השחור, ההפסד עולה על הרווח. משלוש המטרות העיקריות, שתיים (וביניהן המטרה העיקרית) נכשלו. אחת מן השלוש אמנם הושגה, אך משקלה קטן בטווח הארוך.

מארכת המטרות המושגות, שלוש נכשלו לחלוטין. לגבי אחת מהן ישנו הושג חשוב, אך לא סופי. מחייבי המיבצע יכולים להתנחם כי הושגו כמה הישגים צדדיים, שלא נלקחו בחשבון מראש. כך, למשל, הצליח המיבצע להכניס את ישראל לכותרות הראשיות של עתונות העולם, והעלה את בעית ישראל על סדר יומן של המעצמות הגדולות. הדבר עצמו נכון. למרות אפסותה התהומית של ההסברה הישראלית, נתגלתה מידה מפתיעה של אהדה לישראל ברוב עתוני העולם המערבי. אולם אהדה זו לא באה בגלל המיבצע, אלא בגלל צדקתה של ישראל בענין הפיראון והמעבר במיצרים. בסופו של דבר, האהדה עצמה אינה קובעת. קובעות תוצאותיה הפוליטיות. מחוסר תוכנית ישראלית חיובית, המגרה את דמיון העולם, לא תורגמה האהדה הקיימת לישראל לשום הישגים פוליטיים.

יש אנשים רבים בעולם הסבורים כי ישראל אינה זקוקה כלל לרעש ולפרסומת מצלצלת, אלא להיפך, לשקט ולשכחה. רק באיירה שקטה תיתכן השתלבות הדרגתית של ישראל בעולם

האסיתאפריקאי, שכוחו הולך ורוב בעולם, ושהוא הגשר אל המרחב הערבי.

מיבצע סיני הרחיק את ישראל מעולם זה. יהיו דרושות שנים ארוכות כדי לתקן את אשר איבדה ישראל במרחב הערבי וביבשת אסיה במשך שבוע אחד של מיבצע סיני וסואץ. כי מיבצעים אלה שיכנעו כל ערבי, הודי ויוגוסלבי כי ישראל היא משרתת נצחית של האימפריאליזם המערבי.

מבחינה זו הזיק מיבצע סיני עצמו הרבה פחות מאשר הזיקה ההתערבות הבריטית-צרפתית לטובת ישראל. קשה להבין היום מי היה מעוניין בהתערבות זו. מכל הבחינות, הזיקה לישראל יותר משהועילה.

מבחינה צבאית, יכלה ישראל לנצח את הצבא המצרי בלי עזרתם הצבאית הפעילה של הבריטים והצרפתים. נצחון כזה היה עולה בקרבנות רבים יותר, אולם ערכו היה הרבה יותר אמיתי. אין כל ספק שישראל היתה משמידה את חיל-האוויר המצרי על טייסיו (שלא נפגעו כלל על-ידי ההפצצות הבריטיות) והיתה כובשת את גדות תעלת-סואץ.

התעלה בידי ישראל היתה נוטלת מיד המצרים את כוח המיקוח, ומאפשרת את סיהורה המהיר, אפילו הצליחו המצרים לסתמה. עד היום קשה להבין מדוע נעצר צה"ל לפני התעלה. הערך הפוליטי של נצחון עצמאי כזה בעולם הערבי היה עד אז שעור יותר חשוב. לא היתה זאת בושה לרווץ המצרי להיות מנוצח בידי קואליציה שכללה שתי מעצמות עולמיות. אילו נוצח בידי צה"ל בלבד, היתה זאת השפלה ממנה לא היה מחלים לעולם כיום אין אף פרשן צבאי אוביקטיבי יכול לדון באיזו מידה נוצחה מצרים על-ידי התקפת צה"ל, או על-ידי ההפצצות הבריטיות, או על-ידי האיום של נחיתה בריטית-צרפתית בעורפו. קל מאד לשכנע את העולם הערבי שצה"ל לא מילא כל תפקיד מכריע במערכה. אפילו מי שמחייב את עצם המיבצע מוכרח להגיד למסקנה כי היה הרבה יותר טוב אילו הצליחו הבריטים והצרפתים בעזרה חומרית ובתמיכה באו"ם, אלמלא הופיעו מעולם כשמי קאהיר ועל אדמת פורטיסעיר.

ההזדהות הפוליטית עם ארצות האימפריאליזם השוקע גרמה לישראל נזק השקול — אולי — כנגד כל שאר תוצאות המיבצע. היא שיצרה את ההרגשה שבגדי ישראל מלוכלכים.

ישנם אנשים המותחים ביקורת על מיבצע סיני ברוח של "אילו לסבתא שלי היו גלגלים..." אלה האנשים הסבורים כי המיבצע עצמו היה בסדר, אבל שאסור היה להיסוג אחורית. מי שאומר זאת לצורכי תעמולה מסלגתית, אין לכעוס עליו. מי שאומר זאת ברצינות, אינו רציני.

לא דויד בן-גוריון הוא שנכנע באדערירי, בשארם אל-שייך וכעזה. נכנע ראש מדינת ישראל — מדינה המבוססת כיום כולה על מערכת מסובכת של מענקים ומגביות, מדינה שאינה מסוגלת לקלוט 300 אלף ערבים וגם לא 300 ערבים, מדינה שאינה יכולה לנהל מדיניות עצמאית מפני שאין לה הנתונים לכך.

כדי להתחזק בסני על אף הלחץ האמריקאי, היה צורך לשנות מראש את כל המבנה של מדינת-ישראל — מן המבנית והתודות המאוחדות בברוקלין ועד למימשל הצבאי בכפר-קאסם. אולם אילו בוצע שינוי מהפכני כזה, יתכן שלא היה בכלל צורך במיבצע סיני. יתכן שהיו נפתחות דרכים אחרות לגמרי לפתרון בעיות הקיום של ישראל, להשתלבות בעולם האסיתאי ולפריצת מצור האחדות הערבית.

איננו דנים כאן בסבתא בעלת גלגלים. אנו דנים בסבתא שישנה, במשטר שערך את מיבצע סיני. את הסבתא הזאת אי-אפשר להפוך לאוטובוס.

רענה העיקרית נגד מיבצע סיני היא שלא שינה דבר. ישראל הפעילה את התותח היחיד שיש לה, וירתה את הפגז. עתה, אחרי שהתנוף העשן, מסתבר שלא הופלו מטוסי סילון, אלא רק כמה יונים.

השולם לא התקרב אף בצעד אחד, אלא התרחק בכמה צעדים חומת האיבה הערבית לא נשברה, החזית הערבית לא נתעררה. המצרי נשאר על גדות התעלה, והתעלה הכפילה את כוחה.

עד למיבצע סיני, אפשר היה לשכנע ולהשתכנע כי עוד יש פגז גדול באמתחתה של ישראל, הפגז ששמו הכרעה צבאית. הפגז נורה, הושג נצחון צבאי מזהיר, אך האויב לא נהרג. וזהו הפסד נקי. ספק גדול הוא אם אפשר לירות פגז כזה עוד ששם. אם יחודש המצור בסיראן, יהיה הפיתוי רב לפרוץ אותו בכוח. ואז יישלח הסיכויים כי המשטר יהיה דומה לתקליט ישן: במוסקבה יירשמו מאה אלף מתנדבים, עבד אל-נאצר (או יורשו) יודיע כי יסתם את התעלה, אם המערב לא יכריח את ישראל להיסוג תוך 24 שעות, עצרת או"ם תתכנס. ההמשך כמו בפעם שעברה, ישנם פגזים יעילים יותר כשהם נמצאים במחסן. האיום בהכרעה צבאית היה הרבה יותר יעיל לפני מיבצע סיני, מאשר אחריו.

כוח להיות כי דווקא זהו גם הרווח הגדול ביותר של המיבצע. נסתבר כי אין פתרון צבאי לבעיות הקיום של ישראל. אם יבין הלקח, תהיה ישראל הרבה יותר מבוגרת. היא תהיה פחות נוטה להטות אוזן למנהיגים אינסנטייליים.

הרווח העיקרי של המיבצע הוא פנימי. אזרחי ישראל הבינו כי שום סכנה של כליה אינה צפויה להם בעתיד הנראה לעין. שום צבא ערבי, רשום ברית של צבאות ערביים, לא יהיו מסוגלים למגר את צה"ל.

שוב אין מקום להיסטריה. אפשר לחשוב בשקט. המיבצע לא הגביר את הבטחון, אולם הוא הוכיח שיש בסיס איתן לבטחון עצמי. אם תנוצל תקופה זו של בטחון עצמי כדי להסיק את מוסר-ההשכל מכלשול מיבצע-סיני, לחשוב מחדש על כל דרכה של המדינה מאז הקמתה ולחפש דרכים חדשות להנחת היסוד לשלום במרחב, תהיה זאת ברכה שלא תסולא בברול.

⑨ ליובשת חצאית
הרפיה החדשה

מניין יש לזברה פסים על גבו? ישנו רק הסבר הגיוני אחד: אבי-אבותיו לא נזהר פעם ועמד בשמש מאחורי תריס חצי-מוגף, וכתוצאה מכך השתזף פסים-פסים, שעד היום איננו יכול להיפטר מהם. כי, כמו שאמר פעם חכם קדמון אחד אחרי שקיבל מכת-שמש: „אין שיזוף חדש תחת השמש.“ בהתאם לכלל זה, נוצרה תורת השיזוף-ניה, הקובעת כי כדי להכיר כראוי את אופיו של אדם, גילו, מינו ומקצועו, אין צורך לבדוק את קווי-כף-היד או את הכתב. די לבחון ב-תשומת-לב מדעית את אופן השתזפותו. עם ראשית העונה ש-בה חוזרים האנשים והנשים ומפקירים את גבם המתקלף לקרני השמש הלוהטות, מו-גש בזה מדריך תמ-צית, המראה את קווי היסוד השיזופייניים, שלפיהם מתמיינה המין האנושי על שפת-הים.

① הוא הולך
תמיד יחף

② הוא עובד
בנגב עם
כובע טרופי

③ חסרת
כל-בושה

⑥ המציץ

⑩ הגנן ארוך-
המכנסים

⑪ הבגדים
צרים עליו

⑫ מכנסי שלשת-רבעי
וגרבים ארוכות

⑧ הכייס

⑦ הוא שוכב
במוסך תחת
המכוניות

⑤ האופנה החדשה
של בגדי-הים

④ בצהרים הוא
הולך הביתה
ברגל

נקה
לנולין שפון